

De danske mediers fremstilling af Tyskland i forbindelse med grænsestriden 2011/2012



Specialeskriver: Almedina Bajramovic
Studium: Cand. mag. tysk
Vejleder: Preben Späth
Maj 2012
Skolen for Kultur og Globale Studier
Aalborg Universitet

Indholdsfortegnelse

Kapitel I – Indledning	5
1.1. Introduktion	5
1.1.2. Det tyske spøgelse	7
1.2. Problemfelt	8
1.2.1. Roy Langers undersøgelse	9
1.2.2. Opsummering	12
1.3. Problemformulering	13
1.4. Opbygning og metode	13
1.5. Præsentation af empiri	14
1.5.1. Kriterier for valg af medietekst	15
1.5.2. Præsentation af de forskellige medier	17
1.5.3. Resultatet af undersøgelsen	20
1.6. Afgrænsning	25
1.6.1. Søgning i Infomedia	25
1.6.2. Fejlkilder	26
Kapitel II – Teori	26
2.1. Introduktion	26
2.2. Teoretiske perspektiver samt begrebsforklaringer	27
2.2.1. Kultur/Nationalkultur	27
2.2.2. Identitet – Nationalidentitet	29
2.2.3. Image	30
2.2.4. Stereotype	31
2.3. Langers undersøgelse	34
2.4. Schengen-aftalen	35
2.4.1. Gr�nsekontrol	36
2.5. Stilistik	37
2.5.1. Ordniveau	38
2.5.2. Troper og figurer	38
2.6. Massemediesystemet i Danmark	39

2.6.1. Mediernes rolle i samfundet	40
2.6.2. Avisernes ansvar	40
2.6.3. Tysk i medierne	41
2.6.4. Stereotyper i medierne	41
Kapitel III – Analyse	42
3.1. Introduktion	42
3.1.1. Historiske aspekter	43
3.1.2. Nyere tider i m�de	44
3.1.3. Tysk som trend: Forandringer i det danske tysklandsbillede	46
3.2. Tekstanalyse	50
3.2.1. Kvantitativ indholdsanalyse / kvalitativ indholdsanalyse.....	51
Kapitel IV - Fokuseret analyse af artiklerne.....	51
4.1. Introduktion	51
4.1.1 Eksemplicering ved hjælp af enkelte artikler	52
4.2. Dataindsamling.....	52
4.2.1. Analyse af enkelte artikler under gr�nsestriden.....	52
4.2.1.1. Weekendavisen, 1.6.2011: " <i>Alderens lethed</i> "	53
4.2.1.2. Ekstra Bladet, 2.6.2011: " <i>Derfor passer Kvist til Bundesligaen</i> "	54
4.2.1.3. Jyllandsposten, 3.6.2011: " <i>Gr�nsekontrollen set sydfra</i> "	54
4.2.1.4. Jyllandsposten, 3.6.2011: " <i>Die dumme Deutschen</i> "	56
4.2.1.5. Ekstra Bladet, 5.6.2011: " <i>Jeg har sluttet fred med tyskerne</i> "	56
4.2.1.6. Politiken, 5.6.2011: " <i>Lille by gemmer på mekka for design</i> "	57
4.2.1.7. Berlingske Tidende, 6.6.2011: " <i>Herr Fischer og De Grønne</i> "	57
4.2.1.8. Berlingske Tidende, 7.6.2011: " <i>Et dansk problem</i> "	58
4.2.1.9. Jyllandsposten, 7.6.2011: " <i>Gartnere g�r agurk på Tyskland</i> "	59
4.2.1.10. Berlingske Tidende, 7.6.2011: " <i>Tråd på Pia Kjærsgaard og paven</i> "	59
4.2.1.11. Politiken, 7.6.2011: " <i>Turen g�r nok en gang til Berlin</i> "	59
4.2.2. Analyse af enkelte artikler efter gr�nsestriden	60
4.2.2.1. Politiken, 2.2.2012: " <i>Det s�de liv med Tarantino</i> "	60
4.2.2.2. Politiken, 3.2.2012: " <i>Krav om �rligt, hårdt arbejde og kamp om hvert enkelt græsstrå</i> "	61
4.2.2.3. Weekendavisen, 3.2.2012: " <i>Forår for Merkel</i> "	62
4.2.2.4. Politiken, 3.2.2012: " <i>Imponerende Brahms-fortolkning</i> "	63

4.2.2.5. Weekendavisen, 3.2.2012: <i>"Mozart i en jazztid"</i>	64
4.2.2.6. Ekstra Bladet, 5.2.2012: <i>"Flensborgs varme oase"</i>	64
4.2.2.7. Jyllandsposten, 5.2.2012: <i>"Holberg set med tyske øjne"</i>	65
4.2.2.8. Politiken, 6.2.2012: <i>"Modl�s mod Mutti"</i>	65
4.2.2.9. Berlingske Tidende, 8.2.2012: <i>"Tørsten efter en mening med det hele"</i>	66
4.2.2.10. Berlingske Tidende, 8.2.2012: <i>"Franskmændene skal sluge den tyske medicin"</i>	66
4.3. Fortolkning af data	67
 Kapitel V - Sammenligning af Langers undersøgelse med min egen undersøgelse	68
5.1. Introduktion	68
5.2. Sammenligning.....	68
5.3. Opsummering	71
 Kapitel VI - Konklusion	73
6.1. Konklusion	73
6.2. Diskussion	75
 Kapitel VII – Perspektivering	76
7.1 Perspektivering	76
 Kapitel VIII – Res�mee	76
 Kapitel IX – Litteraturliste	76
9.1. Bøger	79
9.2. Tidsskrifter	80
9.3. Hjemmesider.....	80
9.4. Artikler, som er blevet brugt i undersøgelsen.....	81
9.5. Artikler, som er blevet brugt som inspiration.....	86
 Kapitel X – Bilag	87

Kapitel I – Indledning

1.1. Introduktion

Forholdet mellem Danmark og Tyskland, og forholdet befolkningerne imellem har i de to lande de seneste 200 år været meget belastet - i hvert fald set fra et dansk synspunkt. Den afgørende indflydelse på dette forhold landene imellem har en række historiske begivenheder bag sig. Derfor er holdningen hos mange danskere til Tyskland og tyskerne for det meste et udtryk for en negativ forforståelse eller mangel på viden. Der er ingen tvivl om, at der er en grund til, at det danske billede af Tyskland ofte ses som negativ, og det er netop dette, som jeg finder interessant at undersøge. Jeg har en formodning om, at det danske billede af Tyskland specielt har ændret sig i løbet af de sidste 10-12 år. Egentlig stammer denne formodning tilbage siden murens fald i 1989, men det skal især ses med henblik på 11. september 2001, hvor terror er spiller er stor rolle. Hvis denne formodning er sand, opstår spørgsmålet så: Hvordan og hvorfor kan det danske billede af Tyskland have ændret sig?

”Seit 1989 ist wieder alles anders: Deutschland ist nicht mehr das, was es vorher gewesen war, aber Dänemark auch nicht. Die deutsch-dänische Begegnungsgeschichte wandelte sich. Sie muss nach der deutschen Wiedervereinigung neu geschrieben werden. Seit der Jahrtausendwende ist Deutschland in Dänemark trendy..“¹

I over 200 år har Tysklands rygte i Danmark været præget af at være overvejende negativt.² Men der hersker dog meget tvivl omkring, hvor længe dette negative image præcist har eksisteret. Nogle har konstateret, at afgrænsningen mod Tyskland og tyskerne begyndte i forbindelse med den såkaldte ’tyskerstrid’ i 1789, der resulterede i en kamp mod alt, hvad der havde med Tyskland og tyskerne at gøre. Andre derimod argumenterer for, at nederlaget i 1864 er af central betydning for konstruktionen af det negative.³ Andre begivenheder i det 20.  rhundrede såsom besættelsen under 2. Verdenskrig har holdt denne indstilling i live.⁴

¹Henningsen, Bernd, 2009, s. 15

² Dette vil uddybes længere fremme i specialet

³ Disse opfattelser bliver bekræftet af Moritz Schramm i hans artikel i Weekendavisen: ”Et nyt tysklandsbillede”

⁴ Schramm, Moritz, 2008

I dette speciale er det vigtigt at undersøge samt kunne gøre rede for, om der den dag i dag, stadig hersker et negativt billede af nabolandet Tyskland eller om dette billede har ændret sig i en mere positiv retning. For at kunne få det mest nuancerede billede af dette, vil undersøgelsens fokus ligge på hvorledes tysklandsbilledet set fra en dansk vinkel ser ud i 2011/2012. For at kunne gøre undersøgelsen overskuelig, vil der derfor tages udgangspunkt i en konkret case, hvor det positive tysklandsbillede kunne være truet.

Det kan tænkes, at gr nsestriden fra 11. maj 2011 til 31. januar 2012 har belastet det dansk/tyske forhold, og på baggrund af gr nsestriden kunne det være interessant at undersøge, om og hvordan gr nsestriden har påvirket tysklandsbilledet i denne pågældende periode. Endnu mere interessant er, hvordan dette kommer til udtryk i de fem største danske aviser. Grunden til, at koncentrationen ligger på en konkret case i 2011/2012 er, at der vil blive foretaget en skarpere undersøgelse, idet gr nsestriden er knyttet til ét konkret problem - nemlig den borgerlige regerings muligvis overtrædelse af Schengen-aftalen, som bestemmer at EU's indre grænser er åbne.⁵

Kan denne hændelse omkring gr nsestriden være med til at ansp nde forholdet mellem danskerne og tyskerne og blev det danske tysklandsbillede præsenteret negativt under gr nsestriden i de fem største danske aviser i 2011/2012?

Jeg mener ikke, at selve episoden omkring grænsekontrollen har ændret forholdet mellem Danmark og Tyskland, og jeg har fortsat det indtryk, at danskernes billede af Tyskland er positivt. Den begrænsede gr nsestrid ødelægger alt i alt ikke den positive udvikling fra danskernes side, ifølge min egen mening – men dette er jeg ikke alene om at mene. Docent Ernst-Ullrich Pinkert giver udtryk for det samme i artiklen ”*Det tyske spøgelse i Danmark*”.⁶ Det er derfor vigtigt for specialet at undersøge dette nærmere, for at kunne fastslå, om mit indtryk er sandt. Dette vender jeg tilbage til længere fremme i specialet.

⁵ Dette vil jeg vende tilbage til længere fremme i specialet

⁶ Pinkert, Ernst-Ullrich, 2012

1.1.2. Det tyske spøgelse

For at kunne forstå problemerne Tyskland og Danmark indbyrdes har jeg besluttet mig for, at tage udgangspunkt i artiklerne: *"Det tyske spøgelse"*⁷ samt *"det tyske spøgelse i Danmark"*⁸. Heri præsenteres læseren for nyere informationer omkring forholdet mellem danskerne og tyskerne, og der fokuseres på det tyske spøgelse.⁹

Hvilke egenskaber har dette tyske spøgelse og eksisterer det fortsat i dagens Danmark?

"Det tyske spøgelse" er overskriften på en artikel i Jyllands-Posten, der i maj 1992 forholder sig til den kommende danske folkeafstemning om Maastricht-traktaten og Danmarks forhold til et EU, hvor Tyskland efter genforeningen i 1990 fyldte langt mere end tidligere. *"Det tyske spøgelse"* er ifølge artiklen en grundliggende årsag til, at 50,7 % af danskerne i juni 1992 stemte nej.¹⁰ Jyllandspostens artikel handler bl.a. om, at mange danskeres EU-skepsis skyldes frygten for et nyt tysk hegemoni.¹¹ Det danske nej til Maastricht blev årsagen til, at den dansk-tyske kulturforsker Otto Holzapfel, i 1993 i sin analyse af danskernes syn på tyskerne og på sig selv, valgte at kalde sin bog – *"Das deutsche Gespenst"* – som direkte er overtaget af Jyllandspostens artikeloverskrift. Holzapfel skitserer sp gelsets dannelse og udvikling fra det 19.  rhundrede¹² og op til 1990'erne. Han illustrerer bl.a. at forestillingen om Tyskland og tyskere efter 1945 utvivlsomt har været præget af besættelsestiden og af Det Tredje Riges rædsler.

I 1990 fastslog historikeren, Uffe Østergaard, at det negative billede af tyskerne som *"hæslige tyskere"* var ved at ændres i lyset af efterkrigstidens fredelige sameksistens, men han fremhævede dog også, at *"det negative billede er det, der melder sig først og præger naboernes (i dette tilfælde danskernes) holdning indtil det modsatte er bevist."*¹³ Efter murens fald var der flere danskere, der frygtede tyskerne og et "Stortyskland". Roy Langer forsvarede i 2000 sin ph.d.-afhandling omkring de syv største danske nyhedsmediers billede af Tyskland i 1996 med at det fortsat *"oser af henvisninger*

⁷ Krause-Kj r, Niels, 1992

⁸ Pinkert, Ernst-Ullrich, 2011

⁹ Det tyske spøgelse er en betegnelse Otto Holzapfel beskæftiger sig med – Generelt kan dette ses som stereotypiseringen i form af klicheer omkring Tyskland og tyskerne.

¹⁰ Det er i konklusionen i Otto Holzapfels bog med titlen: *„Das deutsche Gespenst. Wie Dänen die Deutschen und sich selbst sehen“*, 1993

¹¹ Man var bange for at Tyskland efter Maastricht i endnu større grad ville blive i stand til via EU at få indflydelse på Danmark.

¹² Specielt efter 1864

¹³ Østergaard, Uffe, 1990, s. 2.

til 1864 og Anden Verdenskrig".¹⁴ Det er svært at afgøre, hvornår "*det tyske spøgelse*" for alvor begyndte at fort nes i Danmark, men dette skete formentlig omkring eller lige efter  r 2000. Tyske ord og betegnelser bliver nemlig på dette tidspunkt benyttet hyppigt - på samme tid med, at der efter den 11. september 2001 opstår helt nye fjendebilleder. Det, at det muslimske spøgelse i mellemtiden er blevet et ret konkret punkt i den danske politik, kan have bidraget til, at der næsten ikke er plads til "*det tyske spøgelse*". I forbindelse med VM i fodbold 2006, som foregik i Tyskland, opstod der et nærmest positivt billede af Tyskland og tyskerne. Det er på denne baggrund, at Siegfried Matlok¹⁵ i juni 2011 fastslog: "*Generelt er danskernes syn på tyskerne langt bedre end nogen sinde f r, ikke mindst siden fodbold-VM i Tyskland i 2006.*"¹⁶.

Men ansp ndtheden landene imellem skete i tilknytning til tyske politikeres og mediers¹⁷ kritik af den danske regerings og VKO-flertallets beslutning om øget og udvidet permanent grænsekontrol i 2011.¹⁸ Flere repræsentanter fra regeringspartierne Venstre og Konservative tog kraftigt afstand til Dansk Folkepartis forsøg på at udvide grænsekontrollen. Man vil ikke distancere sig fra tyskerne endnu engang.

For eksempelvis klima- og energiminister Lykke Friis fremtræder det moderne Tyskland i juni 2011 som en nation, der "*har fået bearbejdet traumerne*" og "*taget ved lære af historien.*"¹⁹ Derudfra kan det konkluderes (i henhold til artiklen "*Det tyske spøgelse i Danmark*"), at "*det tyske spøgelse*" kan genoplives, så snart tysk politik opfattes som altdominerende eller ubekvem.

1.2. Problemfelt

Med udgangspunkt i artiklen: "*Det tyske spøgelse i Danmark*" vil problemfeltet grundlæggende fokusere på gr nsestriden i 2011/2012. Artiklen g r op med, at denne episode har haft indvirkning på danskernes syn på Tyskland og tyskerne, men den fastslår samtidig, at det danske tysklandsbillede er positivt og bevæger sig i en positiv retning. Dette skal dog undersøges yderligere ved at se på de danske mediers dækning af netop denne episode. Det er dog vigtigt at bemærke, at grunden til optimismen omkring danskernes syn på Tyskland forbindes med at

¹⁴ Langer, Roy, 2003, s. 331

¹⁵ Chefredaktør for det tyske mindretals dagblad "Der Nordschleswiger"

¹⁶ Læserne spørger Siegfried Matlok, Dagbladet Information, Moderne tider, 2011, s.5.

¹⁷ Hermann, Gunnar, 2011

¹⁸ Wivel, Peter, 2011

¹⁹ Friis, Lykke, 2011

Danmark efter 2001 har fået nye fjendebilleder og derfor ses Tyskland ikke længere som en trussel, men derimod som en ven i kampen mod terror. Dette er vigtigt, da terrortruslen kan have været med til at afhjælpe danskernes og tyskernes anstrengte forhold, da de nu arbejder sammen mod terror og koncentrerer sig om dette.²⁰

I forbindelse med min undersøgelse af de danske mediers dækning af Tyskland og tyskerne i forbindelse med gr nsestriden 2011/2012, vil jeg inddrage Roy Langer samt hans undersøgelse af de danske mediers dækning af Tyskland og tyskerne i 1990'erne. Dette g r jeg for, at jeg i specialet kan sammenligne hans undersøgelse med min egen. Fokus ligger på hvorvidt, der er sket et positivt skred fra hans undersøgelse i 1990'erne til min undersøgelse i 2011/2012. Jeg mener, at der i løbet af de sidste femten år er sket et betydeligt skred i danskernes opfattelse af Tyskland og tyskerne. Derfor vil jeg præsentere hans undersøgelse kort i det næste afsnit samt kommentere hvorledes han har foretaget undersøgelsen og hvad han er kommet frem til. Jeg har tænkt mig at benytte mig af den samme metode i min egen undersøgelse, som han har gjort – Det vil sige, at undersøge alle artikler i den pågældende periode, der omhandler Tyskland og tyskerne i en eller anden form og derfra udvælge artikler, som jeg analyserer nede i analyseafsnittet.

1.2.1. Roy Langers undersøgelse

Roy Langers undersøgelse er baseret på, hvorledes Tyskland og tyskerne blev fremstillet i de danske medier i 1990'erne. Ifølge ham spiller medierne en central rolle i forbindelse med dannelsen af den offentlige mening.²¹ Det prim re datagrundlag indrammer alle former for tekster i de valgte medier, som i denne forbindelse er: DR 1, TV2, Berlingske Tidende, Jyllandsposten, Politiken, B.T. og Ekstra Bladet, som har en eller anden form for relation til Tyskland og tyskere i perioden fra den 1. april 1996 til den 30. september 1996 (et halvt år); det vil sige i alt 4772 tekster/artikler.²² Langer har valgt at kategorisere medieteksterne efter forskellige stofområder og disse er: sport (25 %), økonomi (18 %), bil (13 %), reklame (11 %), politik (11 %), kultur (11 %) og navne (11 %).²³ Disse

²⁰ Schramm, Moritz, 2008

²¹ Langer, Roy, 2003, s.69

²² Langer, Roy, 2003, s. 186, 207, 209

²³ Langer, Roy, 2003, s. 209

stofomr ders vægtning ses i teksternes temar kker, som han selv har udarbejdet. De 10 temar kker med den højeste frekvens er f lgende²⁴:

1. Fodbold – Denne kategori hører under stofområdet sport generelt. Her ses det, at det især er den tyske bundesliga og klubber, som bliver tematiseret - specielt de klubber, hvor danske spillere eller trænere har kontrakt. Andre væsentlige undertemaer i denne forbindelse er: EM 96, Bayern München samt Hamburger Sportsverein – (Nævnt 727 gange)
2. Bil/ motor – Denne kategori hører under stofområdet  konomi. Her er det især den tyske bilindustri og dens produkter, teknik, motorsport og ikke mindst forbrugerstof, som bliver bragt på banen. Dertil er der undertemaer, som er vigtige at benævne og disse er: konflikten mellem regeringen i Sachsen og EU p a. subventionen af en VW-fabrik i Sachsen, en reklamekampagne for VW-produkter samt en række forskellige tests af tyske biler – (Nævnt 605 gange)
3. Turisme – I denne kategori kan der betragtes en blanding af stofomr derne økonomi, kultur og politik. Den tyske turisme til Danmark, hvor både politiske, økonomiske samt kulturelle aspekter behandles, er hovedtemaet indenfor denne kategori. Tyske rejsemål som Schleswig-Holstein og Harzen hører til de vigtigste undertemaer, dertil ses turismens økonomiske betydning, anskaffelse af gode trafikforbindelser, kultursammenstød med tyske turister i Danmark og tyske sommerhusk b i Danmark – (Nævnt 351 gange)
4. Verdenskrig - I denne kategori betragtes en blanding af stofomr derne politik, økonomi, kultur og sport. Den nationalsocialistiske periode er ret væsentlig for denne kategori. Og som undertemaerne ses de danske erfaringer fra besættelsen, strafforfølgelse af naziforbrydere samt behandlingen af den nationalsocialistiske fortid i Tyskland – (Nævnt 324 gange)
5. Teknik – Denne kategori hører under stofområdet  konomi. Punkt 5 er ikke beskrevet yderligere i bogen, men den hører under punkt to – (Nævnt 281 gange)
6. Genforeningen - Denne kategori hører under alle stofområder. Her bliver specielt den tyske genforeningsproces tematiseret. Til de vigtigste undertemaer hører genforeningens økonomiske og

²⁴ Langer, Roy, 2003, s. 212

kulturelle problemer, bearbejdning af DDR-fortiden inklusiv strafforfølgelse af DDR-forbrydere og hovedstadsflytningen til Berlin – (Nævnt 266 gange)

7. EU – Denne kategori hører under alle stofområder. Forholdet til EU både i Tyskland og i Danmark omtales her. Derudover tematiseres Tysklands politiske førerrolle og planer omkring den monetære union – (Nævnt 171 gange)

8. Musik – Denne kategori hører specielt under stofområdet kultur. Den klassiske musik er hovedtemaet indenfor denne kategori. Derudover omtales koncert- og operaopf relser samt Stockhausen-Festivalen – (Nævnt 162 gange)

9. Kriminalitet – Denne kategori hører under stofområdet politik. Tysklands omgang med udlændinge, terrorisme, Tysklands (manglende) militære rolle i NATO, EU og FN-indsatser samt diskussioner omkring DDR-fortiden (specielt forskellige Stasi aktiviteter) bliver omtalt i denne kategori. Herunder bliver Tysklands rolle som regional supermagt debatteret på baggrund af den tyske fortid samt Stasi aktiviteter i Danmark – (Nævnt 159 gange)

10. Krise – Denne kategori hører under stofområdet  konomi. Hovedvægten indenfor denne kategori er den tyske økonomiske krise - herunder diskussioner om genforeningens økonomiske konsekvenser. Til de vigtigste undertemaer hører sociale problemer, strejker, forholdet mellem  st og vest, den økonomiske situation i Danmark, rentesatser og den europæiske centralbanks valutapolitik til – (Nævnt 143 gange)²⁵

Formålet med disse 10 forskellige temar kker er, at disse vil benyttes til sammenligning med min egen kommende undersøgelse. Er det netop disse 10 temar kker, som fylder mest i de danske medier i min undersøgelse eller er det andre temar kker, der gør sig gældende? Derudfra vil jeg undersøge, om artiklerne overordnet set er negative eller positive²⁶, idet Roy Langer ikke berører dette direkte grundet fokus andetsteds.

²⁵ Langer, Roy, 2003, s. 212-218

²⁶ Med dette menes, om Tyskland og tyskerne bliver fremstillet negativt eller positivt i artiklerne

Der kan ud fra Langers undersøgelse konkluderes, at temar kkerne overordnet fremstilles negativt i de danske medier med undtagelse af temar kkerne *musik* og *bil/motor/teknik*.²⁷ Men det skal dog nævnes, at der inden for de enkelte temar kker også ses positive tendenser.

For Langer var det også interessant hvilke temaer, der i den danske mediefremstilling ikke nævnes eller som næsten ingen rolle spiller. Uddannelse, forskning, moderne musik, film, hverdagsportr tter, forholdet mellem  st og vest, socialpolitik samt positive erfaringer med integrationen af immigranter er de temaområder, som kunne have haft mere omtale i de danske aviser, ifølge Langer - især da disse temaer spillede en stor rolle i den tyske mediefremstilling på det tidspunkt, undersøgelsen fandt sted.²⁸ Det kunne for min undersøgelse også have en relevans, at undersøge hvilke temaer man vælger ikke at beskæftige sig med i de danske medier, men dette er tids - samt pladskrævende og dette kunne være en ide til en anden undersøgelse. Derfor vælger jeg ikke at have fokus der, men dette vil dog kommenteres kort med henblik på resultatet af undersøgelsen.

1.2.2. Opsummering

Jeg har en formodning om, at Langers resultater ikke kommer til at svare til resultaterne af min undersøgelse, men derfor taler mine resultater ikke imod hans. Med andre ord: Jeg vil koncentrere mig om min undersøgelse, og lære af Langer hvor jeg kan, derefter vil jeg sammenligne mine resultater med hans, og hvis det skulle forekomme, at mine resultater er anderledes end hans, så betyder dette ikke, at han nødvendigvis har taget fejl omkring de danske mediers dækning af Tyskland og tyskerne. Jeg mener derimod, at vi begge kan have ret - på forskellige tidspunkter. Hans resultater gør sig måske gældende for 1990'erne, men det er også derfor, at jeg vil gøre op med dette, da vi ikke længere er i 1990'erne - Nyere tider, kræver nyere undersøgelser. Derudover vil der refereres til "*det tyske spøgelse i Danmark*", da dette er baggrunden for, at jeg netop har valgt at beskæftige mig med temaet "grænsekontrol" i forbindelse med min undersøgelse.

²⁷ Langer, Roy, 2003, s. 213

²⁸ Langer, Roy, 2003, s. 224

1.3. Problemformulering

Med henblik på Langers undersøgelse, samt artiklerne omkring *”det tyske spøgelse”* og *”det tyske spøgelse i Danmark”* har der vist sig en tendens til, at danskere generelt forbinder tyskerne og Tyskland med noget negativt. Spørgsmålet er nu hvordan dette kommer til udtryk i de danske medier og om danskernes holdninger og meninger omkring Tyskland og tyskerne har ændret sig, og muligvis er blevet positive?

Det vil være en alt for krævende opgave, at undersøge forskellige artikler i de største aviser i et halvt år, tilsvarende Langer - derfor har jeg bestemt mig for, at fokusere på en overordnet periode, for at gøre mit tema smallere. Dermed er specialet mere overskueligt og der fokuseres på et konkret problem. Som tidligere nævnt i specialet, koncentrerer jeg mig om gr nsestriden i Danmark i 2011/2012. Valget faldt på dette tema, da denne gr nsestrid muligvis kunne have skabt splid mellem Danmark og Tyskland, og dermed påvirket den positive indstilling danskerne var begyndt at have overfor tyskerne. Med udgangspunkt i *”det tyske spøgelses”* konklusion samt andre professorer, journalister og forfattere²⁹ holdninger omkring dette emne, viser det sig, at danskerne har et overordnet positivt syn på Tyskland og tyskerne. Jeg vil derfor undersøge, om dette syn er påvirket af gr nsestriden i 2011/2012.

Dermed er min overordnede problemformulering:

”ændredes danskernes billede af Tyskland og tyskerne under og efter gr nsestriden i 2011/2012 og hvordan bliver dette fremstillet i Danmarks fem største aviser?”

Grunden til valget på nøjagtig denne problemformulering er, at denne episode kan have været med til at ændre danskernes generelle helhedsindtryk af tyskerne og Tyskland, som på tidspunktet inden denne episode viste sig at være positiv.

1.4. Opbygning og metode

Jeg har valgt at tage udgangspunkt i en undersøgelse, som skal dokumentere Tysklands aktuelle anseelse set fra en dansk vinkel. I denne forbindelse refereres der til Roy Langer og hans undersøgelse af de danske mediers dækning af tyskerne og Tyskland i 1990’erne. Hans

²⁹ Flere professorer har udtalt sig, om at det danske Tysklandsbillede har ændret sig til det positive de seneste mange år – Dette kommenteres yderligere længere fremme i specialet

undersøgelse vil kun benyttes til sammenligning, da hans resultater er repræsentative, pålidelige og veldokumenterede, men der skal dog stadig gøres opmærksom på, at denne undersøgelse stammer fra 1990'erne og anvendes udelukkende kun til sammenligning i tilknytning til hvad min egen undersøgelse kommer til at vise fra 2011/2012.

Mit mål med specialet er ikke at afsløre bestemte journalister i de forskellige aviser, men derimod forsøge at iagttage generelle mønstre.

Det vigtige for dette speciale er aktualiteten. Det er nutidens billede af Tyskland, der er interessant for mig - derfor er de artikler jeg vil analysere i mit arbejde også artikler, som er offentliggjort enten under gr nsestriden i 2011 eller efter gr nsestriden i 2012.³⁰

F r disse artikler vil blive anvendt som kilde/empiri til forklaringen af det nuværende danske billede af Tyskland og tyskerne, er der flere overvejelser, som bør medtages. Frem for alt afspejler de aviser, som jeg har inddraget ikke nødvendigvis de tanker danskerne generelt har omkring Tyskland og tyskerne, men jeg antager, at billedet af tyskerne, der forekommer i aviserne, er et udtryk for den generelle tanke omkring tyskerne og Tyskland. Jeg benytter forskellige artikler i flere aviser, da aviserne ses som repræsentative for forskellige befolkningsgrupper, hvorved de også afspejler tendenser i holdninger – På den måde kan holdningerne fra aviserne generaliseres til resten af Danmark.

Der vil kun være tale om artikler, som på en eller anden måde har en relation til Tyskland og tyskerne i den pågældende periode – alt andet frasorteres. En kvantitativ undersøgelse har jeg fravalgt, da det er for omfattende for dette speciale, samt ikke uddybende nok.

1.5. Præsentation af empiri

Under dette afsnit vil der kommes nærmere ind på hvilke artikler, der gør sig gældende, og hvorfor det netop er disse artikler, der vil fokuseres på i dette speciale. Derudover vil der fokuseres på udvalgt af aviser, samt præsentation af disse.

³⁰ Følgende artikler kan forefindes i litteraturlisten under „Artikler som er blevet brugt i undersøgelsen”

1.5.1. Kriterier for valg af medietekst

Der har været forskellige kriterier, som har påvirket udvælgelsen af bestemte aviser. Et vigtigt kriterium er antallet af l sere for de pågældende aviser. På dette tidspunkt er kendsgerningen at den største avis i Danmark er gratisavisen Metroxpress³¹, men aviserne Jyllandsposten, Politiken, Berlingske Tidende, Ekstra Bladet og Weekendavisen er blandt de aviser, hvor antallet af l sere er højst. Desuden er de alle nationale aviser, og det faktum, at jeg benytter mig af tre hverdagsaviser, en ugentlig avis, og en boulevardavis forårsager en social spredning, hvilket er meget vigtigt³². Selvom denne undersøgelse ikke omfatter alle danske aviser og selvom undersøgelsen kun strækker sig over en relativt kort periode, forventes der dog, at disse aviser vil give et dækkende billede af fremstillingen af Tyskland og tyskerne i de danske medier gældende for denne periode. Disse kan stadig være udbytterige i forbindelse med analysen af den nuværende danske opfattelse af Tyskland og tyskerne under og efter gr nsestriden 2011/2012.

Det prim re og fundamentale grundlag for denne undersøgelse omfatter alle artikler og tekster, som har gjort sig gældende i perioden omkring gr nsestriden. Den 11. maj 2011 blev den danske aftale om permanent toldkontrol i Danmark (styrket grænsekontrol) annonceret.³³ Allerede inden Folketingsvalget i 2011 var Socialdemokraterne og SF enige om, at en eventuel kommende r d regering ville afskaffe alle planer om fysiske anlæg og bomme ved den dansk-tyske grænse. *”Nu har Helle Thorning-Schmidt s  vundet valget, og dermed er grænsekontrollen tilbage på bordet - eller rettelse en afskaffelse af den.”*³⁴

Denne artikel udkom d. 17. september 2011. Derfor kan det være lidt misledende, hvor min artikels gning ”efter gr nsestriden” skal starte fra. Specielt, da jeg har fundet frem til flere artikler, som kan forefindes i løbet af september, oktober og november 2011, som beskæftiger sig med afskaffelsen af grænsekontrollen og at dette vil ske i fremtiden. Men jeg har dog valgt at beskæftige mig med artikler ”efter gr nsestriden” til efter den dag, hvor det blev en realitet, at nu var grænsekontrollen afskaffet. Dette skete først d. 31. januar 2012.³⁵ Min undersøgelse vil tage

³¹ <http://www.gallup.dk/Laesertal/L%C3%A6sertal%20k3k%202011.pdf>

³² På den måde kan der nemmere generaliseres til hele Danmarks holdninger

³³ <http://www.euo.dk/nyheder/euidag/2011/maj/schengenDK/>

³⁴ <http://www.dr.dk/Nyheder/Temaer/2011/Valg/2011/09/17/134521.htm> - Artikel på www.dr.dk

³⁵ <http://www.ft.dk/samling/2011/vedtagelse/V22/index.htm> - Folketinget tager skatteministerens og justitsministerens redegørelser til efterretning og konstaterer i den forbindelse, at regeringen – efter aftale med Enhedslisten og Liberal Alliance – har besluttet at ophæve aftalen af 11. maj 2011 om permanent toldkontrol, som den daværende regering

udgangspunkt i en uge under gr nsestriden og en uge efter gr nsestriden, for at få et overordnet billede af de danske mediers dækning af Tyskland og tyskerne i forbindelse med gr nsestriden. Derfor er grundlaget for denne undersøgelse alle artikler fra de fem aviser, som på en eller anden måde har beskæftiget sig med Tyskland og tyskerne under og efter gr nsestriden. I denne proces, kan det ikke udelukkes, at nogle elementer er blevet overset, men kan ikke ødelægge det "endelige" resultat betydeligt. Dette vil jeg komme nærmere ind på under "fejlkilder".

For at kunne gøre den store mængde af artikler overskuelig, har jeg valgt at inddele alle artiklerne i forskellige kategorier, for netop at gøre oplysningerne lettere at behandle. Kategorierne, som jeg har valgt at inddele artiklerne ind under, kan synes en smule abstrakte, men på nuværende tidspunkt er det nødvendigt at sortere alle elementerne lidt mere groft. Endvidere vil der forekomme individuelle emner, der ikke kan anbringes i disse kategorier. Fordelingen ser sådan ud:

- Kultur
- Politik
- Sport
-  konomi

I forbindelse med den følgende arbejdsproces, var det blevet gjort klart, at en mere detaljeret opdeling af disse kategorier var nødvendig for at få et indtryk af billedet af Tyskland og tyskerne. Arbejdsprocessen fungerer efterfølgende således:

- Alle artikler som er at finde i de to pågældende perioder er grupperet efter bedste evne i de ovennævnte kategorier.
- De ovennævnte kategorier er blevet opdelt i flere mindre kategorier, for at gøre arbejdet mere overskueligt og derefter er det lagt i et skema.
- Hver artikel, som er medtaget i min undersøgelse er blevet l st grundigt igennem, og blevet karakteriseret ved benyttelse af to til tre nøglebegreber fra artiklen.

indgik med bl.a. Dansk Folkeparti. V 22 vedtaget med 63 stemmer (S, RV, SF, EL og LA) mod 46 (V, DF og KF).
Dermed er V 21 bortfaldet.

Alt dette bidrager til en forenkling af undersøgelsen, som vil udgøre en tabel med alle kategorierne og resultatet kan på denne måde afl ses visuelt. Denne arbejdsproces ville være vanskelig at kunne forklare nærmere, men lettes ved hjælp af denne teknik, og resultatet bliver relativt overskuelig.

1.5.2. Præsentation af de forskellige medier

For at opnå den størst mulige repræsentativitet, har jeg besluttet mig for at undersøge artikler i fem aviser. Jeg vil undersøge avisernes dækning af Tyskland og tyskerne i en uge under gr nsestriden og en uge efter gr nsestriden, for på den måde at komme frem til, hvor meget positivt eller negativt der egentligt skrives omkring Tyskland og tyskerne i den pågældende periode. Det empiriske grundlag for denne undersøgelse er:

Daglige aviser	Ugentlig avis	Boulevardpresse
Berlingske Tidende	Weekendavisen	Ekstra Bladet
Jyllandsposten		
Politiken		

På denne måde er både dagaviser, ugeavis samt boulevardpressen repræsenteret og dette giver et mere nuanceret billede af undersøgelsen, da flere aktører er i spil. Da profiler af de forskellige aviser kan spille en rolle, er det derfor vigtigt at disse præsenteres kort.³⁶

Berlingske Tidende er Danmarks ældste eksisterende avis. Den udkom første gang 3. januar 1749. I begyndelsen kom avisen to gange om ugen. Først fra 1841 kom den dagligt og er derfor nu en daglig avis. Berlingske regnes traditionelt for at være en borgerlig (konservativ) avis, men er i dag partipolitisk uafhængig.

Jyllandsposten er en omnibusavis, hvis opgave er at nå ud til en s  bred befolkningsgruppe som muligt. Den erklærer sig politisk uafhængig, men opstod i 1871 som en højre-avis og blev senere en borgerlig-liberal avis. Jyllandsposten er kendt for at være den mest l ste avis i Danmark, men dette er dog skiftende fra år til år.

³⁶ Beskrivelserne af de fem forskellige aviser er baseret på Gyldendals online leksikon samt Roy Langers undersøgelser i bogen: *"Die Darstellung Deutschlands in dänischen Medien – Eine Mediendiskursanalyse"*, 2003

Politiken blev grundlagt i 1884 og er også en del af JP/Politikens Hus. Avisen ligger med sit socialliberale udgangspunkt længere til venstre på den politiske højre-venstre skala end de to øvrige landsdækkende aviser Berlingske Tidende og Jyllandsposten, der begge anses for at være liberale/borgerlige.

Weekendavisen er en dansk ugeavis, som udkommer hver fredag. Avisen ejes af Berlingske Media og er en fortsættelse af Berlingske Aftenavis, som var avisens navn frem til oktober 1971. Fra 1980'erne har avisen fokuseret på internationale forhold, samfunds- og kulturstof. Weekendavisen henvender sig primært til den mere intellektuelle l ser, som efterspørger længere og dybdeborende artikler omkring internationale problemstillinger samt politik generelt.

Ekstra Bladet blev grundlagt i 1904 som den første tabloidavis i Danmark. Konceptet har altid været at angribe myndighederne og være de svages stemme udadtil. Ekstra Bladet er Danmarks største formiddagsavis, den førende tabloid og har en position som Danmarks nødvendige avis. Avisen er kendt for at være fræk, respektløs, men også troværdig.³⁷

Ved at vælge så forskellige aviser, kan danskernes generelle holdning til tyskerne og Tyskland nemmere forsvares, da man på denne måde når ud til en bred del af den danske befolkning. Nedenfor ses en tabel, som beskriver oplagstallene for de fem aviser for 2011³⁸

Oplagstal for de fem landsdækkende aviser for 2. samt 3. kvartal af 2011³⁹

Politiken	376.000 l�sere
Jyllandsposten	356.000 l�sere
Ekstra Bladet	290.000 l�sere
Weekendavisen	266.000 l�sere
Berlingske Tidende	256.000 l�sere

Baseret på tallene fra Gallup kan der konstateres, at Politiken er den mest l ste dagsavis i perioden 2. og 3. kvartal 2011 i Danmark, og at Boulevardavisen Ekstra Bladet har mange l sere.

³⁷ <http://www.jppol.dk/da/artikler/dagblade/ekstra-bladet.aspx> - Politikens Hus' hjemmeside

³⁸ De officielle l sertal fra Index Danmark/Gallup offentliggøres hvert kvartal baseret på 6 måneders indsamling af oplysninger om l serfrekvens. De nyeste målinger g r kun til om ed andet halvår 2011 – derfor er det umuligt at undersøge l serfrekvensen for de pågældende 5 aviser i 2012, men jeg går ud fra at tallene ikke har ændret sig betydeligt.

³⁹ L sertallene er fra Index Danmark/Gallup: <http://www.gallup.dk/Laesertal/L%C3%A6sertal%202k3k%202011.pdf>

Dermed er fem aviser blevet udvalgt. Dagaviserne Jyllandsposten, Politiken og Berlingske Tidende, samt ugeavisen Weekendavisen – kan med storre forsigtighed defineres som "anerkendte" aviser, som - selv om de har forskellige målgrupper – hører til som en del af den danske offentlighed. Ekstra Bladet tilhører imidlertid boulevardpressen og har sandsynligvis en anden målgruppe end de fire andre aviser. For at retfærdiggøre denne påstand helt, ville en demografisk analyse her være nødvendig, men jeg mener, at det er en alment accepteret opfattelse, at Jyllandsposten og Ekstra Bladet appellerer til to forskellige målgrupper og derfor er sådan en analyse ikke nødvendig.

Formålet med at vælge fem forskellige aviser er, at få et relativt bredt empirisk grundlag at gå ud fra, som på den måde kan gøre analysen langt mere pålidelig. Der er naturligvis mange andre aviser at vælge imellem i Danmark af forskellig art. Eksempelvis BT, Kristeligt Dagblad, Børsen, Information og adskillelige andre gratis aviser, men det ville have været en alt for bred og omfattende undersøgelse, hvis alle aviser i Danmark skulle inddrages i min undersøgelse. Derudover mener jeg, at der er mange regionale aviser, som - med undtagelse af aviserne i den dansk-tyske grænseregion - ikke har særlig meget relevans i denne sammenhæng. En anden empirisk kilde, som jeg har fravalgt og som kunne have en relevans for min undersøgelse er TV. Her kunne man have fulgt tv-stationer som DR1 og TV2 og følge med i nyhederne for at undersøge billedet af Tyskland i dette medium.⁴⁰ Dette er blevet valgt fra bevidst, da undersøgelsen ville virke alt for bred, og jeg vil ikke have tiden til at kunne fordybe mig i arbejdet. Jeg kunne derimod godt have fokuseret kun på TV og set undersøgelsen fra den vinkel, men dette har jeg fravalgt, da jeg finder det langt mere interessant, at undersøge konkrete tekster. Grundet det forholdsvis specifikke emne er det praktisk umuligt at få fat på TV- og radioindslag om emnet. Min undersøgelse vil derfor fokusere på avisartikler.

Der er på sin vis en mangel. Mange undersøgelser viser, at borgere i høj grad bliver påvirket af især TV, hvorimod andelen af danskere, som l ser avis er faldende.⁴¹ Det giver ikke et dækkende billede af det generelle mediebillede. Valget af avismediet fraspalter en befolkningsgruppes holdninger. Man må antage, at en del af befolkningen ikke l ser avis, hvorfor deres holdning ikke behandles i dette speciale. Til gengæld giver det en grundig analyse af avisernes dækning.

⁴⁰ Dette benytter Roy Langer sig også af, og der adskiller vores undersøgelser også hinanden

⁴¹ Ifølge en rapport fra Medieudvalget, som er blevet foretaget af Ole. E. Andersen i 1995, kan det udledes at andelen af avisl sere faldt fra 84 % af befolkningen i 1984 til 72 % i 1995 og i 1983 brugte en dansker i gennemsnit 1,48 time på tv, mens det i 1995 var 2,36 timer: <http://smu.imv.au.dk/andersen/idx.html>

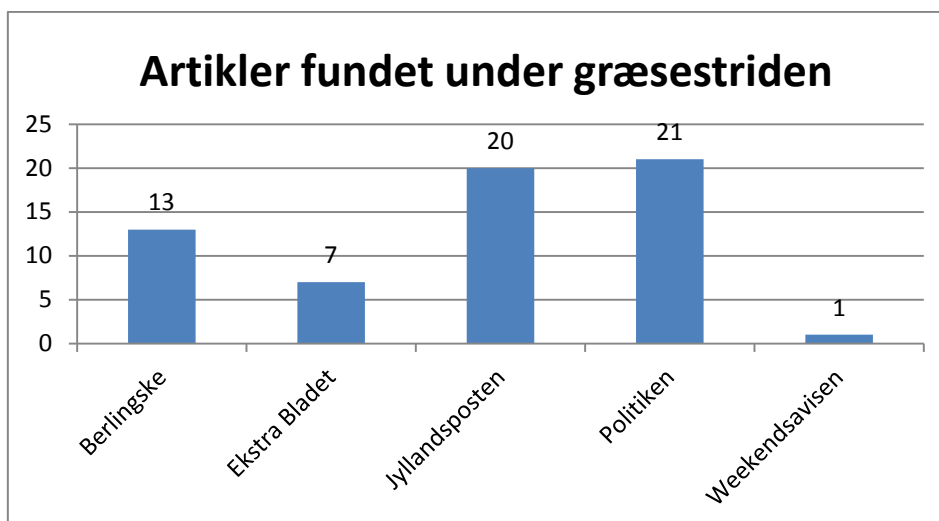
1.5.3. Resultatet af undersøgelsen

I min undersøgelse vil analysen blive delt op i to dele. I den ene del vil koncentrationen ligge på artikler under gr nsestriden og i den anden del vil koncentrationen ligge på artikler efter gr nsestriden.⁴² Dette gøres for at se, hvordan Tyskland og tyskerne bliver fremstillet i de pågældende fem aviser, og om der er en tendens til en negativ fremstilling af Tyskland og tyskerne i de to pågældende perioder. Aftalen omkring grænsekontrollen blev annonceret den 11. maj 2011 og derfor har jeg tilfældigt udvalgt en uge som ligger fra 1. juni til 8. juni 2011. I løbet af min undersøgelse af artikler under gr nsestriden fandt jeg således frem til 460 artikler i de fem forskellige aviser, som har en eller anden relation til Tyskland og tyskerne. Her skal der gøres opmærksom på, at selvom Infomedia fandt frem til 460 artikler i den pågældende uge, så er det langt fra alle artikler, som har relevans for mit speciale. Disse 460 artikler er derfor aftrappet til 62 artikler. Disse 62 artikler har en eller anden relation til Tyskland og tyskerne.

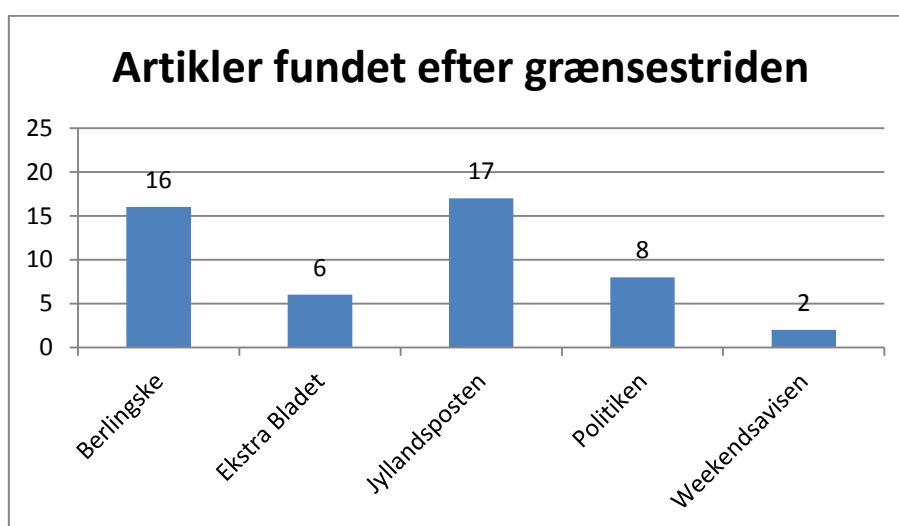
Derefter koncentrerer jeg mig om en uge efter gr nsestriden og denne uge er også tilfældigt udvalgt fra 1. februar til 8. februar 2012. Her fandt Infomedia frem til 388 artikler. Da alle disse artikler heller ikke har relevans for mit speciale, er disse også aftrappet til 49 artikler. På den måde er fokus kun på de artikler, som har en betydning for fremstillingen af Tyskland og tyskerne i den pågældende periode og sorteret alle artikler fra, som benytter ordet tysk i en begrænset omfang eller uden relevans for det fokus ligger på – Konkrete artikler, som beskæftiger sig med Tyskland og tyskerne generelt.

I de nedenstående to søjlediagrammer kan betragtes hvor mange artikler, der er fundet i de fem pågældende aviser på de to forskellige tidspunkter:

⁴² Under Bilag 5 ses hvordan undersøgelsen frem til de pågældende artikler foregik under datasiden Infomedia



Ud af X-aksen er de pågældende fem aviser blevet præsenteret og op ad Y-aksen ses antallet af artikler fundet i hver enkel avis. Berlingske 13, Ekstra Bladet 7, Jyllandsposten 20, Politiken 21 og Weekendavisen 1.



Ud af X-aksen er de pågældende fem aviser blevet præsenteret og op ad Y-aksen ses antallet af artikler fundet i hver enkel avis. Berlingske 16, Ekstra Bladet 6, Jyllandsposten 17, Politiken 8 og Weekendavisen 2.

Ud fra de ovenstående søjlediagrammer kan der konstateres, at de fleste artikler omkring Tyskland og tyskerne fremstilles i dagaviserne Berlingske Tidende, Jyllandsposten og Politiken. Især Jyllandsposten gør sig gældende. Ekstra Bladet placerer sig mellem dagaviserne og ugeavisen Weekendavisen med henholdsvis 6 og 7 artikler. Da Weekendavisen er en ugentlig avis, er det begrænset hvor mange artikler, der er at finde, som har en relevans for min undersøgelse.

F r resultatet af undersøgelsen kommenteres yderligere, vil tallene fra undersøgelsen blive præsenteret som dokumentation i et skema. Dette skema g r undersøgelsen mere overskuelig, og

dermed kan der dannes et større overblik over artiklerne visuelt. Det er dog vigtigt at tilføje, at de fleste artikler kan høre under flere kategorier og derfor registreres disse også under to kategorier.⁴³

Kategorier (Nøgleord)	Antal artikler under gr�nsestriden	Antal artikler efter gr�nsestriden
Sport	14	11
Gr�nsekontrol	12	1
Politik (generelt)	8	4
Kultur	5	7
Fødevarer	9	
�konomi	6	3
International politik/EU	1	7
Musik	2	6
Miljø	8	
Litteratur/b�ger	2	3
Kunst	4	
Teater		4
Rejser / turisme	1	2
Biler	1	2
Anden Verdenskrig (Nazitiden)	2	1
Film	1	1

⁴³ Resultatet præsenteres således, at de mest talrige temaer står øverst

Berlin	1	
Historie		1

Ovennævnte skema angiver, hvor mange artikler, der kan findes under de relevante kategorier i alle fem aviser. Som det kan ses af skemaet, er det ikke blevet specificeret i hvilke aviser de respektive artikler er blevet fundet, men dette er ikke så fuldv gtigt i min sammenhæng. Hovedfokus i min undersøgelse er ikke profilen af de forskellige danske aviser, men det generelle danske billede af Tyskland og tyskerne i de danske medier i forbindelse med gr nsestriden 2011/2012. Men nedenstående skema illustrerer dog den nøjagtige fordeling af artikler i de fem pågældende aviser, for at få et overblik:⁴⁴

	Berlingske Tidende	Jyllands- Posten	Politiken	Weekend- avisen	Ekstra Bladet
Anden Verdenskrig (Nazitiden)	1		1		1
Biler		2			
Berlin			1		
Film	1		1		
Fødevarer		1	7		
Gr�nsekontrol	5	6	1		
Historie		1			
International politik/EU	5	6		1	
Kultur	3	2	5	1	
Kunst	1	2		1	

⁴⁴ Resultaterne forekommer alfabetisk – Og det skal nævnes at artiklerne er inddelt efter de kategorier de tilhører – Derfor stemmer antal artikler ikke overens med tallene, da en artikel kan indeholde to kategorier.

Litteratur/b�ger	1	1	2	1	
Miljø	1	2	4		
Musik	4	3	1		1
Politik (generelt)	8	6			
Rejser/turisme			1		2
Sport	3	6	7		7
Teater	3	1			
�konomi	1	4	3		
I alt	29	37	29	3	13

Tabellen viser, at aviser som Berlingske Tidende, Jyllandsposten og Politiken med undtagelse af visse kategorier, kommer med det største bidrag til det moderne danske billede af Tyskland. De økonomiske og politiske aspekter er primært at finde i Berlingske Tidende og Jyllandsposten, især i løbet af en aktiv politik på det kulturelle område – her fylder især EU en stor del. Gr nsekontrollen fylder også meget i disse aviser, og især under gr nsestriden. Da Weekendavisen er en ugentlig avis, der kun blev offentliggjort 2 gange i denne periode, er der ikke så mange artikler om Tyskland og tyskerne i denne avis – dog skal det benævnes at de artikler, der forekom omhandlede det kulturelle Tyskland. Ekstra Bladet står i kontrast til de andre, da denne avis næsten udelukkende beskæftiger sig med områder som ironi, sport og rejser. Man kan så konkludere, at disse temaer er i god overensstemmelse med en tabloidavis.

Indledningsvis er det slående, hvor mange artikler om Tyskland og tyskerne, der er at finde i de fem største aviser i Danmark i en periode på to uger. Andre landes fremstilling i de danske medier er der ikke taget stilling til, men det kan dog konstateres at Tyskland spiller en betydelig rolle i de danske medier. N r skemaet nærlæses er det tydeligt at pågældende temaer gør sig gældende: Sport, politik, kultur og  konomi.

1.6. Afgrænsning

Jeg har i forbindelse med dette speciale valgt at afgrænse mig til kun at benytte 5 danske aviser, da dette g r specialet mere overskueligt, og da jeg mener, at de fem største aviser repræsenterer danskernes opfattelse af Tyskland og tyskerne. Derudover afgrænser jeg mig kun til at benytte søgning af artikler i forbindelse med avisdatabasen Infomedia. Dette kan have sine fordele og ulemper.

1.6.1. Søgning i Infomedia

På grund af manglende tid, emnets specificitet samt tidspunktet min undersøgelse dækker over, har jeg besluttet mig for, at finde alle de relevante artikler, som skal inddrages i min undersøgelse af de danske mediers dækning af Tyskland og tyskerne i artikeldatabasen Infomedia. Det ville kræve for stort et arbejde at finde tilbage til alle aviserne fra pågældende periode, samt alt for tidskrævende at finde frem til præcis det emne jeg beskæftiger mig med – gr nsestriden 2011/2012 samt tyskerne og Tyskland. Det skal derfor gøres klart, at der i forbindelse med benyttelsen af artikeldatabasen Infomedia kan være fejl i mit datagrundlag, da Infomedia muligvis kan indeholde flere fejl – eksempelvis manglende artikler og eventuelle fejl i søgefunktionen. Som udgangspunkt er jeg dog af den mening, at dette var den medg rligste måde at finde frem til mine artikler på, da man i denne artikeldatabase kan søge artikler ud fra ord, som skal forekomme i artiklen. På den måde indsnævrer jeg artiklerne til de artikler, der kan have en relevans for min undersøgelse, og på den måde sparer jeg tid. Denne database er kendt for at være meget effektiv og indeholder artikler fra de fleste aviser i Danmark. Jeg har i forbindelse med min undersøgelse forsøgt mig frem med en række forskellige søgninger inde på databasen. Det var en svær opgave, at finde frem til hvordan jeg skulle søge på artikler, så de så vidt som muligt havde mest relevans til det, jeg ville undersøge. Det handler forenklet sagt om, at kunne ramme de relevante artikler, men samtidig at kunne undgå de artikler, som ingen relevans har for min undersøgelse. Jeg fandt ud af, at man i forbindelse med denne database har mulighed for at søge på enkelte ord eller emner, som skal forekomme i en artikel. Derfor endte jeg med, at bruge en søgning baseret på Infomedias emneord. Denne meget tidskrævende og generelt lange søgning er derfor baseret på Infomedias emneord. Her angives tysk*, som emneord. Årsagen til, at der tilføjes en stjerne (*) efter tysk, er at databasen derfor medregner alle ord, der starter med tysk samt alle diverse endelser. På den måde indsamles alle

artikler, som berører Tyskland og tyskerne, da ord som tysk-e, tysk-er, tysk-erne, Tysk-land osv. er medregnet i min søgning.

På den måde sikrer jeg akkurat, at alle relevante artikler kommer med i det endegyldige resultat. Jeg kunne have valgt at skrive ”grænsekontrol” eller ”gr nsestrid” som et emne udover ”tysk”, men dette har jeg fravalgt, da jeg på den måde kun ville komme frem til artikler, der omhandler grænsekontrollen i forbindelse med tyskerne og ikke generelt alle artikler, som har en forbindelse til Tyskland og tyskerne, mens gr nsestriden fandt sted. Gr nsestriden burde automatisk være en del af søgningen, da tidsperioden for søgningen finder sted, mens grænsekontrollen stadig var aktuel. Derfor ses dette ikke som en nødvendighed at inddrage. Det kan dog ikke siges med sikkerhed, at artikler i forbindelse med gr nsestriden vil forekomme, da emneordet i søgningen er ”tysk”.

Det skal dog slutteligt nævnes, at det interessante i denne forbindelse ikke er, hvad aviserne formelt mener, eller hvad læserne for den sags skyld mener, men det interessante ligger i hvilket billede den journalistiske dækning tegner af tyskerne og Tyskland i forbindelse med gr nsestriden, og derfor vil fokus ligge her.

1.6.2. Fejlkilder

Jeg har i afsnit 1.6.1. kort forklaret, at der i forbindelse med brugen af artikeldatabasen Infomedia godt kan forekomme fejl i søgningen. Der kan således være fejl i søgefunktionen, og benyttelsen af Infomedias emneord kan i sig selv være en fejlkilde, da det ikke er garanteret, at emneordene er påhæftet alle de relevante artikler. Derfor er der en vis usikkerhed ved benyttelsen af Infomedia. Usikkerheden afhænger af, om der er et slags mønster for, hvilke artikler den avancerede søgning frasorterer, hvilket ikke er til at afgøre.

Kapitel II – Teori

2.1. Introduktion

I dette afsnit er det vigtigt, at komme ind på forskellige begrebsforklaringer, som er med til at forklare Danmarks og Tysklands gensidige forhold. Endvidere vil jeg komme dybere omkring Roy Langers undersøgelse, om de danske mediers dækning af tyskerne og Tyskland i 1990’erne. Dette g r jeg yderligere for at kunne sammenligne min egen undersøgelse med hans og dermed se

ligheder og forskelle mellem undersøgelsen fra 1990'erne og min undersøgelse, som vil tage udgangspunkt i 2011/2012.

I teori delen vil der også fokuseres på mediesystemet, samt avisernes ansvar og stereotyper i medierne, for at give et overblik over mediernes rolle i forhold til det jeg vil undersøge. Da mit speciale drejer sig om gr nsestriden i 2011/2012, er det i den anledning meget vigtigt at komme ind på Schengen samarbejdet samt selve gr nsestriden og forklare hvad dette gik ud på. Til sidst vil jeg komme ind på det stilistiske materiale, som omfatter ”ordvalg” samt ”troper og figurer” og ud fra dem forklare, hvordan jeg har tænkt mig at benytte mig af stilistik i mit arbejde med analysen af de forskellige artikler i de fem forskellige aviser.

2.2. Teoretiske perspektiver samt begrebsforklaringer

Vigtigt for specialet er at forklare begreber, som gør sig gældende når man diskuterer forholdet mellem Danmark og Tyskland. Disse begreber er i min forbindelse: Kultur/nationalkultur, identitet/nationalidentitet, image samt stereotype. Disse begreber er væsentlige teoretiske udgangspunkter, hvis jeg ønsker at undersøge det danske billede af Tyskland. Især stereotypiseringer vil have en betydning for specialet, da det er gennem stereotypiseringer og generaliseringer, at danskerne, efter min mening, har taget afstand fra tyskerne. Hvis disse stadig fylder meget, er dette så tegn på, at danskerne ikke har fået et positivt forhold til Tyskland og tyskerne? Dette vil uddybes nærmere længere fremme i specialet.

2.2.1. Kultur/Nationalkultur

I dette afsnit vil der først være en generel behandling af, hvad kultur er, og hvorfor det er vigtigt i denne undersøgelse. Herefter vil nationalkulturen blive præsenteret.

Kultur er en ubestemt størrelse, som opfattes forskelligt fra person til person og specielt fra samfund til samfund. Kultur er den opførsel et menneske forventer et andet menneske handler ud fra. Ethvert menneske har indbygget nogle normer og handlemuligheder, og disse normer og handlemuligheder er en del af den kultur.⁴⁵ Menneskene har fået disse normer og handlemuligheder, ideer og følelser ind i løbet af deres barndomsår af enten forældre, søskende, lærere, venner og andre personer, som

⁴⁵ <http://sok.systime.dk/index.php?id=143> – ”Sprog og kultur” - Af Karsten Sielemann og Rikke Mosegaard Dyring

på den ene eller anden måde har påvirket dem. En persons baggrunde i løbet af livet vil også påvirke ens handlemønster og de valg, der bliver truffet, dermed kan de også påvirke kulturen.⁴⁶

Den kultur, et menneske er vokset op i, vil kunne bidrage med at forudsige et handlemønster fra en person, da personen gennem sin barndom er blevet præget med, hvordan man opfører sig og reagerer i netop den situation. Personen har lært et værdisæt om, hvad der er rigtig og hvad der er forkert. Hvad der er godt og hvad der er skidt. Disse værdier er en del af personen og en del af den kultur, som er med til at bestemme, hvordan personen opfører sig livet igennem.⁴⁷ I mit tilfælde spiller kulturen derfor en vigtig rolle, da danskerne siden barnsben har forbundet tyskerne med rædslerne fra 1. og 2. Verdenskrig – Derfor har de fra kulturens side lært at forholde sig negativt til tyskerne og Tyskland.

*"Nationale Kulturen konstruieren Identit ten, indem sie Bedeutungen der "Nation" herstellen, mit denen wir uns identifizieren können; sie sind in den Geschichten enthalten, die über die Nation erz hlt werden, in den Erinnerungen, die ihre Gegenwart mit der Vergangenheit verbinden und in den Vorstellungen, die über sie konstruiert werden."*⁴⁸

Nationalkultur er et begreb, som betegner den særlige kultur hver enkelt nation har. Nationalkulturen betragtes som en mere eller mindre uforanderlig dimension, der eksempelvis kommer til udtryk i nationens sprog, historie, karakter, samfundsorganisation, levevis og ikke mindst materielle samt åndelige kultur.

Man ser på nationen som en enhed, og denne enhed skelner man fra andre nationer. Dette gøres b de historisk, sprogligt men også kulturelt.⁴⁹ Nationalstaten ses her som en fungerende enhed, der skal sikre, at enhver nation kan bearbejde og udfolde sin kulturelle egenart.

*"Wie das Individuum, so sollte auch das Volk sich selbst, dass hei t seiner Kultur treu sein."*⁵⁰

Enhver nation må have forskellige elementer, som beskriver netop dem og deres nation. Disse kunne enten være eksempler som nationalhymne, typisk landskab, flag, nationalhistorie,

⁴⁶ <http://sok.systime.dk/index.php?id=143> – "Sprog og kultur" - Af Karsten Sielemann og Rikke Mosegaard Dyring

⁴⁷ <http://sok.systime.dk/index.php?id=143> – "Sprog og kultur" - Af Karsten Sielemann og Rikke Mosegaard Dyring

⁴⁸ Langer, Roy, 2003, s. 30

⁴⁹ Langer, Roy, 2003, s. 31

⁵⁰ J ger, Kirsten, 2000, s. 61

folkekultur, osv.⁵¹ Disse elementer er med til at symbolisere det unikke ved en bestemt nation, og adskiller dem fra andre nationer. Ifølge disse udsagn, kan man antage, at kulturen har en stor indflydelse på ens identitet, og at den ene nationale kultur fører identitetsforskelligheder med sig i forhold til en anden nationalkultur. Dermed er der større tendens for den enkelte nation at skabe fjendebilleder.⁵² Derfor lægger begrebet nationalkultur sig tæt op at nationalidentitet, som jeg vil beskrive som det næste.

2.2.2. Identitet – Nationalidentitet

I ”Den store danske encyklopædi” bliver begrebet identitet som følgende beskrevet: *”Fornemmelse for hvem og hvad man er”*.⁵³ Dette forklarer, hvordan en person adskiller sig fra andre og hævder sig selv som individuel.

*”En grund til at betragte identitetshistorie som et vigtigt forskningsfelt er, at personers/gruppers handlinger delvis må forklares ud fra deres identitet - altså at identitet udgør en central forklaringsvariabel.”*⁵⁴

Traditionelt set karakteriserer begrebet nationalidentitet en persons eller en gruppes nationalitet. En nation er benævnelsen for en gruppe mennesker med en følelse af identitet på grundlag af eksempelvis etnisk, historisk, kulturel eller sproglig samh righed. Banalt gælder det, at en nation er et folk, som er bosiddende i et efter alt at d mme velafgrænset område, som taler samme sprog, som har en fælles historie, som har en fælles kultur, og som har en vilje til sammenhold som nation i forhold til andre folkegrupper og i forhold til andre nationer. Dette er nationalidentitet.⁵⁵

Skal en national identitet opretholdes, må grænsen mellem ’folket’ og ’de andre’ markeres på forskellig vis. Betydelige forskelle kan udpeges - altså forskelle, der g r en forskel. Talsmænd for en nationalidentitet har arbejdet med flere kendetegn for et nationalt tilhørsforhold: et folk kan defineres såvel biologisk som kulturelt. Et ofte benyttet kriterium er sproget: en sprogforskel opfattes af mange som en afgørende identitetsforskel. Derfor er det logisk, at danskerne eventuelt

⁵¹ Langer, Roy, 2003, s. 31

⁵² Langer, Roy, 2003, s. 31

⁵³ Gyldendals online leksikon

⁵⁴ <http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=81166>

⁵⁵ Feldbæk, Ole, 1992, s. 9-11.

har holdt sig tilbage med hensyn til tyskerne, da de ikke kunne identificere sig med deres sprog, selvom de var nabolandet. Derfor er et vigtigt element i den nationale identitet behovet for, at gruppens identitet kan definere andre gruppers identiteter. Dette kan i yderste konsekvens føre til negative stereotyper og generaliseringer, som det har vist sig gennem tiden i den danske historie med hensyn til danskernes forhold til Tyskland og tyskerne.

Spørsmålet stiller sig nu som følge: Hvorfor er den nationale identitet blevet skabt og er der stadig behov for en nationalidentitet? En forklaring, ifølge bogen *"Dansk identitetshistorie"*, er, at jo mere et samfund for ndrer sig, jo mere usikkerhed fører det med sig. Jo hurtigere samfundet ændrer sig, jo større er behovet for en national identitet, som befolkningen kan identificere sig med og ønsker at retfærdiggøre.⁵⁶

Nationalidentitet er altså et begreb, der i øjeblikket er meget aktuelt, som beskæftiger sig med behovet for at tilhøre en gruppe, og at kunne modstå alt, som kommer udefra.

2.2.3. Image

Begrebet image præciseres i dette afsnit, idet det er af central betydning for dette speciale. Den definition, der er valgt hertil, er udarbejdet af Roy Langer i hans undersøgelse af de danske mediers fremstilling af Tyskland og tyskerne, og den er således valgt ud fra den egenskab, at den skulle have berøring til dette felt:

*„Images können als vereinfachte Vorstellungsbilder und Quasi-Urteile ohne G ltigkeitsgrenzen und hinreichende Absicherung definiert werden. Sie entstehen kurzfristig und auf Basis eines Minimums an Information.“*⁵⁷

Vi tilegner os images for at forstå verden omkring os bedre - i dette tilfælde, at forstå Tyskland bedre. Vi associerer ud fra dem, kategoriserer dem og modtager ny information om dem, for at kunne forstå dem bedre. Eksempelvis er Tysklands image en del af den danske kultur – danskerne er vokset op med fordomme omkring Tyskland og tyskerne og deres image er blevet en del af den danske kultur på den måde. Roy Langer udtaler sig om begrebet image i et interview med www.tysk.dk:

⁵⁶ Feldbæk, Ole, 1992, Bind 1, s. 11-14

⁵⁷ Langer, Roy, 2003, s. 36

"Images er mere farlige. De forekommer også i artikler, der på overfladen forekommer seriøse. Images tegner et billede af tyskere gennem hentydninger til for eksempel 2. Verdenskrig eller 1864, og disse images vækker derfor associationer om tysk vilje til magt og ekspansion".⁵⁸

Stereotyper og image er to begreber, der adskiller sig fra hinanden. Det er dermed alligevel vigtigt at forklare hvad image betyder og stereotyp som begreb vil blive uddybet i det følgende afsnit.

„Stereotypen unterscheidet sich von Images dadurch, dass Stereotype kein Eigeninteresse des Bezugsobjektes an der Stereotypisierung voraussetzen und dass Stereotype im Gegensatz zu Images nicht primær Teil der " ffentlichen Meinung" sind.“⁵⁹

2.2.4. Stereotype

“Used analytically in social anthropology, the concept of stereotyping refers to the creation and consistent application of standardized notions of the cultural distinctiveness of a group.. First of all.. stereotypes help the individual to create order in an otherwise excruciatingly complicated social universe.. Second, stereotypes can justify privileges and differences in access to a society's resources.. Third, stereotypes are crucial in defining the boundaries of one's own group.. Stereotypes can sometimes function as self-fulfilling prophecies.. Finally, stereotypes can be morally ambiguous and contested by different parties.“⁶⁰

Hvis der ønskes en undersøgelse af det danske billede af Tyskland, er det vigtigt at beskæftige sig med begrebet stereotype. De billeder vi har af andre nationer, folkefærd og kulturer, er oftest præget af stereotypiske tanker. Når man beskæftiger sig med stereotyper, opdager man, at de er nært forbundet med fordomme. Disse to begreber - stereotyper og fordomme - kan undertiden bruges som synonyme.⁶¹ Stereotyper er forenklede og overdrevne generaliseringer af en gruppe og dens medlemmer. Der tales om, at de fleste af dem er negative, men der er også positive stereotyper. Stereotyper er baseret på gruppekarakteristik – med dette menes der, at alle i gruppen karakteriseres på samme måde. Stereotypisering er i bund og grund meget simpelt opbygget observationer af grupper af enkeltpersoner eller repræsentanter for sådanne grupper. Stereotyper kan betragtes som

⁵⁸ <http://www.tysk.dk/langer.shtml>

⁵⁹ Langer, Roy, 2003, s. 36 – refererer til Uta Quasthoff, som har skrevet bogen: ”Soziales Vorurteil und Kommunikation – Eine sprachwissenschaftliche Analyse des Stereotyps“, 1973

⁶⁰ Langer, Roy, 2003, s. 34 – referer til den norske professor Thomas Hylland Eriksen

⁶¹ Kuschel, Rolf og Zand, Faezeh, 2007, s. 43

en fælles social repræsentation, hvilket betyder, at de altid repræsenterer de samme stillinger/holdninger eller tænker på en væsentlig del af en befolkningsgruppe. Stereotyper er forsimplede og overdrevne generaliseringer af en gruppe og dens medlemmer.⁶² Man kan opdele stereotyper i forskellige kategorier, såsom: alders, køns og etniske stereotyper. Der skelnes også mellem hetero- og autostereotyper.

*„Hetero-Stereotype sind Vorstellungen, die Mitglieder einer Bev lkerungsgruppe von den Mitgliedern einer anderen Gruppe entwickeln, während Auto-Stereotype eine Art von Selbstbildern sind, gekennzeichnet durch wie die Mitglieder einer Bev lkerungsgruppe sich selbst sehen, und wodurch sie sich von anderen abgrenzen.“*⁶³

Stereotype opfattelser betyder altså i almindelig forstand, at man forbinder bestemte grupper af folk med bestemte træk. De opfattes ofte som en slags fjendebilleder, som g r på en hel gruppe. I dette tilfælde er der tale om tyskerne som en gruppe, som man som dansker distanc r sig fra. I de fleste kulturer er stereotyper af andre grupper dybtgående negative og har været til igennem århundreder – og dette ofte uden at ændre sig.⁶⁴ Imidlertid er der en tendens til at stereotypeopfattelser ofte er svære at udrydde, fordi befolkningen har en tendens til ”ubevidst” at afvise information, som kan sætte spørgsmålstegn ved de allerede eksisterende opfattelser. Dette er netop en af grundene til at stereotyper har været hængende længe og de g r det stadigvæk.⁶⁵

Hvorfor er stereotyperne opstået og hvad ligger grunden for hertil? Stereotypeopfattelser og fordomme har deres oprindelse i, den måde hvorpå vi kategoriserer menneskene i vores omgivelser. Det er nødvendigt for os som mennesker at kunne gruppere eller kategorisere andre. Da verden er så kompleks og forvirrende, s  er vi nødt til at reducere alle indtrykkene og oplysningerne, som vi f r og systematisere dem i håndterbare kategorier. I dette tilfælde er det tyskerne, som vi har valgt at systematisere i bestemte kategorier. Det vil sige, at grunden til, at vi har brug for stereotypiseringer, er for at kunne overskue noget komplekst – og dermed gøres det uoverskuelige - overskueligt. Men vi har også brug for stereotyper for at kunne definere os selv:

⁶² Kuschel, Rolf og Zand, Faezeh, 2007, s. 43

⁶³ Kleinst uber, Hans J., 1991, s. 63.

⁶⁴ Dette kan konkluderes ud fra bogen ”Fordomme og stereotyper”

⁶⁵ Kuschel, Rolf og Zand, Faezeh, 2007, s. 43

„Die Bildung des Selbstbewusstseins erfordert das Bild des Anderen – sowohl auf der individuellen, persönlichen als auch auf der sozialen und ethnischen Ebene.“⁶⁶

Det er på dette sociale og etniske niveau, at stereotypebehovet opstår – man beh ver altså "de andre" for at kunne identificere sin egen gruppe, og samtidig adskille sig fra de andre. For at gøre samhørigheden stærkere i gruppen, forsøger vi at skabe et negativt billede af "de andre", og dette beh ver nødvendigvis ikke stemme overens med virkeligheden. Disse negative stereotyper kan undertiden føre til de omtalte fjendebilleder⁶⁷. Fjendebilleder er:

„Eine bestimmte Konstellation von negativen (oder eher ´als negativ empfundenen`) Merkmalen, die als kollektive Charakteristik der betroffenen V lker gelten können.“⁶⁸

Det er vigtigt at bemærke, at stereotypiseringer opstår gennem socialiseringen, og er derfor ikke påvirket af personlige erfaringer.⁶⁹ De indlæres efterhånden som normer og værdier indlæres gennem barndommen. I denne sammenhæng spiller forældre og andre betydningsfulde mennesker en stor rolle, men også medierne har en betydelig rolle, da de når ud til mange mennesker på én gang og spiller en vigtig rolle i vores kollektive bevidsthed. Dermed er det overordnet, at medierne har stor betydning for danskernes holdning til bestemte ting. Stereotypiseringer forekommer ofte i medierne, såsom i politiske kommentarer, vittigheder, reklamer, og især i tegneserietegninger. Dette kan virke uskadeligt, men det er reklamerne og vittighederne, som er ansvarlige for anvendelsen af stereotypiseringerne.⁷⁰ Det grundlæggende bunder i, at vi, som individer, har brug for stereotyper, og dem kan vi nok aldrig helt blive af med. Når der modtages nye informationer, og disse så skal bearbejdes, spiller stereotyper en stor rolle. Hvis de nye oplysninger stemmer overens med vores stereotyper, så kan vi bedre forstå og bearbejde dem, end hvis det modsatte var tilfældet.⁷¹ Vores kommunikation og handlinger påvirkedes af stereotyper - derfor er det vigtigt, at vi lærer bevidst at reflektere over vores stereotypebilleder.

Der er dog sket en fremtrædende ændring med henblik på stereotypiseringer. Hvor tilbøjeligheden tidligere var, at stereotyper pr. definition var noget dårligt er tendensen imidlertid især i

⁶⁶J ger, Kirsten, 2000, s. 35.

⁶⁷ Kirsten J ger benytter sig af dette udtryk, men dette udtryk ses også i flere artikler skrevet af Moritz Schramm

⁶⁸J ger, Kirsten, 2000, s. 35-36

⁶⁹ Dette fortæller Kirsten J ger i bogen "Interkulturelle Kommunikation"

⁷⁰Kuschel, Rolf og Zand, Faezeh, 2007, s. 48-49

⁷¹Kuschel, Rolf og Zand, Faezeh, 2007, s. 84

Europa, at man ikke udelukkende betragter stereotyper som noget dårligt.⁷² Dette kommenteres yderligere længere fremme i specialet.

2.3. Langers undersøgelse

Resultater af Roy Langers undersøgelse:

1. *Deutschland und Deutsche haben vor allem ein negatives Image in dänischen Medien (wie auch generell in der dänischen Öffentlichkeit), wobei nur geringfügige Unterschiede zwischen den einzelnen Medien und ihrer politischen Observanz zu erwarten sind.*
2. *Kulturelle und politische Abgrenzung sind wiederkehrende Motive bei der medialen Konstruktion Deutschlands und Deutscher, wie auch Befürchtungen um den Verlust der nationalen Selbständigkeit und kulturellen Eigenart eine hohe Frequenz aufweisen. Es sind Unterschiede zwischen dem Image von Ost- und Westdeutschen vorauszusehen, die der unterschiedlichen dänischen Wahrnehmung der beiden Staaten während der deutschen Teilung geschuldet sind.*
3. *Kulturelle und andere Gemeinsamkeiten (auch historische) werden dagegen nicht oder nur selten thematisiert und in der Regel aus der Diskursrhetorik verbannt. Schwarz-Weiß-Malereien, Proportionsverschiebungen und der thematische Fokus auf negative gesellschaftliche Ereignisse und Phänomene bestimmen die dänische Medienberichterstattung über Deutschland und Deutsche.*
4. *Die Thematisierung von Distanz und Abgrenzung erfolgt – neben den geschichtlichen Bezügen zur den Erfahrungen des Zweiten Weltkrieges – oftmals auch mit Hinweis auf die dänische Niederlage von 1864 gegen Preußen. Die von führenden Historikern als die Geburtsstunde des dänischen Nationalstaates angesehen wird.*
5. *Explizite Stereotype spielen eine nicht unwesentliche Rolle bei der sprachlichen Konstruktion Deutschlands und Deutscher. Zu diesen Stereotypen zählen Eigenschaftszuschreibungen für Deutschland.*⁷³

Der kan if lge Langers unders gelse ofte findes følgende emner i de danske medier omkring Tyskland: politik, den tyske regering, EU-kemikalier, turisme, nynazister, udlændinge, terrorisme, militæret samt 2. Verdenskrig. Følgende emner behandles ifølge Langer kun sjældent:

⁷²Schramm, Moritz, 2008

⁷³M ssener, Helmut und Kirsch, Frank-Michael, 2000, s. 93

Hverdagskulturen, emner i undervisningen, positive eksempler på integration af udlændinge samt moderne kunst og kultur. Tyskland, siger Roy Langer, spiller en rolle i de danske medier, men visse temaer er ifølge ham fremtrædende og andre er ikke.

Mine resultater vil muligvis være påvirket af gr nsestriden, som på d v rende tidspunkt fandt sted, derfor kan emneopdelingen i forhold til Tyskland i de danske medier se aldeles anderledes ud. For at kunne forstå denne proces, er det derfor vigtigt at forklare hvad Schengen-samarbejdet går ud på og ikke mindst hvad grænsekontrollen gik ud på.

2.4. Schengen-aftalen

I forbindelse med dette speciale, er det vigtigt at komme ind på Schengen-samarbejdet og forklare hvad dette g r ud på, da det har en betydning for selve undersøgelsens udfald under og efter gr nsestriden i 2011/2012.

Schengen-samarbejdet er et samarbejde mellem en række europæiske lande. Disse lande har et bestemt formål med dette samarbejde – og dette er at skabe et fælles område uden indre grænser. Udgangspunktet for Schengen-samarbejdet er ophævelse af den personlige kontrol ved de fælles grænser inden for Schengen-området. Dette suppleres med fælles regler for passage af Schengen-områdets ydre grænser og ens visumregler for tredjelandsborgere. Derudover indebærer Schengen-samarbejdet også en styrkelse af landenes samarbejde om at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet, illegal indvandring m.m.⁷⁴

Schengen-samarbejdet bygger på en Schengen-traktat, der blev indgået mellem 1985 og 1990. Formålet med denne traktat, var at nedlægge europæiske gr nseposter og fjerne grænsekontrollen inden for Schengen-området samt harmonisere eksterne gr nsekontroller. Denne traktat blev oprindeligt indgået af fem EF-lande (Belgien, Frankrig, Holland, Luxembourg og Vesttyskland) i juni 1985 n r landsbyen Schengen i Luxembourg ved den franske/tyske grænse – Deraf navnet.

Den 19. juni 1990 underskrev de samme lande en aftale yderligere, som kaldes Schengen-konventionen og Danmark har siden den 25. marts 2001 været en del af dette samarbejde sammen med de øvrige nordiske lande – disse har deltaget fuldt ud i Schengen-samarbejdet.

⁷⁴ <http://www.euo.dk/emner/schengen/>

Danmark besluttede den 11. maj 2011 at genindføre en permanent toldkontrol af de danske gr nsere, idet det sker indenfor rammerne af samarbejdet. Flere lande har sluttet sig til denne traktat i løbet af de seneste år, og for tiden er næsten alle lande i Europa med i samarbejdet.⁷⁵

2.4.1. Gr nsekontrol

*”Der har i de seneste år været en markant stigning i den grænseoverskridende kriminalitet i Danmark. Det gælder ikke mindst berigelseskriminalitet begået af udenlandske bander, ind- og uds mugling af narkotika, våben, personer og større pengebeløb samt unddragelse af dansk skat ved brug af udenlandsk arbejdskraft. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at der skal bremses op for denne udvikling, og at det skal ske ved en kraftig opr stning og en permanent og synlig kontrol ved de danske grænseovergange. Den styrkede kontrol skal finde sted ved alle Danmarks grænseovergange. Det betyder permanent tilstedeværelse ved den landfaste dansk-tyske grænse, Øresundsforbindelsen, danske færge- og lufthavne samt de danske farvande. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne vil løbende følge op på implementeringen af den styrkede kontrolindsats med særlig fokus på fremdriften i og effekten af de enkelte initiativer.”*⁷⁶

Omvæltningerne i Nordafrika har øget indvandringen i specielt EU's sydlige medlemslande, hvilket har medført, at nogle medlemslande har ytret ønske om bedre muligheder for midlertidigt at genindføre grænsekontrollen.⁷⁷ Hvis Schengen-regelsættet følges, s  kræver en midlertidig genindførelse af grænsekontrollen, at der er tale om en alvorlig trussel mod den offentlige orden eller den indre sikkerhed, f r dette er muligt.⁷⁸

Den 11. maj 2011 blev den danske aftale om permanent toldkontrol i Danmark (styrket grænsekontrol) annonceret og den danske aftale blev indført den 5. juli 2011.⁷⁹

Ideen om grænsekontrol skabte meget uorden. Folketinget, Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne blev kritiseret fra alle vinkler. Især på baggrund af Schengen-samarbejdet, da

⁷⁵ <http://www.euo.dk/emner/schengen/>

⁷⁶ <http://www.euo.dk/upload/application/pdf/11d43f68/Toldkontrol.pdf>

⁷⁷ Danmark er et af disse lande

⁷⁸ <http://www.euo.dk/nyheder/euidag/2011/maj/schengenDK/>

⁷⁹ <http://www.euo.dk/nyheder/euidag/2011/maj/schengenDK/>

grænsekontrollen netop g r imod dette – reglen om frie grænser. Spørgsmålet er nu om dette har haft en negativ effekt på det dansk-tyske forhold? Dette vil min fremtidige undersøgelse omkring de danske mediers fremstilling af Tyskland i netop denne periode vise.

2.5. Stilistik

Under teoriafsnittet vil stilistik også blive behandlet, da det har en relevans for mit speciale. Stilistikken vil fylde en lille del af undersøgelsen, da stilistik i bund og grund handler om, at beskrive relevante begreber i sproget mere præcist. Fokus i en stilistisk analyse ligger i måden, noget bliver sagt på. Dette vil sige, de sproglige udtryksvalg, der præger den tekst, man kigger på. Det overordnede formål i mit tilfælde er, at redegøre for den pågældende teksts virkning på dens modtager. Her er det vigtigt at understrege hvad teksten, i mit tilfælde den pågældende artikel, g r ved læseren, og så er det stilistikkens opgave at forklare hvordan teksten bærer sig ad med at skabe dette indtryk.⁸⁰

Traditionelt set omfatter stilistisk analyse tre områder: *ordniveau*, *sætninger samt troper og figurer*.⁸¹ Jeg har valgt kun at ligge koncentrationen på ordvalg samt troper og figurer, da disse to områder kan hjælpe mig med at analysere de pågældende artikler. Sætninger har i mit tilfælde ikke så meget at bidrage med i forbindelse med analysen af artiklerne.

- På ordniveauet studeres eksempelvis ordvalg ud fra mange synsvinkler.
- *Troper og figurer* vil sige henholdsvis *sproglige billeder* og bestemte *betydningsmæssige mønstre*. Blandt troperne er det *metaforen*, der er den centrale, og med hensyn til figurer regnes der med tre hovedgrupper: *gentagelsesfigurer*, *mods tningsfigurer* og *dramatiske figurer*.⁸²

De kvantitative forhold spiller metodisk en betydelig rolle når artiklernes særlige sproglige karakteristika skal bestemmes. Her diskuteres ofte m engden og hyppigheden af bestemte sproglige træk. En enkelt sproglig kliché i en enkelt artikel berettiger ikke en konklusion om en klich fyldt

⁸⁰ Jørgensen, Keld Gall, 1996, s. 20

⁸¹ Jørgensen, Keld Gall, 1996, s. 20

⁸² Jørgensen, Keld Gall, 1996, s. 21

artikel, men opstår der ofte klicheer i forbindelse med tyskerne og Tyskland i disse artikler, er konklusionen anderledes.⁸³

2.5.1 Ordniveau

Ordet er den centrale enhed i sproget - derfor er ordvalg rigtigt vigtigt at se på i artiklerne, som skal analyseres. Der er en bestemt grund til de forskellige ordvalg, og disse skal kunne begrundes. Ved ordenes betydning kan der skelnes mellem to betydninger, men den denotative betydning koncentrerer sig om ordets kernebetydning – og her vil mit fokus ligge. Hvad ligger til grund for, at den pågældende journalist for den pågældende avis har valgt at benytte sig af nogle bestemte ord, for at fremme sit budskab? I dette tilfælde ligger koncentrationen omkring negative og positive ord omkring Tyskland og tyskerne.

2.5.2 Troper og figurer

Troper og figurer vil derimod fylde lidt mere i analysen af mine artikler, da de fokuserer på nogle af de prim re ting, som er vigtige i forbindelse med min undersøgelse. Troper er et andet navn for sproglige billeder, som blandt andet kan være: metaforer, besj linger, hyperbler, ironi eller symboler.⁸⁴ I mit speciale er det kun ironien, fokus vil ligge på. Grunden til dette valg ligger i, at jeg på denne måde kan fordybe mig i de artikler, jeg beskæftiger mig med, men samtidig har ironi en tæt forbindelse til stereotypisering, da ironi i bund og grund handler om, at sige det modsatte af hvad man mener - men dette skal dog gøres helt klart for modtageren. Indeholder en tekst ironi, skal sammenhængen vise, hvornår der bruges ironi. Ironi er ikke en løgn, men nærmere en usandhed. En form af ironi er sarkasme. Dette er den ”onde” form for ironi. Sarkasme er h nlige eller spydige bemærkninger i en, (som regel tilsigtet) mere eller mindre humoristisk form.⁸⁵ Dette ses tidligere ofte i forbindelse med det dansk-tyske forhold - og ud fra brugen af sarkasme kan jeg vurdere, om det drejer sig om en negativ artikel omkring Tyskland og tyskerne.

Figurer derimod er bestemte sproglige mønstre, der er med til at skabe et særligt, effektfuldt sprogligt udtryk. Der findes tre hovedgrupper: *Gentagelsesfigurer*, *mods tningsfigurer* samt

⁸³ <http://metoderidansk.systime.dk/index.php?id=169> – E-bog ”Metoder i dansk” af Sørensen, Jan

⁸⁴ Jørgensen, Keld Gall, 1996, s. 106

⁸⁵ Jørgensen, Keld Gall, 1996, s. 106

dramatiske figurer. Koncentrationen vil her kun ligge på de to første figurer, da de har relevans for min undersøgelse. Gentagelsesfigurer – her benyttes gentagelsen, som et stærkt sprogligt virkemiddel. Gentagelser bruges til at tydeliggøre et budskab ved at gentage dele af en sætning eller et ord flere gange. Modstningsfigurer – Benyttes som et stærkt virkemiddel til at understrege og tydeliggøre modsætninger.⁸⁶

Det kunne i forbindelse med min undersøgelse godt tænkes at gentagelsesfigurerne ville blive benyttet, da det ofte kræver gentagelser, for at få sit budskab frem, og specielt modstningsfigurerne kunne jeg forestille mig ville forekomme, da journalisterne sikkert vil sætte tyskerne som modsætninger til danskerne. Dette vil vise sig i den kommende undersøgelse.

Der skal selvfølgelig tages forbehold for, at ingen af disse stilistiske træk er mulige at finde i de pågældende artikler – dermed mener jeg ikke, at undersøgelsen ikke er lykkedes, men at dette er et tegn på, at de danske mediers fremstilling af Tyskland og tyskerne muligvis er blevet mere positiv.

2.6. Massemediesystemet i Danmark

For at kunne forstå hvorfor medierne kan tages i betragtning, som den generelle danske holdning til forskellige emner, vil i de følgende afsnit massemediesystemet, medierne samt aviserne blive beskrevet i forbindelse med min konkrete undersøgelse af de danske mediers fremstilling af Tyskland i 2011/2012.

Niklas Luhmann peger på massemedierne som værende grundlæggende for vores viden om den verden, vi lever i den dag i dag, i sin bog: *"Massemediernes realitet"*. Ifølge Luhmann, er det vi ved omkring vores samfund generelt, noget vi har fået at vide gennem massemedierne.⁸⁷ Eksempelvis vil vores opfattelse af et bestemt emne ofte bero på mediernes præsentation af denne. Hvis en avis eksempelvis giver udtryk for, at tyskerne vil overtage hele Europa, vil læserne af denne avis oftest få en opfattelse af, at dette er sandt – selvom det muligvis ikke stemmer overens med det virkelige liv. Her taler Luhmann, om at man med massemedierne kan udviske forskellen mellem verdenen, som den er, og verdenen som den bliver betragtet.⁸⁸ Aviserne ses her som afsendere og læserne ses som modtagere – aviserne giver udtryk for deres meninger, som læserne kan vælge at

⁸⁶ Jørgensen, Keld Gall, 1996, s. 68

⁸⁷ Luhmann, Niklas, 1996, s. 9

⁸⁸ Luhmann, Niklas, 1996, s. 20

tage til sig eller lade være. Men Luhmann skildrer dog, at vores opfattelse af (i denne forbindelse ”tyskerne”) ofte beror på mediernes præsentation af Tyskland og tyskerne – derfor kan man på nuværende tidspunkt argumentere for, at medierne er med til at skabe en opfattelse af tyskerne hos l sere af de pågældende aviser.

2.6.1. Mediernes rolle i samfundet

Medierne har et ansvar overfor deres modtagere og de skal leve op til en bestemt rolle i forhold til deres modtagere. En stor del af denne er netop at oplyse borgerne om de forhold, der gør sig gældende i verden. I forhold til dette speciales emne vil dette sige, at de danske aviser skal give oplysningen videre omkring, hvad der foregår i Tyskland og hvad der sker med tyskerne. Det skal dog siges, at medierne ikke altid kan leve op til de opstillede betingelser, hvilket jeg vil komme nærmere ind på med min undersøgelse af de danske mediers dækning af Tyskland og tyskerne. Der er eksempelvis kommercielle krav til medierne. Dette betyder, at hvis aviserne skal overleve, og beholde deres l sere, så skal de tænke i underholdningskriterier mere, end de skal i væsentlighedskriterier. Derfor kan spørgsmålet være, om danskernes tidligere forhold til Tyskland og tyskerne skyldes mediernes behandling af netop dette?⁸⁹

2.6.2. Avisernes ansvar

Der findes indenfor medieverdenen en medieansvarslov, som medierne rent lovgivningsmæssigt skal leve op til, og der findes også regler for god presseskik, hvor medierne enkeltvis kan finde de retningslinjer, som aviserne skal indrette sig efter. Der er dog ikke noget håndfast regelsæt at rette sig efter. En ting gør sig dog gældende:

*”Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte.”*⁹⁰

Det er dog vigtigt at bemærke, at enhver avis har sine egne meninger, som bærer præg af den holdning, at journalister umuligvis kan skrive den hele sandhed. Der kan blandt andet på Jyllandspostens hjemmeside forefindes nedenstående:

⁸⁹ Der skal dog gøres opmærksom på, at dette handler om hvem afsenderen er, da der er stor forskel på de forskellige avisers marketingsform samt modtagergruppe

⁹⁰ <http://www.pressenaevnet.dk/lovgivning/presseskik.html>

*”Journalistikken skal være så objektiv som muligt. Målet er at viderebringe den bedst opnåelige version af sandheden.”*⁹¹

Med henblik på mit speciale er dette meget vigtigt at inddrage, da alle artikler ifølge reglerne skal være så objektive som muligt. Om dette er tilfældet når processen med undersøgelsen af artiklerne g r i gang, er ikke til at vide, men det bliver interessant at undersøge.⁹²

2.6.3. Tysk i medierne

Det er ligeledes vigtigt for undersøgelsens udfald, at kigge på tysk i medierne generelt. Når der refereres til tysk i medierne, må man adskille medierne op i aviser og fjernsyn. Jeg har forsøgt, at undersøge de forskellige avisers hjemmesider, og det viser sig, at de store aviser forsøger hver især at holde liv i en grundig dækning af Tyskland - man har egne tyske korrespondenter og man forsøger så vidt det er muligt at dække bredt. En af disse tyske korrespondenter er J rn Mikkelsen.⁹³ Han mener, at avisernes nyhedsdækning har ændret sig gennem de sidste årtier, i takt med at Tyskland er blevet et normaliseret land med skarp demokratisk bevidsthed. J rn Mikkelsen er af den mening, at tidligere tiders klichéer samt stereotyper er ved at forsvinde fra de danske medier.⁹⁴ Dette er dog ikke den eneste dokumentation på min påstand, og dette vil jeg komme nærmere ind på længere fremme i specialet.

2.6.4. Stereotyper i medierne

Som tidligere nævnt, så har medierne et stort ansvar i forhold til at formidle viden om samfundet på en objektiv m de. Alligevel er medierne nogle gange med til at lave stereotyper og generaliseringer af forskellige grupper – i mit tilfælde er gruppen ”tyskerne”. Heri ligger mit hovedfokus i specialet. Begrebet stereotype vil her meget kort beskrives i forhold til hvordan disse opstår i medierne.

En dybere forklaring omkring dette begreb kan forefindes under teoriafsnittet. Ofte benyttes anvendelsen af stereotyp når man forsøger at lave en forsimplet beskrivelse af en gruppe mennesker uden at tage højde for individuelle forskelle. Set i det perspektiv, s  forsøger medierne at benytte

⁹¹ <http://www1.jp.dk/info/journalistik.htm>

⁹² Her skal det pointeres, at det er svært at definere sandhedsbegrebet – der beh ver ikke være snak om en decideret usandhed, men derimod et perspektiv blandt mange sande, som eksempelvis nogle aviser vælger at tage

⁹³ Er nu direktør for Jyllandsposten – jeg har skrevet mange mails med ham frem og tilbage omkring netop dækningen af Tyskland samt været til et debatt de omkring dækning af Tyskland i de danske medier den dag i dag

⁹⁴ Debat på hjemmesiden www.tysk.nu – Men dette har han også personligt fortalt mig til debatt det

stereotyper til at give læserne en hurtig og generel forståelse af en person eller en bestemt gruppe mennesker. Dette kan eksempelvis foreligge i forhold til gruppens etnicitet, deres køn eller den socialgruppe, de tilhører. Det er dog vigtigt i denne forbindelse at lægge mærke til, at det farlige ved stereotyperne er, at de let bliver for generelle og alt for unuancerede. Der er tale om, at det er mediernes brug af generaliseringer, som er med til at skabe de forskellige stereotyper i mediebilledet.⁹⁵ Hvis tyskerne i aviserne ofte forbindes med at være et folkefærd, der drikker meget  l og g r i "lederhosen", s  f r modtageren en opfattelse af, at sådan er tyskerne. Stereotyperne kan både ses værende positive og negative, men oftest er de forbundet med det negative. Dette betyder, at journalisterne beskriver en gruppe ud fra, hvad de tror om dem - og ikke ud fra hvad de nødvendigvis ved om dem. Dette er vigtigt at bemærke, og da de fleste fordomme er negative, bliver stereotyperne også negative.

Mit hovedfokus ligger på netop stereotypiseringer samt generaliseringer omkring Tyskland og tyskerne, og da medierne tydeligvis har meget indflydelse i Danmark, f r deres stereotypiseringer og generaliseringer af Tyskland og tyskerne også stor betydning i samfundet - ikke mindst for læserne. Der tales her om, at mediernes stereotyper smitter af. Når der tales om, at tyskerne eksempelvis er maskiner, smitter det af på mange l seres opfattelse af tyskerne, og de forbinder dem nu med at være maskiner og ikke mennesker. På den måde er medierne med til både at producere, men ikke mindst også reproducere stereotyper.⁹⁶

Kapitel III – Analyse

3.1. Introduktion

I dette afsnit vil selve undersøgelsen fremgå. Inden analysen vil de historiske aspekter, som ligger til grund for, at danskerne har et negativt billede af tyskerne, blive fremlagt, derefter vil jeg komme ind på hvorfor, jeg er af den mening, at dette negative billede har ændret sig og stadig befinder sig i en ændringsproces. Derudover vil jeg præsentere tekstanalyse – samt kvantitativ/kvalitativ indholdsanalyse. Denne form for analyse vil benyttes sammen med stilistik, da det g r det nemmere at vurdere, om en artikel er negativ eller positiv.

⁹⁵ <http://www.samfundsfaet.dk/temaer/ansvarlig-presse-mediernes-rolle-og-ansvar/stereotyper-i-medierne/>

⁹⁶ <http://www.samfundsfaet.dk/temaer/ansvarlig-presse-mediernes-rolle-og-ansvar/stereotyper-i-medierne/>

3.1.1. Historiske aspekter

*„Zu den Grundlagen der Herausbildung von Nationalit t z hlt die Konstruktion von Gemeinsamkeiten nach innen und die Abgrenzung nach au en. Die Abgrenzung nach au en erfolgte bei der Konstruktion der dänischen Nationalit t vor allem im Sinne einer Abgrenzung und wachsenden Distanz zu Deutschen und zu Deutschland.“*⁹⁷

Danskernes syn på tyskerne hænger uundgåeligt sammen med de historiske begivenheder, som nævnt tidligere i specialet.⁹⁸ Nogle har påpeget, at afgrænsningen mod det tyske begynder i og med den såkaldte »tyskerstrid« i 1789. Her førte uropførelsen af Jens Baggesens og Friedrich Kunzens opera Holger Danske til voldsomme ballader, der hurtigt tog form af en kamp mod »tyskheden« og tyskeres angivelige dominans i Danmark.⁹⁹ Andre har derimod argumenteret for, at denne konstruktion af en national dansk identitet i afgrænsning mod det tyske først kan placeres i forbindelse med krigen i 1864. I november 1863 gennemførte den danske regering en fællesforfatning for Danmark og Slesvig - Novemberforfatningen. For at forhindre den overlegne preussisk-østrigske hærstyrke i at omringe og udslette den danske h r trak danskerne sig tilbage. Danskerne nægtede at gå med til et forslag om at dele Slesvig, og krigen fortsatte. Men da preusserne erobrede Als den 29. juni 1864, måtte danskerne anmode om fred. Derfor måtte danskerne afstå alle hertugdømmerne.¹⁰⁰ Men selv om betydningen af »tyskerstriden« for den historiske konstruktion af et negativt tysklandsbillede er omdiskuteret, hersker der bred enighed om, at nederlaget i 1864 er af central betydning for konstruktionen af en særlig dansk identitet. Det er dog vigtigt at bemærke, at besættelsen under 2. Verdenskrig og den videre historie i det 20.  rhundrede er med til at holde denne konstruktion i live. Denne konstruktion som allerede var blevet udviklet for længe siden og har holdt sig stabil helt op til årtusindskiftet.¹⁰¹

”Die beiden Weltkriege hatten natürlich bedeutenden Anteil an den historisch gewachsenen Antipathien und  ngsten gegenüber den Deutschen.. Die deutsche Besatzung Dänemarks während

⁹⁷ Langer, Roy, 2003, s. 143

⁹⁸ Schramm, Moritz, 2008

⁹⁹ Schramm, Moritz, 2008

¹⁰⁰ Undervisningsministeriets hjemmeside for danmarkshistorien:
http://sekr.uvm.dk/historie/tekster_tidssoejle/tid_hist/dan_4_1864.html

¹⁰¹ Schramm, Moritz, 2008

des Zweiten Weltkrieges ist bis zum heutigen Tage weder vergessen noch verziehen und wirkt nachhaltig als Grund zu Skepsis und Misstrauen. ¹⁰²

Denne afgrænsning kan også iagttages efter den tyske genforening. Det er vigtigt at bemærke, at Tysklands fortidige synder hænger godt fast i danskernes bevidsthed, trods det faktum, at de mennesker, som oplevede krigen og ikke mindst besættelsen af Danmark på egen krop er ved at forsvinde fra den danske befolkning. De mennesker, som oplevede denne frygtindgydende tid, er netop nu en lille minoritet i Danmark. Derfor overrasker det mig, hvordan denne firkantede og håbløse holdning til Tyskland stadig er så udpræget, og det eneste jeg kan komme frem til, er at det må skyldes, at danskernes tidligere nævnte mindrev rdskompleks over for det store uhyggelige naboland som Tyskland er en indgroet del af kulturarven.¹⁰³ Danskerne er ganske enkelt opfostrede til at se tyskerne som fjendebilleder, og der vil gå lang tid f r danskerne kan give slip på disse fjendebilleder, men jeg vil dog påpege, at danskerne er langt fra s  skeptiske overfor Tyskland og det tyske, som de engang har haft tendens til. Måske er dette fjendebillede liges  stille p  vej v k? Eller holdes det bare inde, indtil den dag man frygter dem endnu engang?

”Abschließend kann festgestellt werden, dass das eindeutige Feindbild Deutschland sich in Auflösung befindet. ¹⁰⁴

„Dänemark ist ein ziemlich normaler Nachbar geworden – Im Schlechten, aber auch im Guten. Die politisch gewollte Normalität und die über Jahrzehnte von der Politik bloß herbeigeredeten guten Beziehungen zwischen Deutschland und Dänemark sind auch zu einer gefühlten Normalität geworden. Die Feindbilder von gestern sind einer alltäglichen Gelassenheit gewichen. ¹⁰⁵

3.1.2. Nyere tider i müde

Auch die Berichterstattung in den dänischen Medien über Deutschland ist ausführlicher, die Reisetätigkeiten haben zugenommen, der Kulturaustausch boomte geradezu – Eine dänische Journalistin stellte einmal eine „dänische Lust auf Deutschland“ fest. ¹⁰⁶

¹⁰² Langer, Roy, 2003, s. 154

¹⁰³ Her henvises der til artiklen „Det tyske spøgelse“ og frygten for et Stortyskland endnu engang

¹⁰⁴ M ssener, Helmut und Kirsch, Frank-Michael, 2000, s 103

¹⁰⁵ Henningsen, Bernd, 2009, s. 18

¹⁰⁶ Henningsen, Bernd, 2009, s. 16

Dette er svært at svare på, men det er dog blevet påvist de seneste par år, at der synes, at være sket et positivt skred i danskernes opfattelse af Tyskland og tyskerne. Dette er især blevet kommenteret af adjunkt Moritz Schramm fra Syddansk Universitet. Og han ser på situationen mellem Danmark og Tyskland på en bestemt måde nu til dags:

"I dag er der en interesse og fascination af det tyske, som viser sig inden for kultur, politik og hverdagslivet. Man taler meget om, at Tyskland er blevet trendy", og han fortsætter længere nede i interviewet således:

"Som tyskere i Danmark mærker vi helt klart, at vi ikke længere konfronteres med den gamle stereotype opfattelse af tyskerne. I stedet m der vi velvillig nysgerrighed".¹⁰⁷

Andre forskere på området tilslutter sig denne teori og mener tilmed, at der er tale om en grundlæggende for ndring i danskernes Tysklandsbillede.¹⁰⁸ Man kan ud fra dette håbe på, at den nulevende generation langt om længe er begyndt at ryste det gamle, indgroede fjendebillede af sig. Udover Moritz Schramm er også Christian Benne¹⁰⁹ enig i, at der sker en forskydning af danskernes opfattelse af tyskerne og Tyskland.

„Meget tyder på, at der også er tale om en grundlæggende forskydning af det danske Tysklandsbillede“¹¹⁰

”Tysklandsbilledet hos danskerne har for ndret sig, her 61 år efter krigens afslutning. Faktisk er Tyskland blevet rigtig trendy på det seneste.”¹¹¹

Bernd Henningsen, som har skrevet bogen ”Dänemark” betegner også forholdet mellem Danmark og Tyskland som værende meget mere positivt. Og dette specifikt efter murens fald:

”Zweifellos bedeutete das Jahr 1989 f r das dänisch-deutsche Verhältnis eine Kehre. Seither ist auch bei diesem Thema die Nachkriegszeit zu Ende. Von jetzt ab wurde auf Deutschland mit freundlicheren Augen geblickt, weil zum einen die Kriegserfahrungen (nicht nur aus biologischen Gründen) verblasst waren, zum anderen aber, weil viele D nen entdeckten, dass sie tatsächlich zu

¹⁰⁷ Schramm, Moritz, 2008

¹⁰⁸ <http://www.information.dk/157802> - Artikel „Tyskland er trendy”

¹⁰⁹ Christian Benne er lektor på Syddansk Universitet, inden for instituttet litteratur, kultur og medier

¹¹⁰ Christian Benne i artiklen af Moritz Schramm, 2008

¹¹¹ Journalist Jens Christian Krause i artiklen af Moritz Schramm, 2008

Europa geh ren. Die Welt ist den Dänen zwar fremder geworden, die Nachbarn sind ihnen dafür n hergekommen, vielleicht sind sie ihnen ja auch sympathischer geworden.“¹¹²

Der findes dog også skeptikere, som ikke er enige i dette. Flere mener faktisk, at der blot er tale om en overfladisk begejstring, hvor Tyskland i en periode kan opleves som spændende og eksotisk, indtil der dukker noget andet nyt op. En af disse er Roy Langer. Han betegner eksotisme således:

„Mere almindeligt karakteriseres eksotisme som en holdning til og konstruktion af det fremmede, der blot forekommer interessant, fordi det er anderledes, alt imens der ikke eksisterer nogen interesse i at opnå en dybere forst ndelse for det fremmede i dens egen kulturelle kontekst. Eksotisme er derfor grundlæggende overfladisk og beror på generalisering og stereotypiseringer, der både kan være negative og positive. Den aktuelle danske trend til at give bev rtningssteder eller medieprogrammer tyske navne eller at bruge enkelte tyske gloser i hverdags sproget blot fordi det lyder smart og uden nogen relation til tysk sprog og kultur, forekommer mig at matche en sådan definition af eksotisme.“¹¹³

Altså mener Roy Langer ikke, at han kan se fremskridt i danskernes opførsel og væremåde overfor tyskerne, bare fordi, at de nu benytter sig af forskellige tyske ord samt slogans.

Dette hænger stærkt sammen med hans undersøgelse af danske mediers dækning af Tyskland og tyskerne i 1990'erne.

3.1.3. Tysk som trend: Forandringer i det danske tysklandsbillede

Det er efterhånden en kendt sag, at interessen for Tyskland og den tyske kultur i Danmark i de seneste år har været voldsomt stigende. I dette afsnit præsenteres artiklen ”Et nyt tysklandsbillede”, som dukkede op i den danske ugentlige avis Weekendavisen den 19. marts 2008 og som er skrevet af Moritz Schramm. Denne artikel var med til at påvirke mig, om at det danske tysklandsbillede befinder sig i en ændringsproces - derfor er den af stor betydning for dette speciale. I denne artikel diskuteres, hvorvidt det danske billede af Tyskland i de sidste par år har ændret sig til det positive. Schramm mener, at Tysklands image har ændret sig væsentligt de sidste par år og stadig ændrer sig. Som nævnt tidligere er nogle journalister gået så langt som til at sige, at Tyskland er blevet trendy: I populær kulturen ser vi i stigende grad en dyrkelse af tyske navne og slagord, og i biograferne vises

¹¹² Henningsen, Bernd, 2009, s. 216

¹¹³ Schramm, Moritz, 2008

flere og flere nye tyske film, (eksempelvis: "Goodbye Lenin", "Das Leben der Anderen", "Der Untergang" osv.) i fjernsynet er tyske emner på mode, og den danske teaterscene er stadig i høj grad påvirket af de tyske udviklinger.¹¹⁴ Tysk kultur er med andre ord "in" for tiden, som Moritz Schramm beskriver det. Landets udbredte negative image er på det seneste blevet erstattet af et nyt og positivt billede i danske medier og i kulturelle og æstetiske repræsentationer.¹¹⁵ Dette er selvfølgelig Schramms egne personlige holdninger og meninger, men jeg er dog stadig af samme mening.

Spørgsmålet er imidlertid, hvordan denne udvikling skal tolkes?

De mest udbredte tolkninger af den nye interesse i Tyskland og tysk kultur kan sammenfattes i fire teser, der alle nedvurderer betydningen af denne udvikling:

1. Den nye fascination af Tyskland tolkes som en ny "eksotisme". Udtrykket eksotisk forbindes normalvis med det ukendte og det fremmede, og når noget forekommer ukendt og fremmed, s  fascinerer det en og man finder det spændende. Det er dog bemærkelsesværdigt, at man ofte forbinder eksotiske lande eller eksotiske kulturer med lande som ligger langt væk fra sit eget land, og fra ens egen kultur. Det kan derfor virke lidt mærkeligt, at ordet eksotisme kommer på tale, når der snakkes om forholdet mellem de to nabolande som Danmark og Tyskland. Her menes der, at danskernes desinteresse for tyskerne har ført til en uvidenhed omkring tyskerne, og uvidenhed omkring et land kan dermed føre til, at man finder dette land for eksotisk. Ifølge denne teori - at danskerne på grund af deres uvidenhed omkring Tyskland, finder landet eksotisk - s  er den nuværende høje interesse for Tyskland altså kun en overfladisk begejstring for det ubekendte og fremmede, som man formentlig vil glemme igen i det  jeblik noget nyere og mere spændende dukker op. Så generelt er det en overfladisk midlertidig trend ifølge denne tese.¹¹⁶

2. Der forekommer et nyt billede af Tyskland på grund af interne ændringer i Tyskland. En anden teori hævder, at det nye danske billede af Tyskland og tyskerne kan bearbejdes i forbindelse med forskellige interne ændringer i Tyskland. Efter Tysklands genforening i 1990, er Tyskland på grund af de mange investeringer i genopbygningen af det tidligere Østtyskland og på grund af andre finansielle laster ikke længere en truende økonomisk supermagt som tidligere.¹¹⁷ Tyskland er ikke længere et skræmmende land, som danskerne skal være på vagt over, men blot  t land i Europa, der er blevet større. Frygten for et Stortyskland er nærmest ikke eksisterende. I stedet for status som den

¹¹⁴ Dette nævnes specielt til debاتم det, jeg var deltagende i omkring det dansk/tyske forhold – Se Bilag 6

¹¹⁵ Schramm, Moritz, 2008

¹¹⁶ Schramm, Moritz, 2008

¹¹⁷ Schramm, Moritz, 2008

Økonomiske gigant i Europa, har Tyskland nu fået status som et kulturelt centrum. Berlin spiller her især en enorm rolle. Tyskland er det land, hvor det gamle  st - og Vesteuropa mødes, og hvor en spændende kultur opstår. Dette ses som en attraktion for folk fra hele verden, og her er især danskerne øverst på listen, når det kommer til turistrejser eller boligkøb i Berlin.

3. Den tredje tese drejer sig om generationssp rgsm let. Denne afhandling beskriver det nye og positive billede af Tyskland som en del af en naturlig udvikling. Her forbindes det negative billede af Tyskland og tyskerne med 2. Verdenskrig og ikke mindst den tyske besættelse af Danmark. De, der oplevede krigen, er nu mere end 60- år senere, et mindretal af den danske befolkning, og derfor er det helt naturligt, ifølge denne teori, at billedet af Tyskland i Danmark nu er under revision og er i stor for ndring.

”Die neue dänische Neugier auf das Deutsche und die Deutschen hat mit dem Generationenwechsel zu tun, ist also biologisch begr ndet; das ist banal”¹¹⁸

4. Tysk som "hverdagssprog". Det bliver også nævnt i artiklen, at det tyske sprog benyttes som en slags "mode-sprog". Dette bliver også beskrevet i en anden artikel af Bente Dalgaard: *”Tyskland er trendy”*, som kan findes i tidsskriftet ”Ny Viden”. I dette interview beskriver Schramm det således:

”Måske krydrer danske unge deres sprog med tyske udtryk som supergeil og wunderbar, fordi de vil distancere sig fra deres forældre, som strør om sig med engelske udtryk.”¹¹⁹

Tysk er muligvis blevet så populært, fordi man længe har søgt noget nyt som et modstykke til det engelske, som har været ”in” rigtigt længe. Alle disse faktorer spiller muligvis en rolle, men kan ikke fyldestgørende forklare den nye interesse for naboen mod syd. Ifølge min egen mening, så har vi med historiske øjne muligvis, at gøre med et elementært og historisk unikt paradigmeskift i den danske opfattelse af Tyskland, der g r parallelt med en omdefinition af det danske selvbillede. Dette kommer Schramm nærmere ind på i artiklen.

Schramm mener, at alle disse teser overser et meget vigtigt aspekt. De forsøger alle at forklare det ændrede billede af Tyskland, uden at beskæftige sig med danskernes selvbillede. Schramm mener, at billedet af Tyskland ændrer sig på samme tid, som danskernes selvbillede ændrer sig:

„Alle fremmedbilleder tjener til konstruktionen af selvbilleder. (...) Og det er derfor ikke tilfredsstillende at analysere fremmedbilleder uden også at inddrage selvbilleder.”¹²⁰

¹¹⁸ Henningsen, Bernd, 2009, s. 16

¹¹⁹ Dalgaard, Bente, 2008, s. 14.

¹²⁰ Schramm, Moritz, 2008, s. 4

Med dette mener han, at det nye billede af Tyskland er resultater af den nye selvforståelse af danskerne. I denne forbindelse spiller den 11. september 2001 en væsentlig rolle. Frygten og kampen mod terrorisme har ført til en ny dansk selvopfattelse. Hvor det tidligere var vigtigt for den danske identitet at afgrænse sig mod Tyskland og mod EU, er det efter den 11. september 2001 nødvendigt og ikke mindst hensigtsmæssigt at alliere sig med disse tidligere modstandere og i fællesskab at bekæmpe terrorisme. Danmark har i denne forbindelse ikke kun har fået nye fjender, men også nye venner. Deriblandt tyskerne¹²¹. 11. september har dermed betydet, at Danmark ikke længere betragter Tyskland som en  rkefjende, som Danmark har gjort i snart 200 år, men i stedet har Danmark og Tyskland nu en fælles fjende, nemlig terrorisme. Vesten skal stå sammen, for at stå stærkt mod den arabiske/muslimske verden. Ifølge Schramm, så ser situationen helt sikkert ud set fra perspektivet af nogle danskere.

Schramm er også af den mening, at Tyskland er værdsat, fordi det er et åbent, multikulturelt samfund, som står i kontrast til den snævre danske nationale følelse. Det afgørende er at Tyskland gives en fornyet, positiv rolle. Enten som fælles del af den kristenvestlige kultur, der står over for den arabiske/muslimske verden - eller som et forbillede for en internationalt indsigtfuld, historisk bevidst stat med velfungerende multikulturelle baggrunde.

Til sidst kommenterer Schramm, at den danske selvopfattelses ændringer især skyldes, at danskerne nu er begyndt at kigge på sig selv med kritiske øjne - eksempelvis i forhold til deres rolle i 2. Verdenskrig, og at alt på daværende tidspunkt ikke kun var sort/hvidt, og at det ikke kun drejede sig om de gode danskere mod de onde tyskere:

„Ligesom i andre europæiske stater ser vi, at man i Danmark i stigende grad stiller sig mere kritisk over for sin egen rolle i Anden Verdenskrig og nu prøver at inkorporere nuancerne, der opl ser den ellers gældende selvdefinition som entydigt modstandsland, der har vundet sin identitet i kampen mod tyskere.“¹²²

Dermed kan det konstateres, at denne artikel er kommet til den konklusion, at b de internationale samt interne begivenheder har ført til det ændrede danske billede af Tyskland.

¹²¹ Schramm, Moritz, 2008, s. 5

¹²² Schramm, Moritz, 2008 s. 5

Kirsten J ger¹²³ mener derimod, at der kun er en grund til, at danskerne har det negative billede af tyskerne. Og det er desinteressen for det tyske.

*”Die gelegentlichen negativen Deutschenbilder in der dänischen  ffentlichkeit können nicht als dominierendes Element der dänischen Mediedebatte bezeichnet werden. Ein gr  eres Problem f r die deutsch-dänische Beziehung stellt dagegen eher das Desinteresse f r Deutschland, deutsche Gesellschaft und Kultur zu beobachten ist.”*¹²⁴

Derfor bør der, ifølge J ger, gøres noget for, at danskerne begynder at interessere sig mere for det tyske land og det tyske folk. Kun på den måde kan man begynde at se positivt på Tyskland og tyskerne.

Jeg mener bestemt, at b de Moritz Schramm, men også Kirsten J ger har noget fornuft i det, de siger, og derfor har jeg valgt at inddrage dem begge i dette speciale, da jeg generelt mener, at de 4 punkter Moritz Schramm stiller op er med til at ændre danskernes billede af Tyskland og tyskerne, men jeg er dog også af den mening, at det er vigtigt at danskerne selv g r en indsats for at forbedre forholdet de to lande imellem – ikke mindst medierne.

3.2. Tekstanalyse

I de næste afsnit vil der pointeres hvilke analyser, der vil benyttes til analysen af de danske mediers fremstilling af Tyskland og tyskerne.

Tekstanalyse er den prim re analyse, der vil benyttes i dette speciale, da artikler generelt kan karakteriseres som tekster. De tre forskellige formål med en tekstanalyse kan være at identificere: 1. Det ekspl cite indhold (hvad der faktisk står), 2. Det implicitte indhold (hvad der står mellem linjerne) og 3. Bagvedliggende strukturer (hvorledes vilkårene for tekstens tilblivelse er). Tekstanalysen reducerer datamængden med det formål at skaffe indblik og overblik. Grundlæggende vil fokus ligge på punkt 2. – nemlig det implicitte indhold, da stereotypiseringer oftest skal l ses mellem linjerne og oftest ikke betyder, det der nødvendigvis står i artiklen.¹²⁵

¹²³ Institut f r Sprache und interkulturelle Studien der Universit t Aalborg

¹²⁴ J ger, Kirsten, 2000, s. 38

¹²⁵ <http://www.update.dk/cfje/VidBase.nsf/ID/VB01388809>

3.2.1. Kvantitativ/kvalitativ indholdsanalyse

Den kvalitative indholdsanalyse vil i dette speciale benyttes som analyse, da man med kvalitative metoder således kan dykke ned i specifikke sammenhænge og analysere detaljer i teksterne. På den måde kan en kvalitativ analyse give en mere præcis databehandling af artiklerne. Men ved udelukkende at benytte sig af denne metode risikerer man således at behandle sit materiale utilstrækkeligt – derfor inddrages kvantitativ indholdsanalyse også.

Derfor vil der som metode til dette speciale benyttes b de kvalitativ og kvantitativ indholdsanalyse.¹²⁶ Grunden til, at valget faldt på indholdsanalyse generelt, er fordi, at det er en metode til at identificere de sproglige elementer i en tekst objektivt og systematisk. Den kvantitative indholdsanalyse indfanger nogle af funktionerne i tekster ved at inddele teksterne i kategorier. Fordelen ved netop denne form for indholdsanalyse er, at den egner sig til at give et overblik over store mængder af data. Men da mine "mængder" er meget begrænsede, har jeg også valgt at benytte mig af den kvalitative indholdsanalyse. Formålet med en kvalitativ indholdsanalyse er således at identificere og tælle forekomsten - og/eller fraværet - af bestemte karakteristika i et udvalg af tekster og dermed blive i stand til, at sige noget om implikationerne af det mønster, som påvises. Helt enkelt drejer det sig om, at reducere det materiale man har, således at det vigtigste indhold bevares.¹²⁷

I gennemgangen af indholdsanalysens resultater tages derfor forbehold for, hvilke dele af resultaterne, der bidrager til besvarelse af problemformuleringen, og kun disse vil blive behandlet.

Kapitel IV - Fokuseret analyse af artiklerne

4.1. Introduktion

I dette afsnit fokuseres der konkret kun på selve analysen, som foretages i de fem største danske aviser i perioden under gr nsestriden og efter gr nsestriden 2011/2012. Herunder dette afsnit vil ikke alle artikler blive analyseret, da datamængden er alt for bred, men enkelte artikler vil blive analyseret i dybden, og på den måde vil jeg forsøge, at komme frem til en konklusion. Har det danske tysklandsbillede ændret sig til at være mere positivt end tidligere og hvordan kommer dette til udtryk i de danske medier? Derudover vil fortolkningen af de fremlagte data blive behandlet.

¹²⁶ Langer, Roy, 2003, s. 90

¹²⁷ Langer, Roy, 2003, s. 92-93

4.1.1 Eksemplificering ved hjælp af enkelte artikler

En fare ved kun at benytte ovenstående skemaer og tabeller længere oppe i specialet¹²⁸ er, at billedet af Tyskland bliver præsenteret for teknisk. Derfor er det vigtigt med en kort analyse af enkelte artikler. Artiklerne er blevet udvalgt med det formål, at de repræsenterer de største kategorier, men dog også de lidt mindre som moderne kunst og kultur, da disse har en stor betydning for fremstillingen af Tyskland og tyskerne i de danske medier. I hver enkel artikel vil der fokuseres på stereotypiseringer – hvis disse er tydelige og benævnes ofte, er det muligvis tegn på, at det danske tysklandsbillede ikke har ændret sig, da stereotypiseringer er med til at distancere os fra tyskerne. Hvis det viser sig, at disse ikke længere spiller nogen stor rolle, er jeg overbevist om, at vi bevæger os mod en mere positiv tilgang til Tyskland og tyskerne.

4.2. Dataindsamling

I dette afsnit vil en del af empirien blive fremlagt. Her vil fokus ligge på få artikler, som analyseres ved hjælp af tekstanalyse samt stilistik. På den måde vil det tydeligt vise sig, om den pågældende artikel er negativ eller positiv i forhold til Tyskland og tyskerne. Der tages fat på enkelte artikler, som er med til at danne et billede af Tyskland og tyskerne. Til sidst vil der ske en fortolkning af alle data – Er det danske tysklandsbillede blevet mere positivt siden Roy Langer lavede sin undersøgelse i 1990'erne, eller fylder den negative del stadig meget og hvis den negative del fylder meget, skyldes dette så den omstridte gr nsestrid?

4.2.1. Analyse af enkelte artikler under gr nsestriden

I dette afsnit vil der blive foretaget en analyse af enkelte artikler fra alle fem aviser, for at påvise om fremstillingen af Tyskland og tyskerne under gr nsestriden er af positiv eller negativ karakter. Der vil tages udgangspunkt i de største kategorier, samt kategorierne moderne kunst og kultur, da disse efter Roy Langers undersøgelse fra 1990'erne er af manglende karakter. De 11 artikler, som vil blive behandlet yderligere er:

Weekendavisen, 1.6.2011: ”*Alderens lethed*”

¹²⁸ Se under ”Resultat af undersøgelsen”

Ekstra Bladet, 2.6.2011: *"Derfor passer Kvist til Bundesligaen"*

Jyllandsposten, 3.6.2011: *"Gr nsekontrollen set sydfra"*

Jyllandsposten, 3.6.2011: *"Die dumme Deutschen"*

Ekstra Bladet, 5.6.2011: *"Jeg har sluttet fred med tyskerne"*

Politiken, 5.6.2011: *"Lille by gemmer på mekka for design"*

Berlingske Tidende, 6.6.2011: *"Herr Fischer og De Grønne"*

Berlingske Tidende, 7.6.2011: *"Et dansk problem"*

Jyllandsposten, 7.6.2011: *"Gartnere g r agurk på Tyskland"*

Berlingske Tidende, 7.6.2011: *"Tr d på Pia Kjærsgaard og paven"*

Politiken, 7.6.2011: *"Turen g r nok en gang til Berlin"*

4.2.1.1. Weekendavisen, 1.6.2011: *"Alderens lethed"*

I denne artikel bliver læseren præsenteret for et interview med en tysk kunstner ved navn Georg Baselitz. Anledningen til interviewet er, at hans motiver og værker kan opleves i Kunstforeningen Gl. Strand i København. Baselitz bliver beskrevet meget positivt i artiklen og der bliver talt meget positivt omkring hans værker.

"Der er noget storladent ved Georg Baselitz.. som er blevet hædret og året for sine civilisationskritiske, kraftfulde og anti stetiske værker." og *"Baselitz laver også skulpturer, der udstråler r  kraft. De er ekspressive og grove og ganske virkelige."*¹²⁹

Gennem hele artiklen giver Baselitz udtryk for, at han maler på baggrund af erfaring, og at den tyske historie har betydet meget for hans malerier. Der refereres til 2. Verdenskrig, da der i nogle af hans billeder indgår betydningstunge symboler såsom den tyske rigss rn, hagekorset, Hitler med videre, der refererer til historiens gang. Men her fortæller Baselitz, at han maler ud fra sin egen personlige historie, og da han har gennemlevet krigen, betød nazismen meget på det tidspunkt. Han giver dog stærkt udtryk for at disse symboler er *"taberens symboler"*, hvilket er vigtigt, for dette betyder, at han tager afstand fra det, men at han erkender, at dette har fundet sted. Så selvom der refereres til 2. Verdenskrig, er dette nødvendigvis ikke ment negativt på nogen måde. Denne artikel omhandler tysk kultur og moderne kunst, hvilket er vigtigt, da dette er med til at fremme en positiv tysk fremstilling af de danske medier. En hel artikel med et interview med en tysk kunstner viser stor positivitet, specielt når artiklen udkom under gr nsestriden.

¹²⁹ Weekendavisen, 1.6.2011: *"Alderens lethed"*

4.2.1.2. Ekstra Bladet, 2.6.2011: *"Derfor passer Kvist til Bundesligaen"*

William Kvist bliver sammenlignet med den tyske Bundesliga i denne artikel. Allerede i underoverskriften finder læseren frem til en stereotypisering af tyskerne. Sætningen: *"I Bundesligaen g r de til st let.."* viser at tyskerne forbindes med mennesker, som g r til st let – som er maskiner. Dette er en kliche, som har beskrevet tyskerne rigtigt længe, især i forbindelse med fodbold. Selvom dette er en stereotypisering, så skal det gøres klart, at denne benyttes i en positiv forbindelse. Der menes, at tyskerne arbejder hårdt for at opnå resultater, og at Kvist derfor vil passe godt ind i Bundesligaen, da han selv "g r til st let" b de til træning og til kamp. Hele vejen gennem artiklen beskrives den tyske Bundesliga meget positivt.

"Bundesligaen er en af ligaerne med højest tempo i Europa" og "Duellerne er i højsædet i Bundesligaen" og ikke mindst *"Det er en traditionsklub med store ambitioner."*¹³⁰

Den tyske Bundesliga bliver beskrevet med meget positive ord gennem hele artiklen og der bliver taget stilling til, hvad der taler for at Kvist skal til Schalke og hvad der taler imod. Punkterne "for" er utroligt positive og dette giver læseren en positiv indstilling til den tyske klub og ikke mindst den tyske Bundesliga. Punkterne "imod" skulle man tro var rigtigt negative, men det er de faktisk ikke – her er der snak om at eksempelvis Schalke er godt besat af spillere og at Stuttgart måske ikke hører til de største klubber i Bundesligaen. Det er typisk for sportsartikler, at der kun bliver snakket om tysk fodbold i forbindelse med danske spillere/trænere. Dette er også tilfældet i denne artikel, men selvom artiklen omhandler en dansk spiller i den tyske Bundesliga, er det stadig vigtigt at bemærke, hvor positivt ligaen bliver beskrevet. Dette giver læseren et positivt indblik i den tysk Bundesliga og ikke mindst i de tyske klubber.

4.2.1.3. Jyllandsposten, 3.6.2011: *"Gr nsekontrollen set sydfra"*

Denne artikel omhandler grænsekontrollen set med tyske  jne. I denne artikel bliver læseren præsenteret for både positive samt negative holdninger til den danske grænsekontrol. Allerede i de første linjer gives ordførere for alle partier i den tyske delstat Schleswig-Holsteins meninger til kende. Og de er meget utilfredse med indførelsen af stikprøvekontrol ved indrejse i Danmark. Ord som *"Grotesk, europafjendlig, rækker ved Unionens grundp ller, fremmedfrygt* og ikke mindst

¹³⁰ Ekstra Bladet, 2.6.2011: *"Derfor passer Kvist til Bundesligaen"*

*leger med befolkningens angst*¹³¹ er at finde i starten af artiklen. Her f r man som l ser et dårligt indtryk af gr nsestriden og man mener efter de få linjer, at gr nsestriden har lagt op til en anspændthed danskere og tyskere imellem. Dette er ikke positivt for det dansk/tyske forhold. Men det skal gøres klart, at der lige efter gives udtryk for, at nogen er af anden mening. Disse er en håndfuld fremtrædende tyske forfattere. M. Broder¹³² mener eksempelvis at *"Tyskerne skal blande sig udenom"* og at *"danskerne er i deres gode ret – det er et spørgsmål om national suverænitæt."*¹³³ Han tilføjer også at tyskerne selv foretager stikprøvekontrol alle vegne, og at de ikke har noget at sige til det. En anden forfatter, Siegfried Lenz,¹³⁴ har ligesom Broder ikke noget imod at Danmark indfører stikprøvekontrol. *"Landet skal også have lov til at indføre den. Jeg tror, at de færreste tyskere vil tage anstød."*¹³⁵ Han fortæller også omkring sine oplevelser med de "rare toldere" og kalder grænsen for en familiær grænse. Men vi f r også en tredje forfatters mening omkring grænsekontrollen i Danmark og denne er ikke særlig positiv som de to andres meninger. Günter Wallraff¹³⁶ er bekymret. Han mener, at hvis et land begynder at kontrollere sin grænse igen, så kan man ligeså godt glemme det Europa man har tilstræbt:

"Det gælder om at få et socialt Europa efter skandinavisk forbillede, og vejen g r ikke over kontrol og afspærring", fortæller Wallraff. Til sidst tilføjer han også: *"Jeg håber, at dette ikke er begyndelsen til separatisme, der kan stille sig vejen for et frit og  bent Europa."*¹³⁷

Selvom han forholder sig skeptisk til grænsekontrollen, er der også plads til at rose Danmark. *"Jeg kender danskerne som åbne mennesker"* og *"Vi andre kan lære så meget af Danmark"* – Dette viser, at selvom Wallraff er skeptisk i forhold til grænsekontrollen, så ser han på Danmark med positive  jne. Dette er vigtigt, da det på den måde er det positive, der fylder mere end det negative i denne artikel. I denne artikel gives den tyske reaktion til kende på den danske grænsekontrol. Her står man tilbage med blandede følelser. For der ses både positivt, men ikke mindst også kritisk på grænsekontrollen. Men artiklen viser også, at de fleste tyskere ikke føler et negativt forhold til Danmark og danskerne på baggrund af stikprøvekontrollen.

¹³¹ Jyllandsposten, 3.6.2011: *"Gr nsekontrollen set sydfra"*

¹³² Henryk Modest Broder, 1946-, er en polskf dt tysk journalist, forfatter og tv-personlighed.

¹³³ Jyllandsposten, 3.6.2011: *"Gr nsekontrollen set sydfra"*

¹³⁴ Siegfried Lenz, 1926-, er en tysk forfatter.

¹³⁵ Jyllandsposten, 3.6.2011: *"Gr nsekontrollen set sydfra"*

¹³⁶ Günter Wallraff, 1942-, er en tysk journalist samt forfatter

¹³⁷ Jyllandsposten, 3.6.2011: *"Gr nsekontrollen set sydfra"*

4.2.1.4. Jyllandsposten, 3.6.2011: *"Die dumme Deutschen"*

Angela Merkel præsenteres i denne artikel samt nedlægningen af 17 atomkraftværker i Tyskland. Angela Merkel bliver i denne artikel beskrevet med en stereotypisering. *"Angela Merkel er et levende eksempel på tysk fornuft og forstandighed."* Endnu engang benyttes der stereotypiseringer, for at beskrive tyskerne. Men journalisten mener dette i den mest positive hensigt, da han lige nedenunder skriver:

"Det er umuligt at pege på en større succeshistorie i Europas Forenede Stater end netop Tyskland." og *"det er vores naboland, man skal sætte sin lid til – Kun her er der grobund for vækst og velstand."*¹³⁸

S  n r journalisten benytter stereotypiseringen i denne sammenhæng, er det ikke for at nedgøre hverken Tyskland eller Angela Merkel, men for at påpege, at hun g r sit arbejde godt. Men når det kommer til emnet omkring nedlæggelse af 17 atomkraftværker i Tyskland, er journalisten meget kritisk. Han kritiserer Angela Merkels beslutning. *"Det ligner dem ikke, tyskerne. At vende ryggen til virkeligheden og drage forhastede beslutninger."* Her benyttes der endnu engang stereotypisering af tyskerne (at de plejer at være fornuftige) – her sammenligner han Merkels beslutning med en beslutning en dansk statsminister kunne have fundet på at tage. Her mener han, at tyskerne er begyndt at opføre sig som danskerne, og at det ikke lover godt for fremtiden. Det er vigtigt, at bemærke at journalisten forholder sig kritisk og negativt til danskerne og *ikke* tyskerne. Dette viser, at han ser positivt på Tyskland og tyskerne generelt, men at han ikke er tilfreds med beslutningen omkring nedlæggelsen af atomkraftv rkerne. Læseren får dermed ikke et negativt billede af Tyskland, men bliver informeret om, at Tyskland er ved at tage en drastisk og dum beslutning.

4.2.1.5. Ekstra Bladet, 5.6.2011: *"Jeg har sluttet fred med tyskerne"*

I denne artikel interviewes modstandsmanden J rgen Kieler. Dette er en af de få artikler, som omhandler 2. Verdenskrig og erindringer omkring denne krig. Hans erindringer fra 2. Verdenskrig er blevet udgivet på tysk – og dette har ført til forsoning mellem ham og tyskerne. Allerede i overskriften f r læseren et indtryk af, at der er tale om 2. Verdenskrig og ordet "fred" er vigtig i forbindelse med helingsprocessen for Kieler. Hans erindringsværk *"Hvorfor gjorde I det?"*

¹³⁸ Jyllandsposten, 3.6.2011: *"Die dumme Deutschen"*

betragter han selv som sin egen fredsslutning med tyskerne. Dette har stor betydning for danskernes tysklandsbillede. En mand, der levede i generationen fra 2. Verdenskrig har tilgivet tyskerne for det, de har gjort, og er klar til at komme videre med sit liv. Kieler fortæller i interviewet om sin oplevelser under modstandskampen og under sit ophold i kz-lejren Porta Westphalica fra september 1944, til han blev reddet ud af Tyskland af en af de berømte hvide busser i april 1945. Læseren bliver præsenteret for en utrolig barsk beretning om det forfærdelige, der foregik under 2. Verdenskrig, men også at denne tid er forbi, og at det er på tide 66 år efter krigen at tilgive tyskerne for det, de har gjort og begynde at se fremad. Dette viser en positiv indstilling til tyskerne, specielt når det kommer fra en, som oplevede krigen på egen krop.

4.2.1.6. Politiken, 5.6.2011: "*Lille by gemmer på mekka for design*"

Med fokus på kultur opfordrer denne artikel danskerne til at rejse til den lille tyske by Weil am Rhien ved grænsen til Schweiz. Der er der vokset en hel arkitekturpark med et designmuseum tegnet af Frank O. Gehry. I starten af teksten bliver læseren gjort opmærksom på en lille kliche omkring tyskerne. "*Rhein har andet end bratwurst og fadøl at byde på.*" Danskerne forbinder ofte Tyskland og tyskerne med bratwurst og ikke mindst fadøl, og dette vælger journalisten at benytte sig af, for at påpege, at der findes mere end det i denne by. Gennem hele artiklen beskrives museet samt hvad der er at finde der. Ord som "*verdens førende arkitekter*" og "*mekka for arkitektur*" er nogle af redskaberne journalisten benytter sig af, for at opfordre læseren til at rejse til Tyskland og se netop dette designmuseum. Dette er godt for tyskerne b de kulturelt, men også for turismen. Alt i alt viser artiklen, at Tyskland har langt mere at byde på, end danskerne går rundt og tror. Dette kan ses som store positive fremskridt for de danske medier. De opfordrer folk til at besøge Tyskland, men de fortæller også noget kulturelt omkring Tyskland, som ikke ofte ses i de danske medier.

4.2.1.7. Berlingske Tidende, 6.6.2011: "*Herr. Fischer og De Grønne*"

De Grønne i Tyskland går fra succes til succes og ifølge artiklen har det mange forklaringer, men et af disse hedder Joschka Fischer¹³⁹. I starten af artiklen debatteres den tyske politik samt nogle

¹³⁹ Joseph Martin Fischer, 1948-, er en tidligere tysk politiker fra De Grønne. Fra 1998 til 2005 var han udenrigsminister og stedfortrædende forbundskansler for Forbundsrepublikken Tyskland. Efter parlamentsvalget i 2005, trak Fischer sig tilbage fra aktiv politik.

enkelte partier, og derefter debatteres der omkring en film, der kan have påvirket politikken i Tyskland. Specielt er der fokus på De Grønne og deres succes lige for tiden:

”Tilbage står altså de Grønne. De stormer til gengæld frem.” og ”For nylig blev De Grønne næststørste parti ved delstatsvalget i Bremen og overhalede dermed CDU.”¹⁴⁰

Den måske største årsag til succesen ligger dybere, mener journalisten, og den rulles ud i en film om Joschka Fischer. Gennem hele artiklen berettes der om Fischer, og hvad han har opnået i livet og hvordan han er nået til, der hvor han er nu. Han bliver beskrevet meget positivt og dette kan være med til at påvirke de tyske vælgere til, at stemme på De Grønne i Tyskland. Fremstillingen af ham og hans historie ses med positive  jne. *”Jeg har ikke kun lært: Aldrig mere krig. Jeg har også lært: Aldrig mere Auschwitz.”* er en berømt sætning, som Fischer udtaler med henblik på krigen i Jugoslavien. Denne var med til at give Fischer opbakning. Denne artikel er med til at give læseren et indblik i ”De Grønne” og ikke mindst Fischer. Danskerne bliver gjort opmærksomme på tysk politik, men også opfordret til at se en tysk film. Der kan dog stadig forefindes en klang af ironi og stereotypiseringer, men slet ikke i sådan en omfang, at det spiller nogen stor rolle.

4.2.1.8. Berlingske Tidende, 7.6.2011: *”Et dansk problem”*

Denne artikel er en indirekte subjektiv beretning omkring Danmark og gennemførslen af den permanente grænsekontrol. Journalisterne af denne artikel mener, at denne grænsekontrol vil skade forholdet danskerne og deres nabol nd imellem:

”S  længe Danmark fastholder, at der slet ikke er et problem med at gennemføre den permanente kontrol ved Danmarks gr nsere, vil Danmark have et problem med sine naboer...”¹⁴¹

Og det skal fastslås, at de mener, at det er et rent dansk problem. De ser på den tyske protest mod grænsekontrollen. Werner Hoyer har givet udtryk for gr nseaftalen er blevet et anliggende imellem den tyske forbundsregering og den danske regering. Gr nsekontrollen er dermed en dårlig ide ifølge tyskerne. Journalisterne forsøger gennem denne artikel at forklare, at denne permanente kontrol er dårlig for det dansk/tyske forhold. Dette viser, at de gerne vil holde sig gode venner med deres nabol nd og, at de ikke ønsker at genskabe distancen, som de har været præget af tidligere. Artiklen skal få danskerne til at tænke sig om endnu engang.

¹⁴⁰ Berlingske Tidende, 6.6.2011: *”Herr. Fischer og De Grønne”*

¹⁴¹ Berlingske Tidende, 7.6.2011: *”Et dansk problem”*

4.2.1.9. Jyllandsposten, 7.6.2011: *"Gartnere g r agurk på Tyskland"*

Et emne, som prægede mange sider i mange aviser er emnet omkring VTEC-bakterien. Her viser det sig at skylden ligger på Nordtyskland. I denne artikel overvejer Dansk Gartneri at lægge sag an mod de tyske myndigheder. Der er en kritik af Tysklands anklager mod Danmark:

*"Derfor overvejer Dansk Gartneri nu at stævne de tyske myndigheder for at sprede unødvendig forbrugerpanik med advarslerne mod agurker."*¹⁴²

Dette er ikke positivt for Tyskland, men læseren står ikke tilbage med et negativt forhold til Tyskland på grund af dette, da tyskerne undskylder for deres anklager.

4.2.1.10. Berlingske Tidende, 7.6.2011: *"Tr d på Pia Kjærsgaard og paven"*

Denne artikel er en anmeldelse af den tyske kunstner Thomas Klippers værk. Hans kunstværk er portrætter lavet i gulvet af forskellige berømte personer (Anders Fogh Rasmussen, Pia Kjærsgaard, Flemming Rose, Kurt Westergaard osv.) Det danske udstillingstema er ytringsfrihed, og den tyske kunstner har i sit kunstværk og kommentarer udtrykt sin afstandtagen til de nævnte personer. Her kritiserer Pia Kjærsgaard hans værk uden at have set det, men artiklen viser dog også værket set fra kunstnerens side, samt hvad formålet med dette værk er. Pia Kjærsgaard udtaler blandt andet: *"Den pågældende kunstner er selvfølgelig helt i sin gode ret til at udstille sin egen dumhed..."* Her g r den tyske kunstner det klart: *"Jeg har portrætteret fortalere for de samfundskr fter, jeg gerne vil overvinde."* Selvom den tyske kunstner bliver kritiseret for "dårlig agitatorisk kunst", s  er det vigtigt, at der bliver skrevet om tyske kunstnere i de danske aviser. Det kan være positiv som negativ omtale, og denne artikel ligger et sted midt imellem. Her er det vigtigt at bemærke, at tysk kultur og kunst er emner, som bliver diskuteret i de danske medier.

4.2.1.11. Politiken, 7.6.2011: *"Turen g r nok en gang til Berlin"*

"Glimrende bog om danskerne og Berlin."

Denne sætning ses i den første linje af denne artikel og læseren f r et positivt indtryk af bogen. Her er det den politiske og kulturelle historie, der tages udgangspunkt i. Det er vigtigt at bemærke, at det

¹⁴² Jyllandsposten, 7.6.2011: *"Gartnere g r agurk på Tyskland"*

er en dansker, som beretter omkring Berlin og udgiver en bog omkring netop denne by. Bogen refererer til Berlins  ldre historie, men også nyere:

”Berlin er med andre ord, for længst glemt som fjendens højborg og har i dag – eller har i alt fald indtil for nylig haft – noget n r status af ’Danmarks kulturelle hovedstad’.”¹⁴³

Berlin er den nye metropol for danskerne. Endnu engang opfordres danskerne ikke mindst til, at l se omkring Tysklands hovedstad, men også til at besøge den. Dette viser positiv fremgang for de danske medier med henblik på fremstillingen af Tyskland med fokus på det kulturelle.

4.2.2. Analyse af enkelte artikler efter gr nsestriden

I dette afsnit vil der ligeledes blive foretaget en analyse af enkelte artikler fra alle fem aviser, for at påvise om fremstillingen af Tyskland og tyskerne efter gr nsestriden er af positiv eller negativ karakter. Der vil også i denne forbindelse blive taget udgangspunkt i de største kategorier, samt kategorierne moderne kunst og kultur. De 10 artikler, som vil blive behandlet yderligere er:

Politiken, 2.2.2012: *”Det s de liv med Tarantino”*

Politiken, 3.2.2012: *”Krav om  rligt, hårdt arbejde og kamp om hvert enkelt græsstrå”*

Weekendavisen, 3.2.2012: *”Forår for Merkel”*

Politiken, 3.2.2012: *”Imponerende Brahms-fortolkning”*

Weekendavisen, 3.2.2012: *”Mozart i en jazztid”*

Ekstra Bladet, 5.2.2012: *”Flensborgs varme oase”*

Jyllandsposten, 5.2.2012: *”Holberg set med tyske  jne”*

Politiken, 6.2.2012: *”Modl s mod Mutti”*

Berlingske Tidende, 8.2.2012: *”Tørsten efter en mening med det hele”*

Berlingske Tidende, 8.2.2012: *”Franskmændene skal sluge den tyske medicin”*

4.2.2.1. Politiken, 2.2.2012: ”Det s de liv med Tarantino”

Det er vigtigt at bemærke, at der i denne artikel gives et portræt af en tysk/østrigsk skuespiller. Dette er atypisk, da moderne kultur, og i denne forbindelse film, næsten aldrig benævnes i de

¹⁴³ Politiken, 7.6.2011: *”Turen g r nok en gang til Berlin”*

danske medier.¹⁴⁴ Allerede i undertitlen bliver den tysk/østrigske skuespiller Christoph Waltz beskrevet positivt. *"Christoph Waltz har præsteret et af de mest bemærkelsesværdige sene gennembrud i Hollywoods nyere historie"*. Vi bliver præsenteret for hele hans karriereforløb, samt hele hans historie om hvordan han er nået til tops. Han fortæller selv omkring dette og lægger ikke skjul på, hvem han er og hvorfor han elsker sit arbejde. I artiklen benyttes et tysk ord, som generelt kunne være skrevet på dansk: *"Der Alte"* – Dette kan ses som positivt eller som en tilfældighed. Men jeg er sikker på, at der netop er en mening med at benytte sig af tyske ord, da det giver et stærkere indtryk. Der benævnes ikke en eneste gang noget negativt omkring Christoph Waltz – hverken som skuespiller eller menneske. Dermed kan det vurderes, at de danske mediers fremstilling af Tysklands kulturelle sider er stigende. Dette betyder kun fremgang af de danske mediers fremstilling af tyskerne, da der ikke er nogen relation til Danmark, men ganske enkelt et portræt af en tysk mand, som har gjort indtryk på verden.

4.2.2.2. Politiken, 3.2.2012: *"Krav om  rligt, hårdt arbejde og kamp om hvert enkelt græsstrå"*

Denne artikel omhandler en tysk fodbold klub – FC Kaiserslautern for at være mere præcis. Her bliver læserne præsenteret for skribentens yndlingsklub i fodbold. Klubben bliver præsenteret nøje uden nogen form for relation til Danmark udover nævnelser af få danske spillere, som har spillet for klubben. Han fortæller om klubbens succeser samt nederlag og ikke mindst gode og dårlige tider for klubben. Vi bliver præsenteret for klubbens fodboldhistorie på den mest tænkelige positive m de. Artiklen viser kærligheden til et fodboldhold, og i dette tilfælde kærligheden til et tysk fodboldhold. Der er slet ingen stereotypiseringer at finde i denne artikel samt ingen negative fordomme omkring tyske klubber eller spillere. Dette har stor betydning for de positive fremskridt Tyskland og tyskerne har i fremstillingen i de danske medier. Positive ord som: *" rligt, hårdt arbejde"*, *"ikon for loyalitet og beskedenhed"* og *"fremragende sidste sæson"* betegner den tyske fodboldklub. Dette er med til at give læserne et positivt billede af en tysk fodboldklub. Typisk for artikler omkring sport, behandles kun tyske spillere og tyske klubber, s  længe en dansk spiller/træner arbejder for den pågældende klub eller har en relation til klubben. Der er også rigtig mange artikler at finde omkring tysk fodbold, kun i forbindelse med danske spillere og trænere i min undersøgelse, men jeg fandt også frem til artikler, som omhandlede tysk fodbold generelt.

¹⁴⁴ Dette ses på baggrund af Roy Langers tidligere undersøgelse

Dette, ser jeg, som en fremgang i fremstillingen af det tyske i de danske medier. En anden ting, der er værd at lægge mærke til i denne artikel er, at der bliver benyttet tyske ord. Ord som *"Der Kaiser"* og *"K nig Otto"* skrives på tysk og omskrives ikke på dansk. Som vist tidligere i specialet kan dette både vise en positiv indstilling til Tyskland og tyskerne, men der kan også være tale om en overfladisk begejstring, hvor Tyskland i en periode kan opleves som spændende og eksotisk, indtil der dukker noget andet nyt og spændende op.¹⁴⁵ Jeg er stadig enig med de eksperter, der mener, at dette kun viser en ny og positiv indstilling til tyskerne og at det ikke kun skal iagttages som en overfladisk begejstring.

4.2.2.3. Weekendavisen, 3.2.2012: "Forår for Merkel"

I denne artikel præsenteres læseren for Grækenlands status i EU og Tysklands l sning på, hvordan Grækenland skal komme på fode igen. Det handler primært om det tyske forslag om en sparekommiss r, der havde til opgave at skulle overvåge den græske regerings omgang med sparekravene. Dette skabte meget debat og i denne artikel bliver specielt Tysklands kansler Angela Merkel kritiseret. Generelt bliver Angela Merkel samt Tyskland præsenteret negativt, men der er dog også positive sider i denne artikel. Denne artikel er også en af de få artikler, hvor der bliver refereret meget til 2. Verdenskrig og hvor Tyskland og tyskerne forbindes med denne. Sætninger som: *"Selv hvor Goebbels ikke blev fremmanet, var tonen skarp"* og *"I Italien blev Auschwitz en gang fremmanet"* og ikke mindst titlen på et af afsnittene i artiklen *"Springtime for Hitler"*. Heri kritiseres CDU's gruppeformand Volker Kauder omkring hans påstand om, at EU nu talte tysk. Det bliver nævnt i artiklen, at pressen omfortolker, hvad han egentligt sagde i denne forbindelse – dette viser, at man nødvendigvis ikke forsøger at vise Tyskland fra deres dårlige side, men at man vælger at se på situationen fra begge sider.

Angela Merkel erkender, at hun har lavet en fejl og trækker ideen omkring en sparekommiss r tilbage. Den tyske udenrigsminister, Guido Westerwelle, bakkede hende op.

Situationen omkring, at Merkel støtter op om Nicolas Sarkozy, bliver også nævnt i denne artikel. Journalisten af artiklen forsøger at vise, at Tyskland og Frankrig sammen kan opnå utrolig store ting, selvom det nævnes, at der på venstrefløjen samles uvilje mod den tyske indflydelse.

¹⁴⁵ En af disse kritikere til det tyske er Roy Langer

Generelt i denne artikel er der ingen stereotypiseringer at finde omkring tyskerne, men der er derimod mange referencer til 2. Verdenskrig, hvilket tit forbindes med det negative. Derudover benyttes lejligheden endnu engang til at inddrage tyske ord i artiklen.

Man står tilbage med blandede følelser som l ser af denne artikel, da Tyskland b de beskrives negativt, men også positivt. Tyskland og Angela Merkel beskrives i denne forbindelse negativt, men hvad det er vigtigt at bemærke er, at der skrives omkring Tyskland og Tysklands status i EU i de danske medier – så selvom denne artikel forholdsvis er negativ, ændrer det ikke på det generelle billede af Tyskland og tyskerne på nuværende tidspunkt.

4.2.2.4. Politiken, 3.2.2012: "Imponerende Brahms-fortolkning"

Så tidligt som i overskriften bliver læseren bevidst om, at denne fremstilling af Brahms, er værd at blive set og ikke mindst hørt. I denne forbindelse refereres der til et symfoniorkester, som skal give koncert i koncertsalen i Tivoli i tilknytning til Brahms-festivalen. Her er specielt en ung tysk klaversolist i fokus ved navn Martin Helmchen. Om Helmchen skrives der:

*"Og så meget mere imponerende var 29-årige Martin Helmchens præcise og rigtige musikalske fortolkning." og "Uden tøven vekslede han mellem storladne, brillante klange, s  distinkte udsmykninger, abrupte konstateringer – og hårdt krydret poesi med en langsom tredjesats, hvor tonerne blev prikket ud enkeltvis som så melerede perler."*¹⁴⁶

Disse utroligt positive ord omkring en tysk solist er bidragende til, at danskerne begynder at lægge mærke til tyske komponister og ikke mindst solister. Johannes Brahms bliver i denne artikel også fremstillet meget positivt og ikke mindst hans arbejde. Generelt viser denne artikel en positiv indstilling til klassisk tysk musik samt opfordring til danskerne om, at de skal ind og høre denne koncert, da den er det hele værd. Der bliver uden tvivl kun snakket positivt omkring denne koncert og dette har en stor betydning for fremstillingen af klassisk tysk musik i de danske medier. Dette forekom næsten slet ikke i 1990'erne. Jeg er stødt på flere artikler, som omhandler netop dette emne - dette viser endnu engang et afslappet samt positivt forhold til tyskerne i 2011/2012.

¹⁴⁶ Politiken, 3.2.2012: "Imponerende Brahms-fortolkning"

4.2.2.5. Weekendavisen, 3.2.2012: *"Mozart i en jazztid"*

I denne artikel præsenteres læseren for en anmeldelse af bogen: *"Hr. Mozart vågner op"*, som er oversat på dansk af Jacob Jonia, men som oprindeligt er skrevet af den tyske forfatter Eva Baronsky. Med denne artikel er der endnu et bevis på, at det kulturelle i tilknytning til Tyskland og tyskerne, fylder meget mere end tidligere. Heri beskrives bogen meget positivt og ikke mindst forfatteren også. Bogen omhandler Wolfgang Amadeus Mozart, som pludselig dukker op i et bofællesskab for studerende i Wien i 2006. Lidt efter lidt bliver han klar over, at skæbnen har sendt ham et par hundrede år frem i tiden. Anmelderen af denne avis er utrolig begejstret for denne bog og kan ikke andet end at rose den.

"Eva Baronsky rammer tonen helt rent... Mozarts m de med den moderne musik er lige så fint skildret" og *"Baronskys ualmindelig indtagende roman... Man er solgt fra første side"* - er nogle af eksemplerne, hvor både forfatter og roman skildres positivt. Det er utroligt vigtigt, at anmeldelser som denne kan findes i de danske aviser, da de er med til at skabe et bedre billede af Tyskland og tyskerne. Det er artikler, som denne, der viser tyskerne fra deres bedste side. Det er stort, at en tysk bog oversættes til dansk¹⁴⁷, men ikke mindst, at denne bog også bliver anmeldt i en af de største aviser i Danmark - positivt. Dette kan ifølge min egen mening kun ses som positiv fremgang i de danske medieres fremstilling af Tyskland og tyskerne.

4.2.2.6. Ekstra Bladet, 5.2.2012: *"Flensborgs varme oase"*

Ekstra Bladet er ikke kendt for de mest seriøst artikler, men der er enkelte artikler at finde. Specielt denne artikel omkring Flensborg. Allerede i overskriften bliver læseren overbevist om, at Flensborg er et dejligt sted, da man forbinder stedet med *"varm oase"*. I denne artikel beskrives et hotel, som journalisten har været på i nærheden af Flensborg.

"Det femstjernede spahotel Alter Meierhof ligger i landsbyen Meierwick godt ti kilometer fra idylliske Flensborg lige syd for den dansktyske grænse".

Flensborg bliver beskrevet som idyllisk og hele vejen igennem artiklen beskrives hotellet som fantastisk og ubeskriveligt. *"Det er fork lelse af kroppen på højeste niveau"* og *"himlen ligger lidt udenfor Flensborg"* er nogle af de få positive beskrivelser af hotellet, der er at finde i artiklen. Denne artikel er god for Tyskland, da den indirekte opfordrer danskerne til at tage til Tyskland og

¹⁴⁷ Der er dog flere bøger, der er blevet oversat fra tysk til dansk, men det er stort i denne sammenhæng, da den bliver rost meget i aviserne

besøge dette ”magiske sted”. Artiklen forsøger også at vise, at Tyskland ikke kun er et land, man kører igennem for at komme til et andet land, men at der findes mange smukke steder, som er værd at besøge. Her er der endnu engang ingen stereotypiseringer at finde – og slet ikke noget negativt omkring Flensborg.

4.2.2.7. Jyllandsposten, 5.2.2012: ”Holberg set med tyske  jne”

Endnu en artikel, der omhandler det kulturelle. I denne artikel kan man l se sig frem til et interview med Milan Peschel i forbindelse med hans instruering af ”Jeppe på Bjerget” på Aarhus Teater. Som l ser bliver man gennemgående præsenteret for Peschels arbejdsmetoder – disse er specielle, ifølge journalisten. Artiklen er generelt meget neutral – den forsøger, at få læseren til at få et indblik i en tysk instruktørs arbejde. Engang imellem dukker tyske ord op, men kun i tilknytning til Peschels svar til journalisten. Men dette giver dog stadig en effekt for læseren.

Artiklen opfordrer læseren indirekte til at gå ind at se denne forestilling, da den ikke vil kunne sammenlignes med tidligere stykker af ”Jeppe på Bjerget”, da Peschel har en helt anderledes arbejdsmetode. Journalisten ser ud til at kunne lide den, måske også læseren vil?

4.2.2.8. Politiken, 6.2.2012: ”Modl s mod Mutti”

”Modl s mod Mutti” er en artikel omkring politikken i Tyskland samt hvordan partierne ser ud til at stå i de kommende målinger. Det er allerede gjort klart i overskriften og ikke mindst i underskriften, at Angela Merkel er alt for populær og at hun ikke kan sættes af pinden. SPD har besluttet at give op, mere end halvdelen  r f r næste forbundsvalg – i hvert fald hvad angår kanslerkritik, da Merkel er den mest afholdte politiker i Tyskland. Artiklen behandler opinionsm lingerne i Tyskland, men fokus er på Angela Merkel – hvor populær og god hun er som Tysklands kansler. Dette kan påvirke læseren på en positiv m de, da man har en positiv indstilling overfor Angela Merkel efter at have l st artiklen. Dette kan endnu engang tyde på fremgang af de danske mediers fremstilling af Tyskland, da man altid har frygtet et Stortyskland, men nu vælger man at se de gode sider ved nabolandet.

4.2.2.9. Berlingske Tidende, 8.2.2012: *"Tørsten efter en mening med det hele"*

Denne artikel omhandler også teaterstykket "Jeppe på Bjerget", men denne artikel er ikke et interview med instruktøren, men derimod en neutral artikel i forbindelse med teaterstykket. Heri nævnes Milan Peschel, som instruktør.

"Det er den kontroversielle tyske instruktør Milan Peschel, der står for iscenesættelsen, og det har ikke været kedeligt." og *"Peschel er en glimrende farceinstruktør.."* - er nogle af de ros han får i artiklen. Selve teaterstykket bliver også positivt beskrevet og der opfordres endnu engang til at se stykket, da det er anderledes end alt andet man har set pga. instruktørens arbejde.

4.2.2.10. Berlingske Tidende, 8.2.2012: *"Franskmændene skal sluge den tyske medicin"*

Jeg har valgt netop, at inddrage denne artikel også, da denne behandler Tyskland og tyskerne positivt i forbindelse med EU, og ikke ligesom den foregående artikel, som forholder sig rimelig negativ i forhold til Tyskland og dens rolle i EU.

Allerede i overskriften får man som læser indtryk af, at tyskerne kan noget. *"Franskmændene skal sluge den tyske medicin"* indikerer allerede, at franskmændene kan lære af tyskerne. Generelt kommer denne artikel ind på samarbejdet mellem Frankrig og Tyskland og Angela Merkels opbakning til Nicolas Sarkozys valgkamp. Allerede i første linje i artiklen hedder sætningen: *"Frankrig har brug for at blive mere tysk"*. Dette kan ses som en stereotypisering, da *"for at blive mere tysk"* kan have flere forklaringer. Ofte vil man forbinde det med mere "effektive", "omhyggelige", "organiserede" osv. Men i denne forbindelse skal dette ses fra en positiv vinkel. Hele vejen igennem artiklen forbindes Tyskland med noget positivt og bliver rost utroligt meget.

"Det nye tyske økonomiske mirakel" og *"fire ud af fem franskmænd har et positivt syn på det moderne Tyskland"* og ikke mindst *"Frankrig burde indføre flere elementer af den tyske økonomiske model og at tysk økonomi fungerer bedre"*.¹⁴⁸

Der er flere steder i artiklen, hvor Tyskland beskrives meget positivt, og dette er vigtigt at bemærke, da dette påvirker læseren af artiklen. Hvis Frankrig kan lære af tyskerne, så kan Danmark vel også? Dette påvirker også os i den positive retning. Og dette, betragter jeg, som en fremgang i fremstillingen af Tyskland i de danske medier i forbindelse med EU.

¹⁴⁸ Berlingske Tidende, 8.2.2012: *"Franskmændene skal sluge den tyske medicin"*

4.3. Fortolkning af data

Hvis man ser på artiklerne ”under gr nsestriden”, er det tydeligt at se, at bestemte emner gør sig gældende i forbindelse med Tyskland og tyskerne. Disse er: VTEC-bakterien, som stammer fra Nordtyskland, Atomkraft nedlægning i Tyskland, grænsekontrollen i Danmark, Sport (fodbolden specielt), bil, moderne kunst / kultur og ikke mindst rejser/turisme.

Hvis man ser på artiklerne ”efter gr nsestriden”, er der ligeledes bestemte emner, som er tydelige i forbindelse med Tyskland og tyskerne. Disse er: Frankrig og Tysklands samarbejde i forbindelse med EU, Tysklands rolle i EU, sport (specielt fodbold, men også håndbold, cykling og skak), biler, klassisk musik, teater, og film.

Ud fra de 21 artikler, som er blevet analyseret i denne undersøgelse, er det blevet gjort klart, at de positive træk fylder langt mere i de danske aviser end de negative g r i forbindelse med fremstillingen af Tyskland og tyskerne i de danske medier. Stereotypiseringerne er nærmest af ingen betydning, og de få stereotypiseringer, der er at finde i de danske aviser, benyttes som et positivt træk hos tyskerne. Dette viser klart, at der er sket en udvikling fra det negative til det positive. Det positive fylder langt mere i de danske aviser. Dette kan også konkluderes ud fra de emner, der bliver skrevet om i aviserne i forbindelse med Tyskland og de emner, som ikke længere er af stor betydning. Tysk sport bliver ikke kun omtalt i forbindelse med en dansk spiller/træner, men også generelt. Den moderne kunst og kultur fylder mere og mere i de danske aviser. Ifølge Roy Langers udtalelser betyder dette, at danskerne har fået et nyt syn på tyskerne, da disse emner ikke var at finde, da han undersøgte de danske mediers fremstilling af tyskerne. Til sidst er det vigtigt at pointere, at der kun refereres til 2. Verdenskrig i meget begrænset omfang.

Dette er konklusionen på baggrund af de 21 artikler, som jeg har udvalgt til nærmere analyse, men de andre artikler, der var at finde i den pågældende periode, er ikke i modstrid med disse 21 artikler, og de ville ikke ændre på det positive syn omkring Tyskland og tyskerne.¹⁴⁹

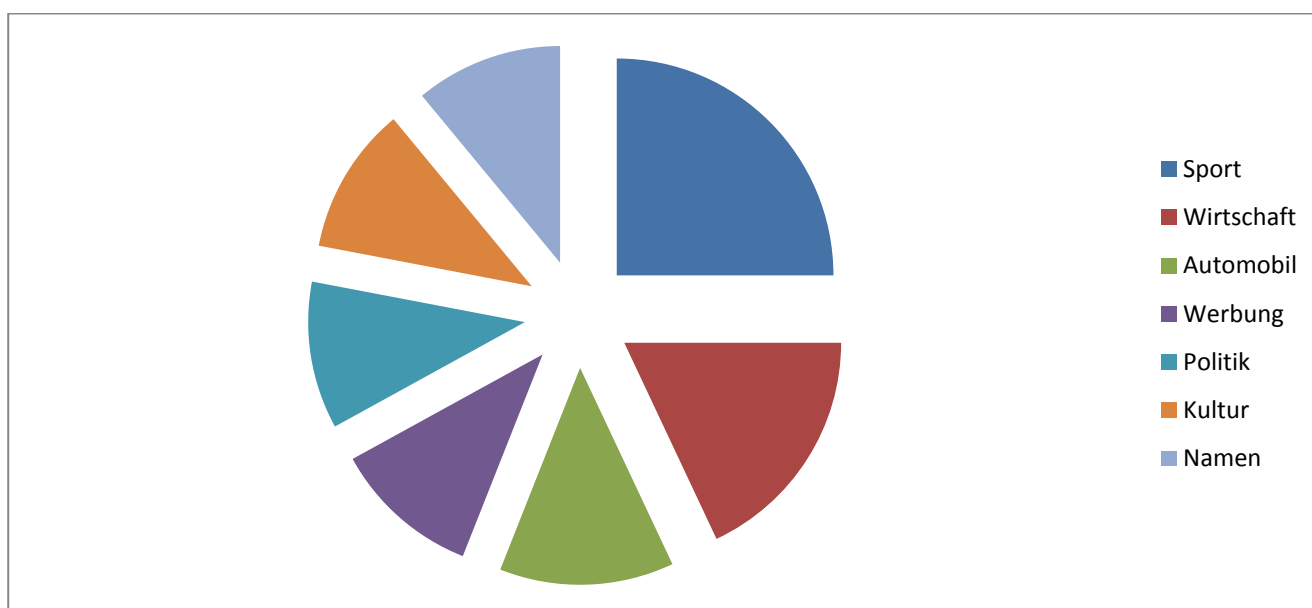
¹⁴⁹ Se litteraturliste over alle artiklerne, der var at finde på de to pågældende tidspunkter

Kapitel V - Sammenligning af Langers undersøgelse med min egen undersøgelse

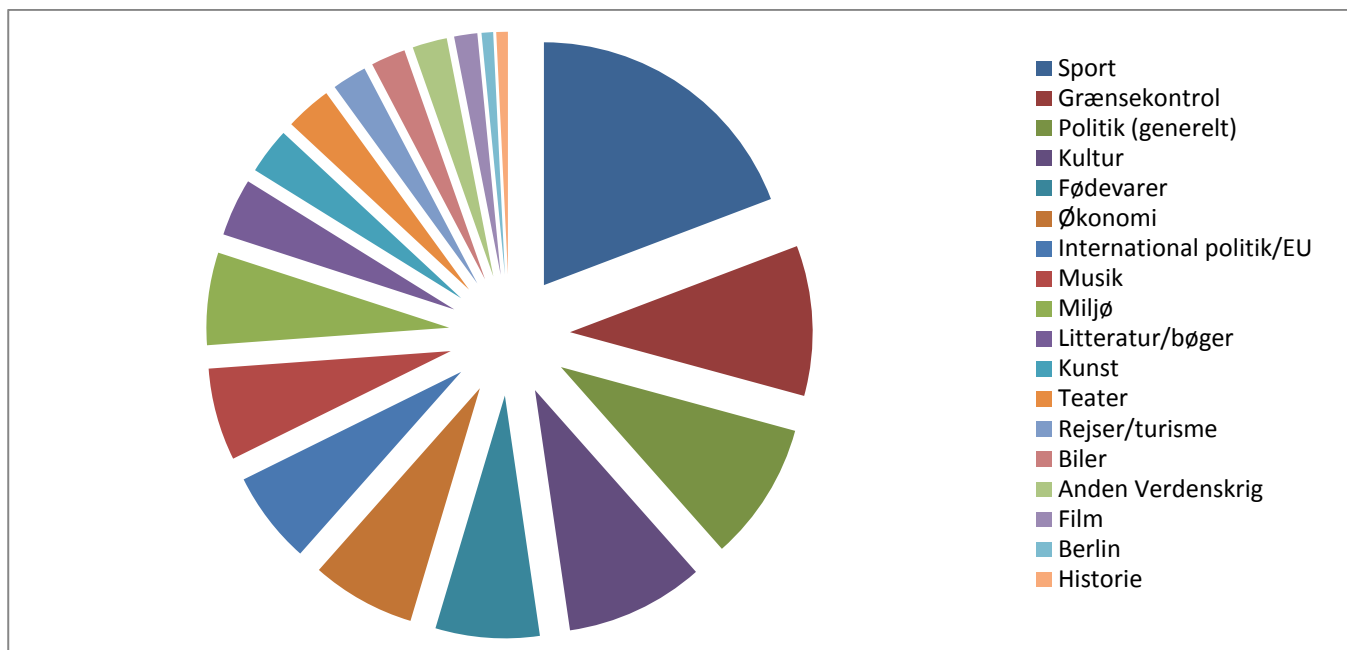
5.1. Introduktion

I dette afsnit ligger fokus på Roy Langers resultater fra 1990'erne. Disse skal benyttes i forhold til mine egne resultater omkring de danske mediers dækning af Tyskland og tyskerne i 2011/2012 i forbindelse med gr nsestriden. Har dette billede ændret sig siden 1990'erne, eller er det danske tysklandbillede fortsat negativt – og har gr nsestriden været med til at bidrage til negativiteten, hvis denne er en realitet? Dette vil jeg forsøge at svare på i dette afsnit.

5.2. Sammenligning



Kategorier i Roy Langers artikler. Dette diagram viser hvilke kategorier, der oftest bliver nævnt i sammenlagt alle artikler.



Kategorier i mine artikler. Dette diagram viser hvilke kategorier, der oftest bliver nævnt i sammenlagt alle artikler under og efter gr nsestriden 2011/2012.

Roy Langers konklusion på hans egen undersøgelse:

”Die dänische Medienberichterstattung  ber Deutschland konzentriert sich auf (historisch) negative Aspekte und entfaltet sich selektiv über eine begrenzten Anzahl Themen, allen voran die EU-Berichterstattung, die Berichterstattung über den Tourismus, die Demokratiedebatte, die deutsche Vereinigung von 1990 und die Ausl nderdebatte. Deutschland und Deutsche haben vor allem ein negatives Image in dänischen Medien, wobei nur geringfügige Unterschiede zwischen den einzelnen Medien und ihrer politischen Observanz zu erwarten sind. Kulturelle und politische Abgrenzung sind wiederkehrende Motive, wie auch Bef rchtungen um den Verlust der nationalen Selbstst ndigkeit und kulturellen Eigenart.“¹⁵⁰

Roy Langer fortæller blandt andet i et interview,¹⁵¹ at Tysklands rolle i de danske medier ikke er uden betydning, men han mener dog, at bestemte emner bliver nævnt mere end andre. Til sammenligning med min egen undersøgelse, kan der forefindes ligheder, som der kan findes

¹⁵⁰ Langer, Roy, 2003, s. 179

¹⁵¹ Bilag 1 vedlagt

forskelle.¹⁵² Betydningen af international politik er slående og i overensstemmelse med min kortere undersøgelse. Dette gælder også emnet sport samt  konomi. Men det skal dog nævnes, at der også er betydelige forskelle mellem hans undersøgelse og min egen. Ifølge Roy Langers undersøgelse fylder emner som nynazister, terrorisme og militæret meget i de danske aviser i forbindelse med Tyskland. Dette er dog slet ikke tilfældet i min undersøgelse. 2. Verdenskrig har en minimal rolle, og de to andre emner benævnes slet ikke. Et andet punkt, hvor Roy Langers undersøgelse er forskellig fra min egen, er omkring emnet moderne kunst og kultur. Ifølge hans undersøgelse fylder dette emne ikke ret meget i de danske aviser, mens min undersøgelse viser, at der er flere artikler, der beskæftiger sig med netop dette emne.¹⁵³

Andre emner er også gældende for min undersøgelse, og disse er kategorierne grænsekontrol samt fødevarer. Gr nsekontrol som kategori er vigtig i forhold til min undersøgelse, men dette havde ikke relevans under Roy Langers undersøgelse af Tysklands fremstilling i de danske aviser. Derudover er der mange artikler omkring problematikken af VTEC-bakterien, som på det pågældende tidspunkt fyldte meget i de danske aviser, da mulige grøntsager var årsag til sygdom og dødsfald. I dette tilfælde fik Tyskland meget kritik, da de frasagde sig retten som skyldige, men derimod beskyldte andre.

Der kan diskuteres, om denne undersøgelse og Roy Langers undersøgelse kan sammenlignes til fulde, da denne undersøgelse kun dækker over to uger i på pågældende perioder, mens hans undersøgelse dækker over et halvt år. I et forsøg på at konkludere noget, viser det sig, at den internationale politik/EU i almindelighed er et hyppigt emne både i hans undersøgelse og er det stadig. Min undersøgelse viser dog, at diskussionen omkring den tyske moderne kunst og kultur befinder sig i en udvikling. Den klassiske tyske kunst og kultur fylder mere i aviserne og dette kan betyde, at interessen for de danske aviser i moderne tysk kunst og kultur er steget. I denne positivudviklende proces kan Berlin have en betydelig rolle.¹⁵⁴ Der var dog kun en artikel at finde omkring Berlin i min undersøgelse, men dette kan have noget at gøre med, at undersøgelsen kun dækkede over to uger.

¹⁵² De emner, som blev nævnt mest i de danske medier og de emner, som ingen opmærksomhed fik i Langers undersøgelse fra 1990 kan ses på side 12

¹⁵³ Her fylder musik og litteratur også en stor rolle

¹⁵⁴ Dette kan konkluderes ud fra artiklerne af Moritz Schramm

5.3. Opsummering

Roy Langers undersøgelse og min egen undersøgelse kan sammenlignes, men i visse tilfælde også adskilles. De kan sammenlignes på punkter, som ikke nødvendigvis viser et negativt billede af tyskerne og Tyskland, men dog adskilles på punkter, hvor Tyskland og tyskerne fremstilles negativt - dette med henblik på især 2. Verdenskrig. Generelt for Roy Langers undersøgelse, er det tydeligt, at Tyskland fylder meget i de danske medier, men at det er de negative ting, der fokuseres på. Det er derimod tydeligt i min undersøgelse, at de fleste artikler har en positiv indstilling til Tyskland og tyskerne.

*"Stereotyper: "P lsetyskere", "de grundige tyskere" osv. - disse klicheer er lette at opdage og forholde sig til. Der er forholdsvis mange tydelige stereotyper i den mere populære del af pressen og ikke mindst på sports- og motor-siderne"*¹⁵⁵

Dette var netop et af hovedpunkterne for min undersøgelse - at se om den danske fremstilling af Tyskland og tyskerne er blevet mere positiv end tidligere ved at fokusere på stereotyper. Dette havde stor relevans for Roy Langers undersøgelse, som han selv fortæller i interviewet. Men dette er dog ikke tilfældet i min undersøgelse. De få stereotypiseringer, der er at finde i artiklerne er ment på en positiv m de, hvor mange af dem komplimenterer tyskerne. Dette viser, efter min mening, at det danske tysklandsbillede bevæger sig i en positiv retning.

*"Images er derimod mere farlige. De forekommer også i artikler, der på overfladen forekommer seriøse. Images tegner et billede af tyskere gennem hentydninger til for eksempel 2. verdenskrig eller 1864, og disse images vækker derfor associationer om tysk vilje til magt og ekspansion"*¹⁵⁶

Dette er endnu engang heller ikke tilfældet i min undersøgelse - der er artikler, hvor 2. Verdenskrig benævnes, men det har en ubetydelig rolle for helheden.

Roy Langer gav på det tidspunkt et svar på, hvordan en journalist kan lave nuancerede forestillinger af Tyskland for fremtiden.

¹⁵⁵ Roy Langers svar på Tysklands fremstilling i de danske aviser i et interview - <http://www.tysk.dk/langer.shtml>

¹⁵⁶ Roy Langers svar på Tysklands fremstilling i de danske aviser i et interview - <http://www.tysk.dk/langer.shtml>

"Punkt 1: Tag flere emner op, ikke kun de negative. **Punkt 2:** Nuanc r inden for emnet. Skriver du om Tyskland og flygtninge, s  n v n også de gode eksempler på integration. - Under krigen i Bosnien tog Tyskland imod tusindvis af flygtninge, og mange tyske familier tog også privat imod flygtninge - men det blev ikke fremhævet i danske medier. **Punkt 3:** Overvej: Hvor god er artiklen? En interessant artikel har mindre behov for at blive "peppet op" med klichéer. **Punkt 4:** Sæt dig ind i Tysklands sprog og kultur - og skaf dig et bredt net af kontakter og kilder, det vil hjælpe til at forebygge en for snæver synsvinkel... "¹⁵⁷

Dette er der blevet set flere eksempler på i mine artikler, og dette viser, at de danske mediers fremstilling af Tyskland og tyskerne bevæger sig mod en meget lysere og langt mere positiv fremtid.

Danskerne hviler i deres selvbevidsthed og føler ikke længere trang til at distancere sig fra tyskerne ved hjælp af generaliseringer og stereotypiseringer. Nationalkulturen og nationalidentiteten er ikke længere så udbredt, da danskerne mere og mere føler sig en del af noget større – heriblandt også Tyskland.

¹⁵⁷ Roy Langers svar på Tysklands fremstilling i de danske aviser i et interview - <http://www.tysk.dk/langer.shtml>

Kapitel VI - Konklusion

6.1. Konklusion

*”Det er de historiske begivenheder, der fører til et sortere syn på Tyskland, særligt 2. Verdenskrig og slagene ved Dybbøl Mølle i 1800-tallet - Han ved, hvordan danskernes syn på tyskere har været reflekteret af disse begivenheder. Alligevel holder han fast på, at tingene er ved at ændre sig. Den historiske belastning er ved at blive afl st af en erkendelse af, at det er et nyt Tyskland, der ligger syd for grænsen.”*¹⁵⁸

Udgangspunktet for dette speciale, er den antagelse, at det danske billede af Tyskland befinder sig i en proces af for ndring. Formålet med dette speciale var at få den nuværende forståelse af Tyskland og tyskerne afklaret, som den er blevet udtrykt i de danske medier under og efter gr nsestriden 2011/2012. Valget af medier var meget omfattende, men jeg har forholdt mig til de respekterede aviser, fordi de repræsenterer de offentlige synspunkter. Undersøgelsen beskriver ikke nødvendigvis tankegangen bag den danske befolkning i almindelighed, men den er med til at give et indtryk af det.

Gennem en grundig gennemgang af de første temaer, har jeg været i stand til at opnå et vigtigt teoretisk fundament. Men det er dog det sidste tema - analysen, som er kernen i mit speciale, og heri ligger det virkelige fokus, hvor jeg har forsøgt at besvare mine spørgsmål.

Gennem eksponeringen til de historiske begivenheder mellem Tyskland og Danmark, er det blevet klart for mig, at det danske tysklandsbillede siden anden halvdel af det 18.  rhundrede, i forbindelse med en voksende utilfredshed i Danmark med alt, hvad der var tysk, har været meget anstrengt. Specielt krigen i 1864 og 2. Verdenskrig hører til blandt, indtil århundredeskiftet, de vigtigste begivenheder i det negative billede af Tyskland.

De artikler, som jeg har arbejdet med i min undersøgelse af det danske tysklandsbillede i forbindelse med gr nsestriden 2011/2012, har givet forskellige svar på situationen af Tysklands image. Jeg kan dog finde en fællesnævner, og det er, at tysklandsbilledet generelt har ændret sig. Der bliver beskrevet mange årsager til dette fænomen. En af grundene synes at være, at Tyskland er blevet fremmed for danskerne, især den yngre generation kender meget lidt til det tyske folk og

¹⁵⁸ Den tyske ambassadør Christoph Jessen i interview i slutningen af 2010
<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2010/10/02/124930.htm>

deres land, og derfor ses nabolandet nærmest eksotisk. Et andet tegn på, at Tysklands image har ændret sig, er brugen af tyske sætninger, slogans og ord i det danske. Man kan dog ikke konkludere entydigt, at dette er en positiv for ndring. Men det antyder dog, at der er at finde en voksende interesse for det tyske sprog - en interesse, der undertiden kan være forbundet med ironiske undertoner.

Min undersøgelse af de forskellige artikler, der forekom under og efter gr nsestriden giver bestemt ikke en endelig konklusion, men nogle tendenser kan fremhæves. Undersøgelsen viser, at visse tyske emner bliver bragt og andre bliver fravalgt. Dette er gældende b de for min og Roy Langers undersøgelse. Det vigtigste aspekt er, at de positive emner fylder mere og mere i de danske medier og ikke de negative emner, som var tilfældet hos Langer, selvom der på det tidspunkt, jeg lavede undersøgelsen foregik en gr nsestrid i Danmark, som kunne have været med til at ødelægge forholdet mellem danskerne og tyskerne. Dette har vist sig ikke at passe, da hoveddelen af de artikler jeg fandt frem til, der omhandlede Tyskland og tyskerne, generelt er fremstillet positivt. Dermed kan jeg vurdere ud fra mine resultater og ud fra flere eksperter på dette område, at gr nsestriden ikke har haft nogen effekt på de danske mediers fremstilling af Tyskland og tyskerne. Der bliver fortsat skrevet om Tyskland og tyskerne i de fem største aviser i Danmark, og dette med fokus på mange positive emner.¹⁵⁹ Det skal dog benævnes, at jeg ikke kan generalisere 100 % ud fra min lille og korte undersøgelse, men der kan klart fremhæves nogle tendenser, som gør sig gældende i den danske medie verden.

*”På trods af Dansk Folkepartis forsøg på fremmaning af ”det tyske spøgelse”, må der konstateres, at spøgelset i den offentlige debat i Danmark i de senere år ikke har spillet en væsentlig rolle og egentlig hører fortiden til. Men fortiden kan lure lige om hjørnet.”*¹⁶⁰

¹⁵⁹ Andre lande er dog ikke taget i betragtning i dette speciale, dermed kan der ikke konkluderes på, om der bliver skrevet ”meget” omkring Tyskland og tyskerne – da der ikke laves nogen sammenligning med andre lande i dette speciale.

¹⁶⁰ Pinkert, Ernst-Ullrich, 2007, s. 7-17.

6.2. Diskussion

Et projekt er altid fyldt med vanskeligheder og uventede forhindringer. Dette speciale er ingen undtagelse, og jeg har under skriveprocessen stødt ind på flere problemer, som har været medvirkende til mit udfald. For det første har valget af de prim re kilder været en udfordring – her handlede det om, at udvælge kun de artikler, der har relevans for dette speciale og dets centrale spørgsmål. En anden ting, som muligvis kunne have påvirket udfaldet af min undersøgelse og som kunne have været hensigtsmæssigt i denne forbindelse, er hvis artikelunders gelsen havde strakt sig over en længere periode end to uger, men det var ikke muligt på grund af tidn d. Her kunne det tænkes, at udfaldet ville være blevet anderledes, og det ville være muligt for mig at kunne generalisere. Desuden vil tv mediet havde været en klar mulighed for at få et andet aspekt på specialet, men det ville have været for tidskrævende og besværligt, da det er svært at behandle to forskellige ting. Derfor l  mit fokus kun på aviser, da der her var tekster, man kunne forholde sig til samt analysere. Reliabiliteten for denne opgave er derfor lav, da reliabiliteten bygger grundlæggende på, om resultaterne er generaliserbare. Med andre ord, er det muligt at få samme resultat, hvis undersøgelsen gentages i en anden konstruktions sammenhæng. Derfor kan der sættes spørgsmålstegn ved mine resultater, for hvad der er typisk for denne type emner.

Den endelige konklusion var svært at opsummere, da det danske billede af Tyskland er abstrakt og nogle gange også subjektivt. Hvis der hævdes i konklusionen, at en udvikling har fundet sted og stadig finder sted, så stammer dette fra de erklæringer og udtalelser af forfatterne af de forskellige artikler samt eksperter.

Kapitel VII – Perspektivering

7.1 Perspektivering

Som nævnt tidligere i mit speciale er der, ifølge Moritz Schramm, ved at ske markante ændringer i danskernes syn på Tyskland i en mere positiv retning. Men han er ikke den eneste, som er tilhænger af denne tese. Henningsen er også tilhænger af denne nye danske opfattelse af Tyskland i bogen *  nemark* fra 2009. Heri omtaler han, at der siden årtusindeskiftet er sket en ændring i holdningen til Tyskland og tyskerne, og at landet er blevet trendy.

I andre kommende studier kunne det være interessev kkende at gennemarbejde det nye tysklandsbillede nærmere for at få et egnet bud på, om det virkelig er sandt, at det negative image af Tyskland og tyskerne i Danmark er ved at svinde ind til fordel for et mere positivt billede. Hvor mit fokus ligger på de danske aviser, kunne en anden undersøgelses fokus ligge på de danske tv-medier. En anden måde man kunne vælge at fange dette emne an i andre kommende studier er eksempelvis, at sammenligne, hvordan henholdsvis det nye og det gamle tysklandsbillede er opstået og hvad der ligger til grund herfor, og så på den måde komme frem til hvad der ligger bag.

Hvis koncentrationen stadig skulle ligge på at analysere de danske avisers fremstilling af Tyskland og tyskerne, kunne der tages udgangspunkt i en diskursanalyse i stedet for tekstanalyse. Diskursanalyse er studiet af sprogbrugen inden for et kommunikerende f llesskab. Fokus ligger p  at identificere og tolke de sproglige st rrelser, som karakteriserer og underst tter forst elsen af tale og tekst.

Kapitel VIII – Resümee

Die Beziehungen zwischen Dänemark und Deutschland, und die Beziehung zwischen den Völkern beider Länder ist in den letzten 200 Jahren sehr angespannt geworden - zumindest aus dänischer Sicht. Der entscheidende Einfluss auf diese Beziehung zwischen den Ländern hat eine Reihe von historischen Ereignissen dahinter. Daher ist die Haltung vieler D nen auf Deutschland und die Deutschen zum gröſsten Teil Ausdruck eines negativen Vorurteils oder mangelnden Wissens. Es besteht ohne Zweifel ein Grund dafür, warum das dänische Bild von Deutschland oft als negativ gesehen wird. Interessant zu erkunden ist, warum es sich so verhält. Ich vermute, dass das dänische Bild von Deutschland insbesondere in den letzten 10-12 Jahren stark verändert ist. Diese Annahme

stammt eigentlich seit dem Mauerfall im Jahr 1989 aus, aber es sollte vor allem mit Rücksicht auf den 11. September 2001 gesehen werden, an dem Terrorismus eine wichtige Rolle spielt. Wenn diese Annahme stimmt, dann stellt sich die Frage: Wie und warum kann die dänische Auffassung von Deutschland sich verändert haben?

In dieser Magisterarbeit werde ich untersuchen und versuchen zu erklären, ob heutzutage noch ein negatives Bild von benachbartem Deutschland herrscht, oder ob dieses Bild sich in eine positive Richtung verändert hat. Um das differenzierteste Bild davon zu bekommen, ist der Schwerpunkt in dieser Magisterarbeit, wie Deutschland als Bild von einem dänischen Winkel in 2011/2012 gesehen wird. Um das Studium überschaubar zu machen, werde ich mich daher auf einen konkreten Fall konzentrieren, wo das sehr positive Bild Deutschlands bedroht sein könnte.

Ich vermute, dass der Grenzstreit (11. Mai 2011 bis 31. Januar 2012) die dänisch/deutschen Beziehungen belastet hat, und im Lichte des Grenzstreites könnte interessant zu untersuchen werden, ob und wie der Grenzstreit das Deutschlandbild in diesem Zeitraum betroffen hat. Noch interessanter ist, wie dies in den fünf größten dänischen Zeitungen zum Ausdruck kommt.

Dauernd dieser Untersuchung der dänischen Berichterstattung der Medien über Deutschland und die Deutschen im Grenzkonflikt 2011/2012, wird auch Roy Langer und seine Untersuchung der dänischen Berichterstattung der Medien über Deutschland und die Deutschen in den 1990er Jahren mit einbeziehen. Dies wird getan, weil sein Studium mit diesem Studium verglichen werden soll. Ich werde untersuchen, ob es eine positive Verschiebung von seinem Studium in den 1990er Jahren zu meinem Studium in 2011/2012 gibt.

Dies führt zur Formulierung der Problemstellung dieser Magisterarbeit:

"Wird das dänische Bild von Deutschland und den Deutschen während und nach dem Grenzkonflikt in 2011/2012 verändert, und wie wird dies in den fünf größten Zeitungen Dänemarks hergestellt?"

Der primäre und grundlegende Basis für diese Studie umfasst sämtliche Artikel und Texte, die in der Zeit rund um den Grenzstreit in den folgenden fünf Zeitungen sich geltend machen: Jyllandsposten, Berlingske Tidende, Politiken, Ekstra Bladet und Weekendavisen. Auf diese Weise

werden sowohl Tageszeitungen, Wochenzeitungen als auch Boulevard-Presse vertreten, und das gibt ein differenzierteres Bild der Studie, da mehrere Spieler im Spiel sind.

Im theoretischen Teil werden „Media-System“, „die Verantwortung des Zeitungen“ und nicht zuletzt „Stereotypen in den Medien“ behandelt, um einen Überblick über die Rolle der Medien zu geben. Seit dieser Magisterarbeit sich mit dem Grenzstreitigkeit in 2011/2012 beschäftigt, ist es in diesem Zusammenhang sehr wichtig zu erklären, was die Schengen-Zusammenarbeit ist, aber auch was der Grenzstreit ist. Schließlich trete ich in die stilistische Material ein, das „die Wortwahl“ und „die Tropen und Figuren“ enthält, und von ihnen erklären, wie ich mich in meiner Arbeit mit der Analyse der verschiedenen Artikeln in den fünf verschiedenen Zeitungen der Stilistik in Anspruch nehmen werde.

Kultur/nationale Kultur, Identität/nationale Identität, Stereotypen und Image. Diese Konzepte sind wichtige theoretische Ansatzpunkte, wenn ich das dänische Bild von Deutschland erkunden will. Besonders Stereotypen sind bedeutungsvolle für diese Magisterarbeit, da die Dänen sich durch Stereotypisierungen und Generalisierungen von den Deutschen distanzieren.

Die Analyse basiert auf einigen ausgewählten Artikeln, die mit Textanalyse und Stilistik analysiert werden. Auf diese Weise wird klar bewiesen, ob der Artikel im Verhältnis zu Deutschland und den Deutschen negativ oder positiv ist. Einige Artikel rücken ins Blickfeld, die ein Bild von Deutschland und Deutschen zu bilden helfen. Schließlich mache ich eine Interpretation aller Daten.

Von den Artikeln, die in dieser Studie analysiert werden, wird es deutlich, dass in den dänischen Zeitungen die positiven Zügen viel mehr als die negativen Zügen, im Zusammenhang mit der Herstellung von Deutschland und Deutsche in den dänischen Medien, Platz nehmen. Stereotypisierungen sind nicht relevant, und die wenigen Stereotypisierungen, die in den dänischen Zeitungen zu finden sind, werden als ein positives Merkmal benutzt. Dies zeigt deutlich, dass es eine Entwicklung von den negativen zum positiven gibt. Das positive nimmt in dänischen Zeitungen viel mehr Platz. Dies kann auch von den Themen, die etwa in dänischen Zeitungen in Verbindung mit Deutschland und den Deutschen geschrieben werden, und auch von den Themen, die nicht mehr von großer Bedeutung sind.

Kapitel IX – Litteraturliste

9.1. B ger

- Agger, Gunhild, Gentikow, Barbara und Hedetoft, Ulf: „*Stereotyper i Europa*“ – Pinkert, Ernst-Ullrich: „*Den grimme tysker*“, Aarhus Universitetsforlag, 1990, 59-81
- Henningsen, Bernd: „*Dänemark – Die Deutschen und ihre Nachbarn*“, Verlag C.H. Beck, München, 2009
- Holzapfel, Otto: „*Das deutsche Gespenst – Wie D nen die Deutschen und sich selbst sehen*“, Wolfgang Butt Verlag, 1993, 7-17, 41-74, 88-97, 118-127
- Feldb k, Ole: „*Dansk identitetshistorie*“, bind 1-4, C.A. Reitzels forlag, København, 1991-92.
- Jäger, Kirsten: „*Interkulturelle Kommunikation – Introduktion zur Forschung und Lehre*“, Publikation von Institut für Sprache und interkulturelle Studien Universität Aalborg, Vol. 25, 2000
- J rgensen, Keld Gall: „*H ndbog i stilistik og tekstanalyse*“, Gyldendal, Nordisk Forlag A/S, København, 1996
- Kuschel, Rolf und Zand, Faezeh: „*Fordomme og stereotyper*“, Frydenlund, 2007, 43-144
- Kleinsteuber, Hans J.: „*Stereotype, Images und Vorurteile*. In: *Die hässlichen Deutschen, Deutschland im Spiegel der westlichen und östlichen Nachbarn*“, Günter Trautmann (Hrsg), Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1991.
- Langer, Roy: „*Die Darstellung Deutschlands in dänischen Medien – Eine Mediendiskursanalyse*“, Deutscher Universitäts-Verlag, 2003
- Luhmann, Niklas: „*Massemediernes realitet*“, København: Hans Reitzels Forlag, 1996
- M ssener, Helmut und Kirsch, Frank-Michael in Zusammenarbeit mit Charlotta Brylla und Ursula Naeve-Bucher: „*Nachbarn im Ostseeraum unter sich – Vorurteile, Klischees und Stereotypen in Texten*“, Akademitryck, Edsbruck, 2000
- Pinkert, Ernst-Ullrich und Gemz e, Anker: „*Deutschstunde. Tysk kulturimport i Danmark efter 1945*“, Praesens Verlag, Wien 2007. (kompendium)
- Wagner, Gudrun und Jonas, Kurt: „*P lsetyskere und dumme D nen – Eine kontrastive Nachbarkunde*“, Forlaget Sprog ger, 1995
-  hrgaard, Per: „*Abkehr und Wiederentdeckung – die deutsche Kultur in Dänemark nach 1945*“, Deutsche Akademie f r Sprache und Dichtung – Jahrbuch 2006

- Østergaard, Uffe: „De hæslige tyskere“, Center for Kulturforskning, Århus, 1990

9.2. Tidsskrifter

- Pluk, Nr. 2, juni 2002, Institut for grænseregionsforskning, Winds bogtrykkeri A/S

9.3. Hjemmesider

- <http://www.dk-forum.de/57.0.html>. - Interview med Roy Langer omkring hans undersøgelse af de danske mediers dækning af Tyskland (2.2.2012)
- <http://www.gallup.dk/Laesertal/L%C3%A6sertal%202k3k%202011.pdf> – De danske avisers l sertal i 2 og 3 kvartal af  ret 2011 (12.2.2012)
- <http://www.euo.dk/nyheder/euidag/2011/maj/schengenDK/> - Folketingets hjemmeside omkring EU (17.3.2012)
- <http://www.pressenaevnet.dk/lovgivning/presseskik.html> - Lovgivning omkring pressen (18.3.2012)
- <http://www1.jp.dk/info/journalistik.htm> - Jyllandspostens hjemmeside omkring journalistik (18.3.2012)
- <http://www.samfundsfaget.dk/temaer/ansvarlig-presse-mediernes-rolle-og-ansvar/stereotyper-i-medierne/> - Hjemmeside omkring mediernes rolle i Danmark (18.3.2012)
- www.tysk.nu (23.3.2012)
- <http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=81166> – Tidsskrift omkring Danmarks identitetshistorie (27.3.2012)
- <http://www.tysk.dk/langer.shtml> - Interview med Roy Langer (4.4.2012)
- <http://www.euo.dk/nyheder/euidag/2011/maj/schengenDK/> - Folketingets hjemmeside omkring EU (17.3.2012)
- <http://www.euo.dk/emner/schengen/> - Folketingets hjemmeside omkring EU, i dette tilfælde Schengen-samarbejdet (17.3.2012)
- <http://www.euo.dk/upload/application/pdf/11d43f68/Toldkontrol.pdf> - Pdf-fil omkring toldkontrollen (17.3.2012)

- <http://metoderidansk.systime.dk/index.php?id=169> – E-bog på nettet omkring stilistik (16.4.2012)
- http://sekr.uvm.dk/historie/tekster_tidssoejle/tid_hist/dan_4_1864.html - Hjemmeside omkring Danmarks historie (18.4.2012)
- <http://www.update.dk/cfje/VidBase.nsf/ID/VB01388809> - Danmarks Medie og Journalisthøjskole – Tekstanalyse 16.4.2012)
- <http://www.jppol.dk/da/artikler/dagblade/ekstra-bladet.aspx> - Politikens Hus hjemmeside (18.3.2012)
- <http://sok.systime.dk/index.php?id=143> – ”Sprog og kultur” – E-bog af Karsten Sielemann og Rikke Mosegaard Dyring (16.4.2012)
- <http://www.dr.dk/Nyheder/Temaer/2011/Valg/2011/09/17/134521.htm> - Artikel på dr.dk’s hjemmeside (27.4.2012)
- <http://www.ft.dk/samling/20111/vedtagelse/V22/index.htm> - Folketingets officielle hjemmeside (17.3.2012)

9.4. Artikler, som er blevet brugt i unders gelsen¹⁶¹

- Bl dnikov, Bent: ”Ny blæst omkring Rudolf Hess’ flyvetur”, Berlingske Tidende, 2.6.2011
- Kastholm, Claes: ”L st og påskrevet”, Berlingske Tidende, 5.6.2011
- Kuttner, Michael: ”Herr Fischer og De Grønne”, Berlingske Tidende, 6.6.2011
- Crone, Morten: ”Et dansk problem”, Berlingske Tidende, 7.6.2011
- Bl dnikov, Bent: ”Tr d på Pia Kjærsgaard og paven”, Berlingske Tidende, 7.6.2011
- Kuttner, Michael og Crone, Morten: ”Tysk angreb på dansk aftale”, Berlingske Tidende, 7.6.2011
- Ritzau: ”Tysklands regering vedtager udfasning af atomkraft”, Berlingske Tidende, 7.6.2011
- Piquet: ”William Kvist er et skridt nærmere Bundesligaen”, Berlingske Tidende, 7.6.2011
- Schauser, Søren: ”Virtuosen orker ikke de ægte varer”, Berlingske Tidende, 8.6.2011
- Ritzau: ”Arnesen henter sin tredje Chelsea-spiller til HSV”, Berlingske Tidende, 8.6.2011
- Tang, Uffe og Klarskov, Kristian: ”Den dansk-tyske gr nsestrid spidser til”, Berlingske Tidende, 8.6.2011

¹⁶¹ Disse er opdelt efter avis, samt datoer

- Tang, Uffe og Klarskov, Kristian: *"Det handler ikke om Danmark"*, Berlingske Tidende, 8.6.2011
- Tang, Uffe og Klarskov, Kristian: *"Den skærpede grænsekontrol udskudt igen"*, Berlingske Tidende, 8.6.2011
- Ritzau: *"Derfor passer Kvist til Bundesligaen"*, Ekstra Bladet, 2.6.2011
- Ritzau: *"Sverige kunne uden Zlatan"*, Ekstra Bladet, 4.6.2011
- Ritzau: *"Hansi Hinterseer skal udfordres: Kandis-Johnny vil synge på tysk"*, Ekstra Bladet, 5.6.2011
- Danielsen, Niels-Birger: *"Jeg har sluttet fred med tyskerne"*, Ekstra Bladet 5.6.2011
- Kjeldtoft, Jan: *"Scorekongen, Scorekongen"*, Ekstra Bladet, 6.6.2011
- Ritzau: *"Tysk sejr i Luxemborg"*, Ekstra Bladet, 6.6.2011
- Egelund, Mads Glenn: *"Pokerspil om Kvist"*, Ekstra Bladet, 7.6.2011
- Grønvald, Henrik: *"Alt er billigere syd for grænsen"*, Jyllandsposten, 2.6.2011
- Jalving, Mikael: *"Die dummen Deutschen"*, Jyllandsposten, 3.6.2011
- Raahauge, Anders: *"Gr nsekontrollen set sydfra"*, Jyllandsposten, 3.6.2011
- Schmidt, Ole: *" rgerligt med Nyholm"*, Jyllandsposten 3.6.2011
- Ritzau: *"Soldronningen"*, Jyllandsposten, 3.6.2011
- Ritzau: *"10 år med åbne gr nsere fejres"*, Jyllandsposten, 4.6.2011
- Hermansen, Tom: *"Tr d på Flemming Rose"*, Jyllandsposten, 4.6.2011
- Overgaard, Jens: *"SLS på hårtørrer-kurs"*, Jyllandsposten, 4.6.2011
- Bonde, Jens-Peter: *"7 OM EN SØNDAG: Grundloven b r skrives om"*, Jyllandsposten, 5.6.2011
- Stenvei, Michael: *"Flere danske vindmøller til Tyskland"*, Jyllandsposten, 6.6.2011
- Ritzau: *"Fødevarestyrelsen om bakterier: Nu kan vi  nde lettet op"*, Jyllandsposten, 6.6.2011
- Stenvei, Michael: *"Grøn milliard-eksport i sigte"*, Jyllandsposten, 6.6.2011
- Ritzau: *"Klose forlader Bayern München"*, Jyllandsposten, 7.6.2011
- Ritzau: *"Plat provokunst"*, Jyllandsposten, 7.6.2011
- Deichgr ber, René: *"Gartnere f r agurk på Tyskland"*, Jyllandsposten, 7.6.2011
- Hansen, Curt: *"SKAK: Romantisk spil ved det tyske mesterskab"*, Jyllandsposten, 7.6.2011
- Ritzau: *"Zidan er træt af Dortmund"*, Jyllandsposten, 7.6.2011

- Pittelkow, Ralf: *"BAG NYHEDEN: Gr nsekontrol og EU-krise"*, Jyllandsposten, 8.6.2011
- Hansen, Curt: *"SKAK: Delt førsteplads ved tysk mesterskab"*, Jyllandsposten, 8.6.2011
- Visbjerg, Thomas: *"R d regering vil fjerne toldere"*, Jyllandsposten, 8.6.2011
- Wivel, Peter: *"Elgiganter frygter tysk   kodiktat"*, Politiken, 2.6.2011
- Maltesen, Bo og Holst, Niels: *"S  er det igen agurketid – bare de ikke er fra Tyskland"*, Politiken, 3.6.2011
- Ritzau: *"Manuel skifter til Bayern"*, Politiken, 3.6.2011
- Wivel, Peter: *"Goodbye Lenin"*, Politiken, 4.6.2011
- Wivel, Peter: *"Erstatning på vej til spanske gr ntsagsproducenter"*, Politiken, 4.6.2011
- Tetzlaff, Marie: *"Verden ifølge Trojanow"*, Politiken 4.6.2011
- Skovmand, Kaare: *"Bakterie breder sig globalt"*, Politiken, 5.6.2011
- Wivel, Peter: *"Kampen mod vindmøller 2011"*, Politiken, 5.6.2011
- Garly, Morten: *"Agurkerne er ikke frifundet endnu"*, Politiken, 5.6.2011
- Ritzau: *"Apropos"*, Politiken, 5.6.2011
- Husted, Poul: *"Lille by gemmer på mekka for design"*, Politiken, 5.6.2011
- Andersen, Sophie Hæstorp: *"BRUGERBETALING: Regeringen gentager Tysklands store fejl på sundhedsområdet"*, Politiken 6.6.2011
- Wivel, Peter: *"Europas titusinder atomnomader tager broderparten af den radioaktive stråling"*, Politiken, 7.6.2011
- Beim, Jakob Hvide og Pedersen, Kaare: *"Forvirring: Først var det agurker, s  bønnespirer"*, Politiken, 7.6.2011
- Ritzau: *"Klose er fortid i FC Bayern"*, Politiken, 7.6.2011
- Ritzau: *"Pocketbutikker skal til Tyskland"*, Politiken, 7.6.2011
- Ritzau: *"Kvist meldes tæt på Sfb Stuttgart"*, Politiken, 7.6.2011
- Theil, Peter: *"Turen g r nok en gang til Berlin"*, Politiken, 7.6.2011
- Carlsen, Kathrine Storgaard: *"Agurkekrisen ruinerer spanske frugt- og gr ntavlere"*, Politiken, 8.6.2011
- Skærbæk, Morten: *"Toldere kan være på plads i næste uge"*, Politiken, 8.6.2011
- Beim, Jakob Hvide: *"Tyskerne leder videre, mens EU betaler bod"*, Politiken, 8.6.2011
- Bonde, Lisbeth: *"Alderens lethed"*, Weekendavisen, 1.6.2011

- Crone, Morten m.fl.: *"Næste skridt: Større brandmur for euroen"*, Berlingske Tidende, 1.2.2012
- Kassebeer, Søren: *"Opera til tiden"*, Berlingske Tidende, 1.2.2012
- Olsen, Jakob Steen: *"Teater må ikke være elit rt"*, Berlingske Tidende, 1.2.2012
- Ritzau: *"PFA på spring til nye aktiekøb"*, Berlingske Tidende, 2.2.2012
- Kuttner, Michael: *"Tyskland lytter, når de ældste taler"*, Berlingske Tidende, 3.2.2012
- Ritzau: *"Deutsche Bank slutter Ackermann- ra med tab"*, Berlingske Tidende, 3.2.2012
- Risager, Morten: *"Stuttgarts ansigt er dansk"*, Berlingske Tidende, 5.2.2012
- Kragh, Claus: *"Fire ubekvemme sandheder om EU"*, Berlingske Tidende, 6.2.2012
- Winther, Bent: *"Føderationen kommer – men hvor blev EU-modstanderne af"*, Berlingske Tidende, 6.2.2012
- Kuttner, Michael: *"Modl s mod Mutti"*, Berlingske Tidende, 6.2.2012
- Ritzau: *"Toldere væk fra grænsen"*, Berlingske Tidende, 6.2.2012
- Akdogan, Yildiz: *"Fra tomme kirker til fyldte kulturhuse?"*, Berlingske Tidende, 7.2.2012
- Nielsen, Ole Bang: *"Franskmændene skal sluge den tyske medicin"*, Berlingske Tidende, 8.2.2012
- Houkj r, Niels: *"Amadeus genopfundet i nutidsroman"*, Berlingske Tidende, 8.2.2012
- Ritzau: *"Ikke verdens heldigste dag"*, Berlingske Tidende, 8.2.2012
- Munk-Petersen, Trine: *"Tørsten efter en mening med det hele"*, Berlingske Tidende, 8.2.2012
- Bj rn, Michael: *"Det er frygteligt trist"*, Ekstra Bladet, 2.2.2012
- Frandsen, Søren: *"Flensborgs varme oase"*, Ekstra Bladet, 5.2.2012
- Frandsen, Søren: *"Køn lille købstad"*, Ekstra Bladet, 5.2.2012
- Stilling, Finn: *"Auf wiedersehen"*, Ekstra Bladet, 8.2.2012
- Ritzau: *"Landin på anden klasse"*, Ekstra Bladet, 8.2.2012
- Wehlast, Mads Glenn: *"Pokaldr mme"*, Ekstra Bladet, 8.2.2012
- Busch, Mikael: *"Amadeus forever"*, Jyllandsposten, 1.2.2012
- Ruby, J rn Uz: *"Fy-ord forsvandt, men indholdet er det samme"*, Jyllandsposten, 1.2.2012
- Rasmussen, Jacob Haislund: *"Tysk dopingmareridt"*, Jyllandsposten, 1.2.2012
- Ruby, J rn Uz: *"En rusten r st fra graven"*, Jyllandsposten, 2.2.2012
- Christiansen, Christine: *"Brahms-festival fyrigt fra start"*, Jyllandsposten, 3.2.2012

- Povlsen, Jens: "*KLASSISKE PLADER*", Jyllandsposten, 3.2.2012
- Haslund, Flemming: "*Bentleys nye direktør: Livet leves bag rattet*", Jyllandsposten, 3.2.2012
- Schacht, Christian: "*Fint skal det være*", Jyllandsposten, 4.2.2012
- Ruby, J rn Uz: "*Hvor kommer truslerne mod: Vesten fra?*", Jyllandsposten, 4.2.2012
- Jensen, Christian Munk og Foght, Thomas: "*Gladbachs genrejsning*", Jyllandsposten, 4.2.2012
- Nyva, Louise Bull: "*Holberg set med tyske  jne*", Jyllandsposten, 5.2.2012
- Christiansen, Christine: "*Lars Vogt for fuld skrue*", Jyllandsposten, 6.2.2012
- Camre, Mogens: "*Al magt til Tyskland*", Jyllandsposten, 7.2.2012
- Jensen, Solveig Gram: "*Arveffender b r rykke tættere sammen*", Jyllandsposten, 8.2.2012
- Jensen, Solveig Gram: "*Frankrig og Tyskland vil have fælles selskabsskat*", Jyllandsposten, 7.2.2012
- Ruby, J rn Uz: "*To anholdt for syrisk spionage i Tyskland*", Jyllandsposten, 8.2.2012
- Jensen, Solveig Gram: "*VOXPOP: Franske stemmer*", Jyllandsposten, 8.2.2012
- Ritzau: "*ET ØJEBLIK: Biler i et science fiction-sceneri*", Politiken, 1.2.2012
- Skotte, Kim: "*Det s de liv med Tarantino*", Politiken, 2.2.2012
- Ritzau: "*Ny anholdt i nazisag*", Politiken, 2.2.2012
- Weil, Vincent: "*Krav om  rligt, hårdt arbejde og kamp om hvert enkelt græsstrå*", Politiken, 3.2.2012
- Friis, Henrik: "*Imponerende Brahms-fort lkning*", Politiken, 3.2.2012
- Hansen, Sune Berg: "*SKAK: Mads på plads*", Politiken, 6.2.2012
- Ritzau: "*Tourdj velen*", Politiken, 7.2.2012
- Rehn, Niklas: "*FODBOLD: Kon Katongo indtager de afrikanske mesterskaber*", Politiken, 8.2.2012
- Bruhn, Katinka: "*Mozart i en jazztid*", Weekendavisen, 3.2.2012
- Hansen, Jan Bo: "*Forår for Merkel*", Weekendavisen, 3.2.2012

9.5. Artikler, som er blevet brugt som inspiration

- Agger, Christina m.fl.: *"Venstre: For groft at trække nazi-kortet i gr nsedebatten"*, Jyllands-Posten, 19.6.2011
- Dalgaard, Bente: *"Tyskland er trendy"*, Ny Viden, Syddansk Universitets Magasin, april 2008. Nr. 4
- Friis, Lykke: *"Tænker jeg på Tyskland om natten"*, www.b.dk, 24.6.2011
- Hermann, Gunnar: *"Dänemark führt die 'permanente Grenzkontrolle' wieder ein"*, Süddeutsche Zeitung, 11.5.2011
- Hjortdal, Marie og Vangkilde, Jesper: *"VKO indfører grænsekontrol allerede om få uger"*, Politiken 11.5.2011
- Krause-Kj r, Niels: *"Det tyske spøgelse"*, Jyllandsposten, 17.5.1992
- Langer, Roy: *"Sådan opstår mediernes skæve Tysklandsbillede"* <http://www.tysk.dk/langer.shtml> (Bilag 1)
- Pinholt, Kristoffer: *"Ambassadør: Danskerne ser mere positivt på Tyskland"*, 02.10.2010 - <http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2010/10/02/124930.htm>
- Pinkert, Ernst-Ullrich: *"Det tyske spøgelse i Danmark"*, 2011
- Rohleder, Niels: *"Skæve billeder af et land og et folk"*, Informationen, 16.10.1997
- Rohleder, Niels: *"Tyskerhadet lever i bedste velgående"*, Information, 9.3.2000
- Schramm, Moritz: *"Et nyt tysklandsbillede"*, Weekendavisen Nr. 12, 19.3.2008
- Wivel, Peter: *"Gr nsestriden er nået helt op til Merkel. Dansk grænsekontrol modtages med vrede af tyske politikere og lederskribenter"*, Politiken, 10.6.2011

Kapitel X – Bilag

Bilag 1

Sådan opstår mediernes skæve Tysklands-billede

Er billedet af Tyskland afbalanceret eller misvisende i danske medier? - Dette spørgsmål har Tysk.dk stillet til den eneste i Danmark, der har undersøgt det systematisk, Ph.D. Roy Langer, Handelshøjskolen i København.

Medierne er et af de vigtigste områder, der påvirker den brede offentligheds opfattelse af Tyskland og tyskerne, andre områder er det sociale nærmiljø (familie, venner, bekendte) og uddannelsessektoren.

Er der flest gode og kun få misvisende artikler og udsendelser?

Roy Langer: "Det er ikke interessant med en opgørelse i tal, der skulle forsøge at vise, at mediernes indslag om Tyskland indeholder X procent nuancerede og Y procent unuancerede artikler og udsendelser. Man f r i stedet et langt mere væsentligt billede ved at vurdere medierne kvalitativt. Her er det nemlig lige så interessant at se, hvad der ikke skrives og hvilke associationer, der vækkes mellem linierne, som hvad der faktisk står", forklarer Roy.

Dette skal man lægge mærke til

Stereotypier: "P lsetyskere", "de grundige tyskere" osv. - disse klicheer er lette at opdage og forholde sig til. Der er forholdsvis mange tydelige stereotypier i den mere populære del af pressen og ikke mindst på sports- og motor-siderne".

"Images er derimod mere farlige. De forekommer også i artikler, der på overfladen forekommer seriøse. Images tegner et billede af tyskere gennem hentydninger til for eksempel 2. verdenskrig eller 1864, og disse images vækker derfor associationer om tysk vilje til magt og ekspansion".

RL understreger imidlertid, at medier aldrig kan vise virkeligheden som den er – det ville være et urealistisk krav til medierne. "Medievirkeligheden er en virkelighed i sin egen ret og vil altid være skæv i forhold til realiteten," siger Roy Langer og tilføjer: "Men det er naturligvis et problem, hvis mediernes virkelighed er alt for anderledes og er alt for ensidig i forhold til den virkelighed, medierne ønsker at informere om og at tage stilling til."

Fortidens st vletramp

"Et eksempel er dækningen af spørgsmålet om Maastricht-traktaten og EU. Ja-siden sagde, at Tyskland skulle integreres i Europa for at sikre stabiliteten og freden. Nej siden, at EU med det store Tyskland ville blive for dominerende. I begge tilfælde ses et image, hvor tyskerne karakteriseres med en skjult hentydning til Tysklands fortid op til 1945".

"Et andet eksempel er genforenings-processen. Efter gl den over Murens åbning, førte

genforeningsplanerne til en mere eller mindre udtalt frygt for, at Tyskland ville blive for stor - og her var der atter mange hentydninger til Tysklands fortid. Efter at genforeningen er blevet realiseret, er dette tema dog forsvundet".

"Et tredje eksempel er debatten 1996, om tyskere kunne købe sommerhuse i Danmark. Også her var der skjulte hentydninger til den fortidige ekspansionstr ng - forstærket af en mediestorm, der var helt ude af proportioner, fordi kun ganske få tyskere til sidst fik besked på at sælge deres sommerhus - det kom frem i ganske små fodnoteartikler længe efter mediestormen havde lagt sig !"

Hvad der ikke fortælles noget om

Roy Langer: "Nogle temaer omtales gang på gang, mens andre aldrig nævnes. Her er der en ganske stor skævhed. - Følgende emner omtales meget: Regeringens politik, EU-stof, turisme, nynazisme, udlændinge, terrorisme, militær, 2. Verdenskrig. - Og følgende er fr v rende: Hverdagskultur, uddannelses-stof, positive eksempler på udlændinge-integration, moderne kunst og kultur (man taler mest om ældre finkultur). Disse tematiske valg og blinde pletter i Tysklands-dækningen giver et noget tilbagevendt og ensidigt billede af Tyskland i de danske medier.

Hvordan kan en journalist lave nuancerede fremstillinger af Tyskland?

Roy Langer: "**Punkt 1:** Tag flere emner op, ikke kun de negative. **Punkt 2:** Nuanc r inden for emnet. Skriver du om Tyskland og flygtninge, s  nævn også de gode eksempler på integration. - Under krigen i Bosnien tog Tyskland imod tusindvis af flygtninge, og mange tyske familier tog også privat imod flygtninge - men det blev ikke fremhævet i danske medier. **Punkt 3:** Overvej: Hvor god er artiklen? En interessant artikel har mindre behov for at blive "peppet op" med klisch er. **Punkt 4:** Sæt dig ind i Tysklands sprog og kultur - og skaf dig et bredt net af kontakter og kilder, det vil hjælpe til at forebygge en for snæver synsvinkel. - Således er det iøjnefaldende, at det netop er Günther Grass, der omkring genforeningen fylder så meget i de danske medier - mens andre tyske kulturpersonligheder som f.eks. Martin Walser og Hans Magnus Enzensberger synes at være mindre interessante ... "

Hvad er konsekvenserne af den skæve Tysklands-dækning?

"Vi må antage, at det unuancerede billede har konsekvenser, men vi kan ikke direkte påvise det. Men et negativt image har indflydelse på lysten til at beskæftige sig med landet og at lære sproget. Dette kan i sidste ende have betydning for Danmarks samhandel med Tyskland, i Sønderjylland koster manglen på tysk-kyndige allerede arbejdspladser".

"Den onde cirkel kan kun brydes med politiske beslutninger: Samfundet må have en interesse i en meget bedre mediefokus på nabolandet, bl.a. ved at tilbyde tysk TV - lige nu forsvinder det ved kabel TV-afstemninger. - Et andet problem, hvis l sning kræver politiske handlinger, er tysk i uddannelsessystemet. Seminarie-uddannelsen af tysk-lærere må eksempelvis styrkes, omkring halvdelen af folkeskolelærerne, der underviser i tysk, har det ikke som liniefag".

Roy Langer er tyskf dt fra Schwerin, uddannet ved universitetet i Rostock, kom i 1989 til Danmark, har været seminarie-lektor ved Blaagaard Statsseminarium og er nu adjunkt ved Handelshøjskolen i København.

Kontakt-adresse: rl.ikl@cbs.dk

Bilag 2

E-mailudveksling med Moritz Schramm¹⁶² 8.2.2012

K re Moritz Schramm

Jeg skal til at i gang med mit speciale i tysk, hvor jeg netop beskæftiger mig med tysklandsbilledet den dag i dag.

Jeg har før dette speciale skrevet synopsis omkring dette og benyttet mig af mange af dine artikler. Eksempelvis: Et nyt tysklandsbillede og Et nyt billede af Tyskland.

Disse artikler er fra 2008. Og jeg ville høre om du måske kunne hjælpe mig med nyere artikler eller bøger som påviser at tysklandsbilledet er blevet mere positivt?

Det lyder utroligt spændende, og jeg fokuserer på tysklandsbilledet, som den bliver fremstillet i medierne, og jeg har tænkt mig at sammenligne min undersøgelse i dag sammen med undersøgelsen Roy Langer lavede i 90'erne. Hvis du kender til dette

Men hvem skal man snakke med for at få information omkring mediernes behandling af Tyskland? Kender du eventuelt nogen, eller har du beskæftiget dig med noget, der minder om det?

Jeg ved ikke om jeg belaster dig med alle disse spørgsmål. Men det kunne være en stor hjælp.

Tusind tak,

Almedina Bajramovic, 10.semester, Aalborg Universitet, Tysk almen

Hej Dina,

Jeg kender desværre ikke nyere undersøgelser om emnet – og ved heller ikke om der er nogen, der pt. arbejder med det. Men der hersker for mig at se ingen tvivl om at det vil være rigtigt godt at få det undersøgt lidt nærmere: det lyder meget spændende med dit speciale! Hvis jeg var din vejleder (som jeg vist ikke er :-)) vil jeg anbefale dig bare at gå i gang med din egen undersøgelse: måske ved at fokusere på mediedækning af landet i enkelte perioder, måske udvalgte medier, måske med blik på enkelte events (fodbold, politiske topmøder, striden om grænsekontrol mv.). Men det skulle selvfølgelig funderes og afgrænses. Du vil nok ikke kunne levere den samme omfang af undersøgelser af Langer i sin tid har gjort, men til gengæld vil du kunne spille op mod hans resultater – som jeg vitterligt ikke tror, er stadig gældende.

¹⁶² Adjunkt - Institut for Litteratur, Kultur og Medier ved Syddansk Universitet

Altså, desværre: ikke meget praktisk hjælp fra min side, men du er meget velkommen til at kontakte mig igen undervejs, hvis du har spørgsmål, og jeg vil helt sikkert også være meget interesseret i at høre om dine resultater senere i forløbet.... Er du af og til i København eller Odense? Vi kunne sagtens mødes til en kop kaffe og tale om emnet, hvis du alligevel var i nærheden.

De bedste hilsener

Moritz

Bilag 3

E-mailudveksling med Per  hrgaard¹⁶³ 16.2.2012

K re Per Øhrgaard

Jeg skal til at i gang med mit speciale i tysk, hvor jeg netop beskæftiger mig med tysklandsbilledet den dag i dag.

Jeg har før dette skrevet synopsis omkring dette kunne tænke mig at arbejde videre med det. Jeg ville høre om du måske kunne hjælpe mig med nyere artikler eller bøger, som påviser at tysklandsbilledet er blevet mere positivt?

Det lyder vildt spændende, og jeg fokuserer nemlig på tysklandsbilledet som den bliver fremstillet i medierne, og jeg har tænkt mig at sammenligne min undersøgelse i dag sammen med undersøgelsen Roy Langer lavede i 90'erne. Hvis du kender til dette?

Men hvem skal man snakke med for at få information omkring mediernes behandling af Tyskland? Kender du eventuelt nogen, eller har du beskæftiget dig med noget, der minder om det?

Jeg har beskæftiget mig meget med dansk/tyske kulturrelationer og fandt netop dette emne spændende eftersom vi så lang tid efter 2. Verdenskrig stadig har dette negative billede af tyskerne, men jeg er dog af den mening, at vi bevæger os den rette vej og at vi måske ser lidt mere positivt på dem end vi gjorde i 90'erne hvor Roy Langer lavede sin undersøgelse.

Jeg ved ikke om jeg belaster dig med alle disse spørgsmål. Men det kunne være en stor hjælp.

Tusind tak,

Almedina Bajramovic, 10.semester, Aalborg Universitet, Tysk almen

K re Dina Bajramovic,

tak for din mail, som blev liggende lidt, fordi jeg skulle indrette mig i udlandet.

Jeg kender udmærket Roy Langers undersøgelse, som er spændende, men som jeg også husker som lidt for negativ i den forstand, at han gjorde meget ud af boulevardpressens holdninger. De havde måske dengang også større betydning endnu, hvor BT og Ekstrabladet har stærkt faldende oplag.

Det er til gengæld svært (for mig) at pege på en nyere systematisk undersøgelse af tysklandsbilledet. Elisabeth Bense har skrevet noget, hvis titel jeg ikke har ved hånden, men du kan måske google det frem. Og Henrik Rye M ller og jeg har i en udgave af tidsskriftet "Sprint" skrevet en forholdsvis kritisk anmeldelse. Men det er også adskillige år siden.

Jeg vil anbefale dig – udover at tale med Ernst-Ullrich Pinkert, som ved en hel del om emnet – at se på tysklandsd kningen i de mere seriøse aviser (Politiken, Information, Berlingske Tidende, Jyllands-Posten, Weekendavisen osv.) og i evt. DRs og TV2s nyheder. Jeg tror, at du har ret i, at forholdene efterhånden normaliseres, og ironisk nok bidrager Gr ekenlands-krisen måske til det:

¹⁶³ Professor i tysk fra Handelshøjskolen i København

Hvis en græsk avis bringer en karikatur af Angela Merkel som Hitler, siger man i Danmark, at det er nu alligevel for meget – dvs. man solidariserer sig alligevel et stykke hen ad vejen med Tyskland.

Omvendt kan du se i nogle blogs i forbindelse med professor-sagen i Aarhus lige nu, at “det er nok fordi hun kommer fra et mere autoritært system som det tyske” - hvilket i parentes bemærket er det rene vrøvl, men viser, at den slags forestillinger stadig væk trives i bedste velgående.

Men hos nogle! Man kan altid finde fordomme, spørgsmålet er, hvor udbredte de er. Det er svært at vide og svært at undersøge, og jeg kan ikke sige meget mere end dette her, men ønske dig held og lykke.

Med venlige hilsener, Per Øhrgaard

Bilag 4

E-mailudveksling med Chefredaktør J rn Mikkelsen¹⁶⁴ 22.2.2012

K re J rn Mikkelsen.

Jeg hedder Almedina Bajramovic og g r på Aalborg Universitet på 10.semester.
Jeg er nu i gang med mit speciale som omhandler det danske tysklandsbillede i dag.

Jeg benytter mig af Roy Langers undersøgelse af det danske medie billede af Tyskland, da det netop er dette min undersøgelse skal gå ud på.

Jeg kunne godt tænke mig at analysere artikler fra 2011 omkring gr nsestriden. Hvordan beskrives Tyskland under gr nsestriden og hvordan beskrives Tyskland efter?

Har dette nogen effekt og er det danske tysklandsbillede blevet mere positivt siden Roy Langer lavede sin undersøgelse??

Jeg mener, at dette har ændret sig og at tyskerne bliver beskrevet langt mere positivt i forhold til før og at vi måske er begyndt at gøre op med de typiske stereotypiseringer af tyskerne.

Jeg kan se du har været tysk korrespondent i over 25 år og ville høre om du har en mening om alt dette?

Jeg kan se du også har holdt konferencer omkring netop medie billedet af Tyskland.

Håber du har tid til at hjælpe.

K re Dina,

Den 26. april er der en debat på Aarhus Universitet om præcist disse ting, arrangeret af dansk-tysk kulturselskab. Der deltager bl.a. Siegfried Matlok, en tysk vestas-mand, en lektor fra germanistik og undertegnede. Måske det var noget? Arrangøren hedder bente rasmussen.

Vh. j rn mikkelsen

K re J rn Mikkelsen

Det lyder rigtigt interessant. Hvor kan man læse noget omkring dette? Og er alle velkommen til at deltage og kommer der et program omkring dette??

Det kunne være en anden tilgang til specialet at inddrage denne debat. Bliver der lavet et referat af denne debat, for der har været konferencer f r om netop dette emne, hvor man kunne finde referater af debatterne??

Det ville være en rigtig interessant vinkel at deltage i sådan et debatmøde og høre omkring det.

Tusind tak for din hjælp.

¹⁶⁴ Tysklands korrespondent i adskillelige år for Jyllandsposten, og er nu chefredaktør for samme avis

Bilag 5

Søgning på artikler i Infomedia

Artikler under gr nsestriden

 **INFOMEDIA**

[Hjælp](#) | [Rapport](#) | [Aalborg Universitets Bibliotek](#) | [Afslut](#)

Søgning

Udvidet søgning

Ekspersts gning

Indtast søgeord

tysk*

Søg

Filtre

Periode

Fra

Til og med

Artikelst rrelse

Sortering

Anden

01-06-2011

08-06-2011

Fra

Til

Efter relativ score

Hurtigvalg af kilder

Frav lg alle kilder

5 af 1.712 kilder valgt

Landsd ekkende dagblade

Regionale dagblade

Lokale ugeaviser

Fagblade og magasiner

Nyhedsbureauer

Webkilder

Radio- og TV-indslag

Øvrige kilder

Vælg alle landsd ekkende dagblade

☐ Aktuelt

☐ Arbejderen

☒ Berlingske

☐ BT

☐ Børsen

☐ Børsen Lørdag / Søndag

☐ Børsen Tillæg

☐ Dato

☐ Effektivt Landbrug

☒ Ekstra Bladet

☐ Information

☒ Jyllands-Posten

☐ Kristeligt Dagblad

☐ Licitationen - Byggeriets Dagb...

☒ Politiken

☒ Weekendavisen

[Kildeinfo](#)

Artikler efter gr nsestriden

 **INFOMEDIA**

[Hjælp](#) | [Rapport](#) | [Aalborg Universitets Bibliotek](#) | [Afslut](#)

Søgning

Udvidet søgning

Ekspersts gning

Indtast søgeord

tysk*

Søg

Filtre

Periode

Fra

Til og med

Artikelst rrelse

Sortering

Anden

01-02-2012

08-02-2012

Fra

Til

Efter relativ score

Hurtigvalg af kilder

Frav lg alle kilder

5 af 1.712 kilder valgt

Landsd ekkende dagblade

Regionale dagblade

Lokale ugeaviser

Fagblade og magasiner

Nyhedsbureauer

Webkilder

Radio- og TV-indslag

Øvrige kilder

Vælg alle landsd ekkende dagblade

☐ Aktuelt

☐ Arbejderen

☒ Berlingske

☐ BT

☐ Børsen

☐ Børsen Lørdag / Søndag

☐ Børsen Tillæg

☐ Dato

☐ Effektivt Landbrug

☒ Ekstra Bladet

☐ Information

☒ Jyllands-Posten

☐ Kristeligt Dagblad

☐ Licitationen - Byggeriets Dagb...

☒ Politiken

☒ Weekendavisen

[Kildeinfo](#)

Bilag 6

Invitation til debatmødet i Århus:

Kultugesellschaft in Aarhus/DK

Sankt Anna Gade 38,

8000 Aarhus C

Termin: am 26. April 16 – 19 Uhr

ORT Universit t Aarhus, Geb ude 1441, Raum 113 (Aud.3)

Thema: Deutsch-dänische Beziehungen in der aktuellen Lage - kulturell, politisch und wirtschaftlich.

Podiumsteilnehmer:

Botschafter Michael Zenner, Deutsche Botschaft

Oberbürgermeister Simon Faber, Flensburg

Chefredakteur Siegfried Matlok , "Der Nordschleswiger"

Chefredakteur J rn Mikkelsen, "Jyllands-Posten"

Oberstudienrat Mikael Busch, Kolding Gymnasium

Moderator Professor, Dr. S ren Fauth, Universität Aarhus

Einführung von jedem Podiumsteilnehmer 15 Minuten

Danach Diskussion unter den Podiumsteilnehmern sowie Fragen vom Publikum.

ZuhörerInnen: Germanistikstudierende, Dozenten, DeutschlehrerInnen, Deutschst mmige EinwohnerInnen,

Deutschinteressierte und Gymnasiasten mit Deutsch als Wahlfach.

Die Kultugesellschaft in Aarhus/DK freut sich , Dich in Aarhus zu begrüßen zu dürfen.

Mit freundlichen Gr  en

Bente Rasmussen, Erste Vorsitzende der KGI